

MARKSİST BAKIŞ

Yıl: 2- Sayı: 7

www.bolsevik.org

Fiyatı: 1.5 YTL

LATİN AMERİKA'DAN FRANSA'YA Yeniden, Bir Kez Daha, Daha Gür

TEK YOL DEVRİM

www.bolsevik.org

**YAYIN
HAYATINA
BAŞLADI**

- . Sol, Çeyrek Asırlık Tarihinin Zirvesinde
- . Dev Dalga: Fransa 68
- . Muhtemel İran Savaşı, Olasılıklar ve Fırsatlar
- . Filistin Gibi
- . Marksizm ve Spor (Joel Geier)
- . Sürekli Devrim Teorisi
- . Bir Ölümün Ardından: Miloseviç ve Yugoslavya

7. Sayıdan Merhaba,

Kapitalist dünya ekonomisi, ABD- İran geriliminde ifadesini bulduğu üzere giderek daha çok tıkanmakta, egemen sınıflar da bu tıkanıklığı aşmak için emperyalist savaşların dozunu artırmaktadır. Bu gelişmelerden dalga dalga bütün dünya etkilenmektedir. Öte yandan, söz konusu kriz nedeniyle işçi sınıfının kazanımlarına var gücüyle saldıran kapitalistler, dünyanın birçok ülkesinde işçi sınıfı ve ezilen diğer toplumsal katmanların direnişiyle yüz yüze geldi. Sol, dünya genelinde son 25 yıldır yakalayamadığı bir çıkış içerisinde. Kapitalist sistemin tıkanışı ve solun güçlü duruşunun kesişmesi, sınıf mücadelesini daha da şiddetlendirerek önümüzdeki yıllara damgasını vurabilir. Marksist Bakış'ın elinizdeki sayısı, bu gerilimi sütunlarında incelemekte. Bu konuyla ilgili olarak "İran'da Olası Savaş, Olasılıklar, Fırsatlar" makalesi İran üzerinde yaratılan gerilimin neyin ifadesi olduğunu ve olası bir savaşın ortaya çıkaracağı sonuçları irdeliyor. "Sol, 25 Yıllık Tarihinin Zirvesinde" adlı makale ise aynı konuyu sınıf mücadelesi ve radikal sol açısından değerlendirip, dünyanın farklı yerlerindeki sınıf mücadelesi dinamiklerine ışık tutmaya çalışıyor.

Sınıf mücadelesindeki kısmi zaferler, düşman sınıf üzerinde tedirginlik yaratıp, dünya proletaryası ve ezilenler için umut oluyor. Fransa'da 2 yıldan daha kısa bir süredir çalışmakta olan işçilerin patronları tarafından gerekçe gösterilmeden işten çıkarılmasına olanak tanıyan yeni yasa, öğrencilerin ve işçi sınıfının genel grev ve genel eylemlilikleri sonucu iptal edildi. Olayların başlangıcı ve gelişim şekli, Fransa 68'i hatırlattığından herkesin aklına ve tabi sınıf düşmanlarımızınkine de 68 ruhu canlanıyor mu sorusunu getirdi. 'Bolşevikler, sınıfın devrimci hafızasıdır' anlayışıyla, Marksist Bakış'ın her sayısında geçmiş mücadele deneyimlerini bugüne taşımak için, eski devrimci süreçleri irdeleyen yazılar yayınlamaya büyük önem veriyoruz. Bu vesileyle "Fransa 68" başlıklı tarihi çalışma, eskinin derslerini bugüne taşımak için önemli bir veri oluşturu-yor.

İran Savaşı'nın ufukta gözüktüğü şu günlerde, devrimci Marksizmin savaşlar konusundaki ilkesel tutumunu bir kez daha açıklığa kavuşturmak büyük önem taşıyor. Joel Geier'in "Marksizm ve Savaş" adlı makalesi bu konuda oldukça net bir tablo koyuyor.

Türkiye, Kürt sorunu etrafında çatırdamaktadır. Bu, ekonomik yaşamdan, sınıf mücadelesine, sol gruplardan egemen sınıflara ve halklar arasındaki ilişkilere kadar geçerlidir. Bir süredir, kentlerdeki serhıldan eksenine kayan Kürtlerin mücadelesi, Diyarbakır, Batman, Mardin ve diğer bölge illerinde gerçekleştirilen kıyımlardan sonra bir kez daha tüm yakıcılığını hissettirmiştir. "Filistin Gibi" başlıklı makale Kürt sorununda son gelinen aşamayı analiz etmeye çalışmaktadır.

Kürt sorununda, solun üzerine düşen hayati görevler bulunmaktadır. Ne yazık ki, Türkiye solu bu konuda başından beri gereken politikaları izleyememiştir. Kürt sorununda solun üzerine düşen görevleri yapması bakımından çok önemli ve anlamlı bir kampanya, Boğaziçi, ODTÜ, Ankara Üniversitesi öğrencileri tarafından düzenlendi. "Kardeşlik Köprüsünün Önemi" adlı yazı, bir yandan bu kampanyayı ve neden önemli olduğunu anlatırken diğer yandan da Kürt sorununda solun tarihsel görevlerini ortaya koyuyor.

Sol içi çatışma, ne yazık ki hala, Türkiye'de sınıf mücadelesinin bir gerçeği. "Sol İçi Çatışma", başlıklı yazı bu konuda ilkesel tutumumuzu ve Kürt hareketiyle ulusalcı Türk solunun kimi grupları arasındaki şiddete dönüşen ve halen sürmekte olan gerginliğin arka planını ortaya koyacaktır.

Yine, her sayımızda devrimci Marksizm'in teorik temellerini dair yazılar yayınlamaya imtina gösteriyoruz. Bu sefer, geri kalmış ülkelerdeki devrimci proletaryanın görevi ve dünya devrimi perspektiflerini kavrayan "Sürekli Devrim Teorisi"ne ışık tutmaya çalışacağız.

Marksist Bakış, okurlarından kendisine ulaşan mektuplara düzenli olarak cevap vermektedir. Bu mektuplardan kimileri yapılması gereken önemli tartışmaları içerdiğinden dergimizin sütunlarında yerini bundan sonra da alacaktır. "Bir Mektup, Bir Cevap" köşesi bundan sonraki sayılarımızda da okurlarımızla aramızdaki tartışmaları kamuoyuna yansıatacaktır.

Miloseviç'in ölümünün ardından Miloseviç ve Yugoslavya üzerindeki tartışmalar tekrardan alevlendi. Bu yüzden Yugoslavya derslerini ortaya koymak anlamlı zorunlu hale geldi. "Miloseviç ve Yugoslavya" adlı makale bu hedef doğrultusunda ortaya kondu.

Ayrıca, işsizlik konusundaki bir değerlendirme olan "İşsizlik ve Çağrışımları" adlı yazı ile, Troçki'nin "1905 Devrimi" adlı kitabının bir tanıtımı da dergimizin bu sayısında bulacaksınız.

MARKSİST BAKIŞ

Üç Aylık Politik Dergi

Yıl: 2 Sayı: 7 Nisan-Mayıs 2006

Sahibi ve Sorumlu Yazı İşleri Müdürü: Ayşe Şensöz

Yayın İdare Adresi: Mithatpaşa Cad. 34-F Blok Daire No: 28

Kızılay/ANKARA **Tel:** 0 312 480 95 60

Baskı: Yön Matbaacılık - Davutpaşa Cad. Güven Sanayi Sitesi B Blok

1.Kat No: 366 Topkapı, İstanbul **Tel:** 0-212-5446634

Yayın Türü: Yaygın sireli, üç aylık

İletişim İçin:

E-mail: marksistbakis@yahoo.com

Büro-Adres: Mithatpaşa Cad. 34-F Blok Daire No: 28

Kızılay/ANKARA

TEMEL İLKELERİMİZ

Ya Barbarlık Ya Sosyalizm: Tüm toplumsal ve ekonomik hayatın bir avuç kapitalistin çıkarları doğrultusunda şekillendiği kapitalist sistem varlığını, ancak savaşlarla sürdürmektedir. İşsizlik, açlık, yoksulluk, savaşlar ve doğanın tahribatının sorumlusu kapitalizm ve onun içkin özellikleri olan kar hırsı ve rekabettir. Kapitalizmde bütün zenginliği işçiler yaratır. Bu zenginliğin çoğunluğun ihtiyaçları için kullanılabilmesi ancak işçi sınıfının kolektif olarak bütün zenginliğe, üretim araçlarına el koymasıyla, üretimi ve dağıtımı kontrol etmesiyle yani proletarya diktatörlüğü ile mümkündür.

Aşağıdan Sosyalizm: Sosyalizm, ancak tüm ezilenlerin ve yoksulların desteğini alarak onlara öncülük eden işçi sınıfının kitlesel, doğrudan, mi-litan mücadelesiyle; işçi sınıfının kendi eylemleriyle mümkündür. Sosyalizm, küçük bir azınlığın kendini kitleler yerine ikame etmesiyle kurulamaz. Sosyalizm ancak işçi konseyleri aracılığıyla aşağıdan yukarıya örgütlenen bir işçi iktidarı ile gerçekleştirilebilir. Bunun dışındaki kestirmeci, maceracı, tepeden inmeceli her yol kaçınılmaz olarak bir azınlık iktidarıyla, kapitalizmle sonuçlanır. Marks'ın dediği gibi işçi sınıfının kurtuluşu kendi eseri olacaktır.

Sosyal Devrim: Bu düzenin kurumları işçi sınıfına karşı kapitalistleri korumak için vardır. Bu kurumlar işçi sınıfı tarafından ele geçirilip kullanılmaz. Mevcut sistem iyileştirmeler yapılarak, yani reformlarla düzeltilemez. Sosyalizm parlamento aracılığıyla gerçekleşemez. Bir sosyal devrim zorunludur.

Yurtseverlik değil Enternasyonalizm: Bütün dünya işçileri kardeşler. İşçilerin vatani yoktur. Küresel bir sistem olan kapitalizmin tarihin çöp tenekesine atılabilmesi için işçi sınıfının uluslararası birliği zorunludur. Marks bu yüzden bütün dünyanın işçileri birleşin çağrısı yapmıştır. Ulus içindeki bütün sınıfsal ayrımları perdeleyen yurtsever ideoloji ise işçi sınıfını uluslararası düzeyde böler, bize kapitalizmin çizdiği ulusal sınırları benimsememizi öğütler. Özünde işçi sınıfını mevcut sisteme eklemlen bu ideoloji yönetici sınıfların en büyük silahıdır.

Tek Ülkede Sosyalizm Mümkün Değildir: Kapitalizm dünya ölçeğinde bir sistemdir. Bunun alternatifi olan sosyalizm de ancak dünya ölçeğinde gerçekleşebilir. Tek ülkede sosyalizmin olamayacağına görmek için Marksist olmaya bile gerek yoktur. Dolayısıyla herhangi bir ülkede gerçekleşebilecek başarılı bir devrimin kaderi (dolayısıyla tüm insanlığın kaderi), devrimin diğer ülkelere sıçramasına bağlıdır. Bu mümkündür, çünkü kapitalizmin krizleri küresel, devrimler seridir.

Ulusal Sorun: Devrimci Marksistler ezilen halkların kendi kaderini tayin hakkını savunur, ezilen halkın politik temsilcisine ulusal sorunla ilgili konularda devlet karşısında koşulsuz eleştirel destek verir. Devrimci Marksistler her türlü etnik ve dini azınlığın üzerindeki baskılara karşı çıkar, onların örgütlenme hakkını savunur.

Cinsiyetçilik: Yaşadığımız sistem kadınları ezmektedir. Kapitalizm, kadınları işyerinde ucuz iş gücü olarak, aile içinde ise yeni kuşak işçi sınıfının bedavaya yetiştirilmesinde ve ev işlerinin bedava halledilmesinde kullanmaktadır. Bu durum kadınların hayatın her alanında geri planda kalıp ezilmesine yol açmaktadır. Devrimci Marksistler her yerde cinsiyetçiliğe karşı mücadele edip, kadınların her alandaki eşitliğini savunurlar. Devrimci Marksistler insanların cinsel tercihleri nedenleriyle ezilmelerine, eşcinsellerin aşağılanmasına karşı mücadele ederler.

Devrimci Parti: İşçi sınıfının kendiliğinden mücadelelerinin bir işçi devletiyle sonuçlanabilmesi için devrimci parti zorunludur. Bu parti işçi sınıfının en ileri devrimci unsurlarını bünyesinde toplar, onların sınıf içerisindeki dağınık etkisini merkezileştirir, onları koordine eder ve aktif siyasi hayata ve sınıf mücadelesine müdahale eder. Bu parti tüm işçi sınıfına öğretir ve ondan öğrenir. İşçi sınıfı içinde kök salmış, kitlesel bir devrimci işçi partisinin sınıf mücadelesinin kritik anlarında ve özellikle devrimci durumlarda var olması devrimin başarıya ulaşması için çok hayattır, bu yüzden böyle bir partiyi inşa etmek ertelenemeyecek bir görevdir.

Devrimci Görev: Bu ilkelere katılan herkesi Marksist Bakış Dergisi faaliyetlerini büyütmeye çağırıyoruz..

İçindekiler

7. Sayıdan Merhaba	 1
Sol, Çeyrek Asırlık Tarihinin Zirvesinde	 2
Muhtemel İran Savaşı, Olasılıklar ve Fırsatlar	 5
Dev Dalga: Fransa 1968	 7
Marksizm ve Savaş (Joel Geier)	 11
Filistin Gibi	 14
Kardeşlik Yürüyüşü	 16
Sol İçi Şiddet Üzerine Değerlendirmeler	 18
Sürekli Devrim Teorisi	 20
Miloseviç ve Yugoslavya	 24
İşsizlik ve Çağrışımları	 27
Bir Mektup, Bir Cevap	 30
Kitap Tanıtımı: "1905", Troçki	 32

SOL, ÇEYREK ASIRLIK TARİHİN ZİRVEİNDE

Çeyrek asırdır uygulanan politikalarla, vahşi sömürünün dozu arttıkça arttı, sınıflar arasındaki uçurum büyüdükçe büyüdü. Bu, sınıfsal kutuplaşmanın keskinleşmesini ve iplerin gerilmesini beraberinde getirdi. Derinleşen ve kalıcılaşan yoksulluk, kitlesel işsizlik ve bunların beraberinde getirdiği yoksunluk duygusu ile toplumda gerginlik arttı, gençler kapitalistlerin kendilerine vaadettikleri gelecekte umutsuzlar. Dışlanmışlık ve karamsarlık, gençliği patlamaya hazır sınıfsal gerilimlerin potansiyel ateşleyicisi haline getirdi.

Devrimci çalışma yapan aktivistlerin faaliyetleri sırasında en sık karşılaştıkları itirazlardan birisi "işlerin böyle geldiği ve böyle gideceğidir." Böyle düşünenler, biraz açıldıktan sonra, kapitalistlerin, ABD'nin, devletin vs. çok güçlü olduğunu, bizimse insanları etkileyemeyeceğimizi, insanların da zaten bu işlerin içine hayatta girmeyeceklerini peşi sıra sıralayacaktır. Devrimci ise zorunlu olarak, sınıfsal mücadelelerin düz bir çizgi şeklinde seyretnmediğini, dönemine uygun olarak alçalıp yükseldiğini, tarihte kırılmaların her zaman için hazır beklediğini, sosyal koşulların insanları mücadele etmeye ittiğini, ayrıca sosyal mücadelelerin patlama yapacağı günleri beklemenin doğru olmayacağını, asıl meselenin o günlerden çok önce Bolşevik örgütü belli bir aşamaya taşımak olduğunu söyleyecektir. Fakat, çoğu zaman, (azınlıkta olan başarılı durumlar bir yana) söz konusu inancını kaybetmiş, karamsar kişiyi ikna etmek mümkün olmayacaktır. Öte yandan devrimci aktivistin iddiaları tamamen doğrudur. Ancak bu durum, sihirli bir değneğin marifeti değil, sınıf mücadelesinin nesnel işleyişinin zorunlu bir sonucudur. Bu anlamda dünya çapındaki son gelgiti incelersek durumu daha açık bir hale getirmiş oluruz.

Son Gelgit

Dünya kapitalizminin 2. Dünya Savaşı sonrasındaki hızlı gelişimi, yerini 1960'ların ikinci yarısından itibaren önce durgunluğa, sonra da 1970'lerin başından itibaren derin bir aşırı üretim bunalımına bıraktı. Kapitalizmin krizleri, her zaman için emperyalist savaşları ve sınıf mücadelesinin sertleşmesini beraberinde getirir. Bu sefer de genel kural bozulacak değildi.

Dünya kapitalist sisteminin içine girdiği krizle ilişkili olarak işçi sınıfı ve gençliğin ilk cevabı 68 hareketi oldu. Hareket doruğuna Mayıs 68'de Fransa'da ulaştı. Yaklaşık iki ay süren ve zirvesinde 12 milyon işçiyi kapsayan genel grev dalgası, Fransa devlet başkanı De Gaulle'nün ülkeden kaçmasına neden oldu. Fransız yönetici sınıfı bir ara büyük ölçüde kontrolü elinden kaçırdı. Ama hareket bir süre sonra dalga dalga geri çekilmeye, kapitalistler de kontrollerini tekrar sağlamaya başladılar. Bunda kendiliğinden mücadeleye atılan milyonlarca işçi ve öğrencinin çevrelerini saran karşı devrimci güçlerin baskısı altında perspektifsiz kalması ve onlara liderlik edebilecek devrimci grupların oldukça küçük kalarak ihtiyaca cevap verememesi ile o dönem sendika bürokrasisini kontrol eden Stalinist Fransız Komünist Partisi'nin (PCF) dalgakıran rolünü üstlenerek çözülmekte olan sisteme payanda olması belirleyici oldu.

Öte yandan 68 hareketi tüm dünyayı salladıktan sonra yerini 70'lerdeki radikal işçi sınıfı mücadelelerine bıraktı. Tüm dünyada yükselen işçi hareketi 1974'te Portekiz ve Yunanistan'da, 1979'da ise İran'da devrimci durum yaratarak zirvesine ulaştı. Yine bu dönemde kapitalistler, ellerinden yitip gitmekte olan iktidarlarını ayakta tutmak için on binlerce insanı katledecekleri askeri darbeler örgütlemekten geri durmadılar. Şili'de 1973'te yapılan Pinochet darbesini Arjantin ve Brezilya'dakiler izledi. Türkiye'deki sınıf hareketi de 1980 darbesiyle durduruldu. 1980'lerin başına gelindiğinde 1968'de başlayan mücadele dalgası geri çekilmeye başladı, proletarya ve önderlik ettiği alt sınıflar demoralize olmuş, hızlı bir geri çekilişin koşulları büyük ölçüde hakim olmuştu. İngiltere'deki büyük madencilik direnişi bu anlamda son büyük direniş olması ve uğradığı dramatik yenilgiyle dönemi en iyi ifade eden sembol olmuştur.

Tarihsel gelişim içerisinde, çelişkilerin keskinleşmesinin ardından ulaşılan sonuçlar görece daha kararlı olma eğilimi taşırlar. 1980'lerin başında devrimci dalganın geri çekilmesiyle yaşanan mağlubiyet durumu da uzun bir dönem dünyada etkili oldu. Radikal sol, işçi sınıfı

ve gençlik içindeki saflarından, sokaktan, akademik yaşamdan, tüm kültürel formlardan hızla geri çekilmeye başladı. Bununla paralel olarak egemen sınıfların ekonomik ve politik hegemonyasını takviye eden kültürel ve psikolojik etkiler, sosyal yaşantının en ince detaylarına kadar işledi. Bunlar, yeni dönemde hakim sınıfların temel iktisadi ve sosyal politikası olan neoliberalizmi beslediler. Bireycilik, köşekapmacılık, depolitizasyon, rekabetçilik...

Kapitalistler işçi sınıfının direncini kırdıktan sonra son hızla kendi iktisadi ve sosyal programlarını uygulamaya koydular. Sosyal devletin tüm kazanımlarının yok edilmesi, iş güvencesinin ortadan kaldırılması, esnek çalışma, her türlü sübvansiyonların kaldırılması, özelleştirme... Söz konusu neoliberal politikalar çeyrek asırdır alt sınıfların belini bük-tükçe bük-tü. Saman alevi gibi parlayan direnişler dışında işçi sınıfı bu topyekün saldırılara karşı koyamadı.

1990'da SSCB'nin çözülmesiyle kapitalist sınıflar tarihin sonunu ilan ettiler. Onlara göre devrimlerin ve büyük kavgaların çağı artık kapanmıştı. Aynı dönemde, yıllarca devrim bayrağını taşıdığını iddia edip ona bütün ihanetleri yapan, Moskova'yı 'kabe' belleyen birçok Stalinist eskisi de teslim bayrağını çekmiş, Marksizm'in artık dünyayı açıklayamadığını keşfetmişti.

Öte yandan Marksizm'in geçerliliğini yitirdiği iddiası ilk değildi. Sınıf düşmanlarımız, Marksizm'in ve proletaryanın öldüğünü tarihte birçok kez tekrarlamışlardı ve hepsinde ayağa kalkan devrim suratlarına bir tokat gibi inmişti. Gerçekler inatçıdır. Tarih bu sefer de sınıf düşmanlarımızın yüzüne bir şamar vuruyor ve vuracak..

Toplumsal Uyanış Başlıyor

Çeyrek asırdır uygulanan politikalarla, vahşi sömürünün dozu arttıkça arttı, sınıflar arasındaki uçurum büyüdükçe büyüdü. Bu, sınıfsal kutuplaşmanın keskinleşmesini ve iplerin gerilmesini beraberinde getirdi. Derinleşen ve kalıcılaşan yoksulluk, kitlesel işsizlik ve bunların beraberinde getirdiği yoksunluk duygusu ile toplumda gerginlik arttı, gençler kapitalistlerin kendilerine vaadettikleri gelecekte umutsuzlar. Dışlanmışlık ve karamsarlık, gençliği patlamaya hazır sınıfsal gerilimlerin potansiyel ateşleyicisi haline getirdi.

Çok geçmeden küreselleşme karşıtı hareketler ortaya çıktı. Bu hareketlerin organize ettikleri gösterilerde yüz binlerce kişi

neoliberalizmin küresel uygulayıcıları olan G8, Dünya Bankası, DTÖ gibi kurumları protesto etmeye başladılar. Bu kapitalizmin efendilerinin toplumdaki hegemonyasının artık sorgulanmaya başladığını gösterdi. Radikal gençlik gruplarının zaman zaman sert mücadele tarzlarını yansıttıkları bu eylemlilikler, işçi sınıfının bir sınıf olarak katılımını sağlayamadı. Neoliberal saldırılar ilk olarak gençlik, işsizler, lümpen proletarya ve küçük burjuvaziye vururken örgütlü işçi sınıfı bu saldırılardan daha geç etkilenmeye başlamıştı. Bu, küreselleşme karşıtı gösterilerde işçi sınıfının belirleyici rol oynamasını açıklar. İşçi sınıfının bir sınıf olarak bu eylemliliklere katılmaması da hareketin doğal sınırlarını ortaya koyar. Öte yandan, küreselleşme karşıtı hareketler, daha sonra işçi sınıfının tarih sahnesine çıkacağı daha köklü sınıf mücadelelerinin habercisi ve öncülü oldular.

Öte yandan 21.yy'ın başı, kapitalistler açısından, aynı zamanda ekonomik darboğazların iyice olgunlaştığı bir dönem oldu. AB ekonomisi durgunluk içinde hiçbir büyüme kaydedemezken, işsizlik rakamları rekor üstüne rekor kırmaktadır. Tüm Batı Avrupa'da, 1950'lerin başından sonra ilk defa, kitlesel işsizliğin ortaya çıktığı 1966 yılında toplam 1.8 milyon işsiz varken, bugün sadece AB ekonomisinin motoru Almanya'daki işsiz sayısı 5 milyondur. Uluslararası basın Alman ekonomisinin açıklarının kapatılamadığını, başbakan Merkel'in bu açıkla başa çıkmak için ya özelleştirmeleri (ki bu daha da çok işsizlik yaratacak) ya katma değer vergisini %16'dan %19'a yükseltmeyi (bu da alt sınıflar üzerindeki basıncın daha da yoğunlaşmasını sağlayacak) ya da merkez bankasındaki altın rezervlerini bozdurmayı (bu ise soruna kalıcı bir çözüm üretmediği gibi Alman kapitalistleri için büyük utanç kaynağı olacaktır) deneyebilir. Diğer taraftan, küresel kapitalizmin lideri ABD açısından da durum son derece vahimdir. Tarihin en büyük açıklarını veren ABD ekonomisi, başta Çin olmak üzere emperyalist rakipleri karşısında ekonomik açıdan sürekli gerilemekte, doların değeri düzenli olarak gerilemektedir. Sonuçta kriz derinleştikçe uluslararası kapitalizmin dengeleri değişmekte, emperyalist rekabet şiddetlenmektedir. Afganistan ve Irak'ın işgalleri ile potansiyel İran savaşı bu kriz durumunun sonucudur. Derinleşen ekonomik kriz, yayılan emperyalist savaşlar, artan toplumsal hoşnutsuzluğun doğal sonucu sınıf mücadelelerindeki sertleşmedir.

Gerçekten de çelişkilerin öteden beri derin olduğu Güney Amerika kıtası sınıfsal gerilimlerin büyük çatışmalara yol açtığı ilk deneyimleri beraberinde getirdi. İlk ayaklanma 2000'de Ekvator'da yaşandı. Ayaklanma ateşi Aralık 2001'de Arjantin'e sıçradı. Venezuela'da Nisan 2002'de ABD destekli darbeye karşı ayaklanan halk başkanlık sarayını kuşatınca darbe geri püskürtülmüş oldu. Belki de devrimci durumun en çok olgunlaştığı yer olan Bolivya'da 2003 Ekim'inde silahlı işçiler ve onlarla müttefik topraklı köylüler büyük bir ayaklanma çıkardılar. İşçiler barikat barikat savaş verdiler, çatışmalarda resmi rakamlara göre 120 kişi öldü. İşçi sınıfı Bolivya'da kendi yönetim organlarını yaratmışlardı. Son olarak Nisan 2005'te Ekvator'da ayaklanan halk reform vaadiyle 2000 ayaklanmasının üzerinden iktidara gelen, iktidarındaysa kapitalistlere çalışan Guiterrez'i devirdi.

Latin Amerika'daki devrimci dalgalının doğal yayılma alanı olan Orta Amerika'da da solun çıkışı içinde olduğu gözükme-

tedir. Diğer taraftan, Latin Amerika'daki gelişmelere paralel olarak Avrupa'da da sınıf çatışmaları düzenin geleneksel sınırlarını zorlamaktadır. Önümüzdeki süreçte de bu çatışmaların dozunun artması beklenmelidir. Zira, kapitalistler ekonomik tıkanıklıktan çıkmak için işçi sınıfına ve yoksul halka sürekli yük bindirmek zorundadır. Emek düşmanı yapısal dönüşümlere gidilmedikçe hem kriz derinleşecek hem de emperyalist rekabette AB patronları büyük mevziler kaybedecektir. Burjuva hükümetlerin yaptığı emek düşmanı hamlelerse işçi sınıfını mücadeleye zorladığı için sınıf mücadelesindeki gerilim tırmanmak zorundadır. Kısacası kapitalizmin diğer krizlerinde olduğu gibi durum ara formlerle koterilacak türden değildir. Öyle ki AB'li patronlar yaklaşık bir asır önce elde edilmiş reformlardan olan 8 saatlik iş gününü uzatmayı hedeflemektedirler. Elbette ki emeğin diğer sosyal ve ekonomik kazanımları da gaspedilmek istenmektedir. Kapitalistlerin amacı bir yandan daha çok çalıştırırken diğer yandan da daha az vermektir.

Kapitalist saldırılardan nasibini ilk alan kazanımların başında işsizlik sigortası, sosyal güvenlik, sağlık, eğitim, emeklilik, ev kadınları için fonlar vb geldiğinden gençler, kadınlar, yaşlılar, işsizler, küçük burjuvazinin proleterleşmekte olan kesimleri, lümpen proletarya örgütlü proletaryanın açacağı yoldan ilerlemeye hazır ve kimi zaman örgütlü mücadeleyi beklemeyen kendini kavga meydanına atmaktadır. Fransa'da göçmen işçi anne-babanın çocukları olan çoğunluğu işsiz gençlerin Kasım ve Aralık 2005'teki Paris ve diğer şehirlerde gerçekleştirdiği otomobil yakma eylemleri böyle bir sınıfsal temele dayanmaktadır. Yine gençlik eylemlerinin Fransa'da işçi sınıfı mücadelelerini tetikleyebildiği de gözükmiştir. 26 yaşından küçük işçilerin iki yıldan önce patron tarafından gerekçe gösterilmeden işten çıkarılmasına olanak sağlayan yasa tasarısına karşı yapılmakta olan büyük eylemler üniversite öğrencileri tarafından başlatılmıştır. Ve nihayet işçi sınıfı da gençlere sahip çıkarak olayların çapını genel greve taşımış ve patronların hükümetini sallamaya başlamıştır. Fransa'da emekçiler AB anayasasını reddederek patronların kritik öneme sahip, uzun erimli planlarına dur diyebilmiştir. Avrupa'da sınıf mücadelesinin öncüsü konumunda olan Fransa'nın yanında tüm Avrupa'da işçi sınıfı tekrar büyük genel grevlerin iklimini yaratmaktadır. İngiltere'de 1926'dan beri yapılan en geniş katılımlı genel grev bu dönemde yapılmıştır. Genel grev dalgasına Yunanistan ve Belçika'da katılmış, Avrupa'da sınıf mücadelesinin sertleşmekte olduğu bir kez daha gözükmiştir. Özellikle AB ülkelerinde, mücadeleler sonucu kısmi zaferler ya da yenilgiler yaşansa bile önümüzdeki süreçte daha çok kışkırtma yaşanacak ve her kışkırtma sonrası kapitalistlerin işleri daha da zorlaşacak. Üstelik olayların yayılma potansiyeli daha fazla. Fransa ve Latin Amerika'daki olaylar işçi sınıfı ve Marksizm'in artık yaşanan gerçekliği tam olarak kavrayamadığını iddia eden gerek sağcı yaklaşımlara gerekse de soldaki reformist unsurlara sert bir tokat indirmiştir. Gerçekler ısrarcıdır.

Sonuç

Toparlayacak olursak, gerek işçi sınıfı ve ezilenlerin uzun yıllardır devam eden neoliberal saldırılar karşısında iyiden iyiye muhalefet bayrağını yükseltmeleri, gerekse de AB'li kapitalistlerin ekonomik krizden çıkmak için aynı politikaları derinleştirerek devam ettirmek zorunda oluşları uzlaştıracı ara formleri geçersiz kılmaktadır. Üstelik işçi sınıfı mücadelesinde gençliğin radikal unsurlarını, işsizleri, küçük burjuvazinin proleterleşmekte olan kanatlarını da yanında buluyor. Kapitalist değerler ezilen kesimler tarafından sorgulanmakta, burjuvaların amentüleri meşruiyetlerini yitirmektedir. Gerek Güney Amerika'da gerekse de Avrupa'da devrimci Marksist gruplar, hala büyük oranda yetersizlik olsa da eskisine oranla çok daha güçlüler, bu durum elbette ki işçi ve gençlik örgütlerinin sahip oldukları en büyük kazanımların başında gelir ve bu, kuşkusuz olayların daha da radikalleşmesini sağlayıcı faktörlerinden birisidir.

Sınıf mücadelesi, dünyada son 25 yıldır hiç olamadığı kadar güçlüdür. Latin Amerika'daki ve Avrupa'daki gelişmeler, tüm dünyadaki solculara moral kazandırmakta, güven tazelemekte, devrimci aktivistlerin hedef kitlesini genişletmekte onların işlerini kolaylaştırmaktadır. Hatta daha şimdiden dünyadaki devrimci gençlere ilham kaynağı olup, gençliğin enternasyonalist dayanışmalarına vesile olmaktadır. (Türkiye'de bu durum geçerli değil, bunun neden böyle olduğu doğru bir şekilde tahlil edilmesi gereken bir konu.)

Öte yandan her devrimci yükseliş çözülmesi gereken onlarca problemi kendi önüne katarak ilerlemeye çalışır. Ve ancak bunların çözümünde başarılı olduğu müddetçe tarihsel iddiası yönünde ilerleyebilir. Örneğin, Latin Amerika'da kitlelerin ve elbette ki devrimcilerin peşpeşe iktidara gelen reformist liderleri aşmaları ve burjuva mülkiyet ilişkilerini doğrudan hedef tahtasına oturtan proleter devrimleri gündemlerine almaları, gerçek anlamda bir devrim için zorunludur. Avrupa'da da örneğin her biri bulundukları makama uzun yıllardır kök salmış olan sendika bürokratlarının aşılması devrimci gelişmenin derinleşmesi açısından zaruridir. Bugün, resmi Stalinist çizginin var olmayışı hareketin arkadan hançerlenmesinin artık mümkün olmadığını göstermektedir. Öte yandan yükselen sosyal hareketlere doğrudan karşı koyacak doğal rakiplerimiz olacaktır. Sendika bürokrasisi, reformist siyasal hareketler, kapitalistler ve onların aygıtı burjuva devlet mekanizması...

Eninde sonunda durum çağımızın en büyük eksikliğine dayanmaktadır: Bolşevik

partinin eksikliği. Tony Cliff'in belirttiği gibi 1968'de Fransa'da birkaç on binlik kişilik bir devrimciler örgütü var olsaydı, Fransa'da devrim kapıları açılabilirdi. Mesele, devrimci yükseliş dönemlerinde olayların gidişatına ciddi müdahalelerde bulunabilecek çapta bir Bolşevik örgütün var olup olmamasıdır. Böyle bir örgütü yaratmak devrimcilerin önündeki en büyük görevdir.

Sınıf mücadelesi, dünyada son 25 yıldır hiç olamadığı kadar güçlüdür. Latin Amerika'daki ve Avrupa'daki gelişmeler, tüm dünyadaki solculara moral kazandırmakta, güven tazelemekte, devrimci aktivistlerin hedef kitlesini genişletmekte onların işlerini kolaylaştırmaktadır. Dünyadaki devrimci gençlere ilham kaynağı olup, gençliğin enternasyonalist dayanışmalarına vesile olmaktadır.

Veli Umut Arslan

MUHTEMEL İRAN SAVAŞI, OLASILIKLAR VE FIRSATLAR

ABD ile İran arasındaki gerilim aylardır tırmanmakta ve yaşananlar Irak Savaşı'ndan önceki süreci andırmakta. Hatta, burjuva basında yavaş yavaş savaş analizlerine başlandı. Gerilimin görünürdeki sebebi İran'ın nükleer teknolojiye sahip olmaya çalışmasıdır. İran'daki iktidar, ısrarla nükleer enerjinin barışçıl amaçlarla kullanılacağını belirtse de ABD ve müttefikleri İran'ın bu teknolojiyi nükleer silah üretmek için kullanacağına ısrarcıdır; bunu da savaş nedeni sayıyorlar. Buradaki büyük ikiyüzlülük, Irak Savaşı sırasında ABD emperyalizminin savaş bahanesi olarak kullandığı ikiyüzlülükle aynı kategoridendir. Saddam rejiminin kitle imha silahlarına sahip olduğu iddiasıyla Irak'ı işgal eden ABD, şimdi de İran'a nükleer silah üretiyorlar iddiasıyla yüklenmektedir. Sanki en büyük kitle imha silahına kendileri sahip değilmiş ya da nükleer silahları İsrail, Hindistan ve Pakistan gibi kendi dümen suyunda olan ülkelere bizzat pazarlayan kendisi değilmiş gibi. ABD'nin niyeti ve söylemlerinin ikiyüzlü karakteri birçokları için ayan beyan ortadayken, İran'daki rejime antipati besleyen milyonlarca insana bunların anlatılması ne yazık ki hala zorunludur ve bu devrimcilerin bir görevidir.

ABD'nin, İran'a karşı saldırganlığını hangi boyutlara kadar vardıracağı, dünya kapitalizminin içine düştüğü bunalımın boyutları tarafından belirlenecektir. Öte yandan gerilimin daha şimdiden dünya ekonomisini sarsacak düzeye tırmandırılmasından kapitalistlerin büyük sıkıntı içinde oldukları anlaşılabilir. Olası İran Savaşı için gözden çıkarılmaması gereken bazı noktalar var. Bir kere İran devleti çok güçlü bir devlet geleneği olan bir ülke. İran egemen sınıfı, halkın çok büyük çoğunluğunu tıpkı Irak-İran Savaşı'nda olduğu gibi milliyetçi histeri temelinde etrafında toparlayabilecek bir ulusal bütünlük anlayışı temelinde hareket ediyor. Ayrıca ekonomik ve askeri olanakları Irak veya Afganistan'la kıyaslanmayacak kadar geniş. İran devleti, tüm Şii aleminin hamisi rolüyle, başta Irak olmak üzere ABD güdümünde olan Körfez ülkelerini karıştırmaya yeteneğine sahip olan alt emperyalist bir devlettir. Bu yüzden, İran'a karşı rejim değişikliği saikiyle yürütülecek bir savaş, çok uzun ve şiddetli geçeceği gibi, ABD ve İsrail'i nükleer silahlarını kullanmaya da itebilir. Bu da savaşta milyonlarca insanın ölmesi anlamına gelir.

İran'a yapılacak müdahalenin arka planında, dünya kapitalist sistemi ve onun küresel lideri ABD'nin içine girdikleri krizi bir kez daha savaşlar yoluyla aşma çabası yatmaktadır. 11 Eylül 2001'de Dünya Ticaret Merkezi'ne yapılan saldırının emperyalist savaşlar dönemini başlatması manidardır. Bu saldırılardan sonra düğmeye basılmış, ilk önce Afganistan daha sonra Irak işgal edilmiştir. Tekelci sermaye çevrelerinin basit yürütme organları olan burjuva hükümetlerin 100 binlerce insanın öldürüldüğü katliamlarını meşrulaştırmak için söyledikleri yüzüstlük ve alçaklık timsali yalanlar dünya yaşadıkça akıllardan çıkmayacaktır: "Irak'a Irak'ı özgürleştirmek için saldıracağız!"

Emperyalist Savaşların Devrimci Mücadeleye Sunduğu Fırsatlar

Toplumsal muhalefet odaklarının ve "savaşa karşı savaş" sloganının ne kadar etkili olduğunu irdelemekte fayda var. Özellikle Irak Savaşı'na karşı girişilen muhalefet, oldukça büyük kitleleri eylemlere ve protestolara taşımıştır. Örneğin, sadece Londra'da yapılan tek bir eylemde 2 milyon kişi savaşa hayır demmiştir. Ne var ki bu eylemlerde milyonlarca savaş karşıtı biraraya gelse de "savaşın getirilerini kendi yaşamlarında doğrudan hissetmeyen yığınlar" protestolarını yapıp, meydanları boşaltarak evlerine geri döndüler. Anlaşıldığı üzere, gençliğin radikal eylemleri ve işçi sınıfının grevleri için koşullar henüz olgunlaşmamıştı.

Aradan geçen 3 sene içinde köprüünün altından çok sular geçti. Bu, emperyalist rekabetin iyiden iyiye tırmandığı, kapitalist ekonominin kırılganlığının arttığı ve sınıflararası dengenin hızla gerildiği bir dönem oldu. ABD, Irak'ta hiç beklemediği bir durumla karşılaştı. İlerleyen zaman için de görüldü ki ABD, Irak'ın bütünü uzun bir süre daha kontrolünde tutamayacaktır. Kuzey Irak'taki Kürt bölgesinde tam olarak yerleşmesi kesinken, ülkenin merkezi olan Sünni bölgelerinde uzun vadede kalması hemen hemen imkansız hale geldi. Güneydeki Şiilerse, çıkarları gereği şimdilik ABD'ye göz yumuyorlar, üstelik petrol zengini bu bölgede İran'ın nüfuzu gün geçtikçe artıyor. Sonuçta, Irak ulusal bütünlüğünü kaybetti ve şimdilik Kürtlerin dahil olmadığı

**ABD'nin, İran'a karşı saldırı-
ganlığını hangi
boyutlara
kadar vardıra-
cağı, dünya
kapitalizminin
içine düştüğü
bunalımın
boyutları
tarafından
belirlenecektir.
Öte yandan
gerilimin daha
şimdiden
dünya
ekonomisini
sarsacak
düzeye tır-
mandırılmasın-
dan kapitalist-
lerin büyük
sıkıntı içinde
oldukları
anlaşılabilir...
İran'a karşı
rejim değişik-
liği saikiyle
yürütülecek
bir savaş, çok
uzun ve şid-
detli geçeceği
gibi, ABD ve
İsrail'i nükleer
silahlarını
kullanmaya da
itebilir.**

Sii-Sunni iç savaşını yaşıyor.

Yine bu 3 yıllık süre zarfında ekonomik kriz derinleşti. Petrol fiyatları 70 doların üzerine tırmandı, ABD ekonomisi tarihinin en büyük bütçe ve ticaret açıklarını veriyor, AB'nin motor ekonomileri Almanya, Fransa, İtalya büyüyemiyor, kitlesel işsizlik sorunu bir türlü çözilemiyor, aşırı üretim bunalımı kaynaklı sorunlar gün geçtikçe ağırlığını daha fazla hissettiriyor. Katrina tayfunun ardından dünya kapitalizminin içine düştüğü acizlik, Fransa'da Kuzey Afrika kökenli (lumpen) proleter gençlerin isyanı hep bu ekonomik bunalımın sarsıcı iz düşümleridir. Bunun yanında, Çin uzun yıllardır sürdürdüğü ekonomik yükselişini bu süreç boyunca devam ettirmiş ve artık kimi eşikleri atlamış gözükmektedir. Örneğin, Çin bilgisayar, elektronik ve mekanik bilginin zirvesi olan uzay teknolojisinde büyük başarılar kaydetmiş, ABD ve Rusya'dan sonra uzaya insan gönderen üçüncü ülke olmuştur. Çin'de internet kullanımının ABD'yi sollamış olması da çok anlamlı bir gelişmedir. Emperyalist rekabetin

diğer bir aktörü, Rusya da Putin ile sağladığı toparlanmasını sürdürerek, eski SSCB coğrafyasında tekrardan ağırlığını koyma çabası içindedir. Çıkışta olan bu iki emperyalist gücün bir diğer önemli özelliği de ABD ve AB güdümlü liberal model yerine, otoriter-ulusalcı-devletçi bir ekonomik-politik çizgi izleyerek gelişmekte olan ülkelerin egemen sınıflarına farklı bir emperyal yörünge ve çizgi sunuyor olmalarıdır. Uzun sözün kısası, emperyalist rekabet kızışmaktadır.

Yine bu süreç boyunca, krizden çıkmak için çırpınan kapitalistler, işçi sınıfı ve halkın diğer kısımlarına karşı neoliberal yıkım projeleri hazırlamışlardır. Halkın yaşam standardını hızla gerileten bu durum, sınıf mücadelesinin yükselmesini beraberinde getirmiş, bunun sonucunda Latin Amerika'da devrimci mücadele dalgası patlak vermiş, AB ülkelerinde de peşi sıra güçlü mücadele pratikleri oluşmuştur. Mücadelenin sert geçtiği çoğu yerde kısmi zaferler elde edilmesi mücadelecilerimizin moralini ve kendilerine olan güveni arttırmıştır. Neoliberal saldırıların devamının geleceği, buna karşılık güven tazeleyen direniş odaklarının bu saldırılar karşısında daha da şiddetli direneceği gözükmektedir.

İran Savaşı'nın Yaratacağı Etki, Sunacağı Fırsatlar

İşte bu koşullar altında İran'a karşı savaş senaryoları yazılmaktadır. Eğer gerçekten bir savaş başlayacaksa bu koşulların meyveleri kendini göstermekte gecikmeyecektir. Nedir bu meyveler? Evvela, savaşın ilk etkileri, tüm dünyadaki dengeleri alt üst edecek çapta olabilir. Rejim değişikliği hedefiyle İran'a karşı açılacak bir savaş, nükleer silahların kullanıldığı büyük bir kasaplığı gerektirebilir. Bu ise, nükleer silahlanmanın büyük bir hızla yayıldığı çok tehlikeli bir süreci tetikleyecektir. Ayrıca, savaş, çok uzun olsun ya da olmasın, nükleer silahlar savaşta kullanılsın ya da kullanılmaması uçuşunun kısıyından kapitalist sistemi, uçurumdan aşağıya itilecek potansiyellere sahiptir. Petrol fiyatlarının 100 dolar üzerine fırlaması, dünya borsalarındaki hızlı çöküş, gelişmek

te olan ülke piyasalarında iflaslar, hızla artan fiyatlar, dünya ekonomisinde yaşanacak uzun bir durgunluk dönemi, buna bağlı olarak çığ gibi büyüyecek işsizlik vb. bunalımlar İran Savaşı'nın arkasından yaşanabilecek gelişmelerdir.

Hiç de temelsiz olmayan bu olasılığın gerçekleşmesi durumunda, sınıf mücadelesi nasıl bir gelişme gösterecektir. Yukarıda değinildiği gibi, sınıf mücadelesine öncülük eden kimi bölgelerde halihazırda bir canlılık, bir direngenlik mevcuttur. Bu canlı unsurlar, kapitalistlere karşı mücadelelerinde kısmi çarpışmaları kazanıp kendilerine güvenlerini arttırmışlardır. Bu, çok önemli bir kazanımdır. Gençliğin ve proletaryanın en dinamik kesimleri bir sonraki kavgaya daha bir şevkle, daha bir kararlılıkla girecektir. Solun, son 25 yılın zirvesinde olması İran Savaşı ile devrimci solun önünde fırsatların belireceğinin bir işaretidir.

Lenin, "emperyalist savaşlar, burjuvazinin devrime en büyük armağanlarıdır" der. Devrimci Marksistlerin emperyalist savaş karşısındaki tutumları "emperyalist savaş iç savaşa"

çevirmek hedefine bağlıdır. Irak Savaşı sonrası solun saflarında görülen savaş karşıtı dalganın bir sonucu olarak ortaya çıkan hareketlilik, büyük atılımları beraberinde getirmemiştir. Öte yandan, İran Savaşı devrimcilerin önünde çok daha büyük kapılar açmaktadır. İran Savaşı eğer başlayacaksa dünya kapitalizminin çıkışsız kalmasının sonucu olarak başlayacaktır ve gelecekteki büyük ekonomik canlanma uğruna krizleri tetikleyip büyük riskler alacaktır. Mesele sistemin iyiden iyiye tıkanmış durumda, çelişkileri devrimle çözebilir. İran Savaşı bu anlamıyla proleter devrimlerin için büyük fırsatlar sunmaktadır.

Irak Savaşı esnasında geniş yığınların yaşamı doğrudan doğruya etkilenmemiştir. Oysa olası İran Savaşı, iyiden iyiye derinleşen bir tıkanmayla eş zamanlı olarak

geliştikten büyük ekonomik krizleri tetikleyip, geniş yığınların yaşamında doğrudan doğruya etkisini göstermiş olacaktır. Bütün bunların yanında işçi sınıfı ve gençliğin hali hazırdaki direngen tutumları, İran Savaşı ve sonuçları karşısında da kendisini ortaya koyacaktır.

20.yy savaşlar ve devrimler çağı olmuştur. 21.yy da savaşların ve devrimlerin çağı olacak ve tıpkı 20yy'da olduğu gibi ya barbarlık, ya sosyalizm ikilemi insanlığın kaderini belirleyecektir.

Olası fırtınalara hazırlıksız yakalanmamak devrimci Marksistlerin boynunun borcudur. İnsanlığın kurtuluşunun önünde bir engel olan kapitalizm, biz silkelemedikçe yakamızdan düşmeyecektir. Kapitalizmi alaşağı etmenin yolu, kitle ayaklanmalarını başarılı devrimlere dönüştürecek devrimci bir partiyi inşa etmekten geçmektedir. Önümüzdeki yıllarda karşımıza çıkabilecek tarihsel fırsatları değerlendirebilmemiz için var gücümüzle Bolşevik örgütü inşa etmek zorundayız.

GELECEK HER YERDE BOLŞEVİZME AİTTİR!

Dev Dalga: FRANSA 1968

Kapitalizm için ölüm çanlarının çaldığı, devrimden ödü kopanların en çok dehşete düştükleri dönem şüphesiz 1917 Ekim Devrimi ile başlayan dünya devrimi dalgasıydı. Kapitalistler, iktidarlarını korumak için insanlık tarihinin en utanç verici deneyimlerini yaratacak olan faşistleri iktidara taşımakta tereddüt etmediler. Devrimci dalga, ancak II.Dünya Savaşı'nın bitiminde duruldu. Süreç, ardında İtalya'da işçi konseylerini, Almanya'da yaşanan üç ayaklanmayı, Macaristan ve Avusturya'daki kısa ömürlü olan işçi iktidarlarını, Çin'de ziyan edilen bir devrimci durumu, İngiltere ve Fransa'daki büyük genel grev dalgalarını, umudun çaresizliğe dönüştüğü ve arkadan hançerlenmenin kahredici acısının tadıldığı İspanya İç Savaşı'nı, Yunanistan ve İtalya'da partizanların faşistlere ve onların arkasındaki tekkelci sermaye ikti-

darına karşı yürüttüğü kahramanca iç savaşı ve Rusya'da Bolşeviklerin Stalinist karşı devrim tarafından tümünden yok edilmesini bırakarak noktalandı. İki sınıf arasındaki bu ölüm kalım savaşında, kapitalistler, bu büyük devrimci salgını durdurabilmek için ellerinden gelen ne varsa yaptılar. En çok da oluk oluk kan akıttılar. Bu süreç geride on milyonlarca ölü bırakarak son buldu.

Kapitalistler ve Rusya'daki Stalinist yönetim artık rahattı. Devrimci tehlikeyi atlatan, ekonomik krizden de üretici güçlerin önemli bir kısmını savaş vasıtasıyla yok ederek kurtulan kapitalistler için huzurlu günler gelip çatmıştı. Yaklaşık 20 yıl sürecek ekonomik büyüme dönemine girilmiş, kargaşa dönemi son bulmuştu. Adına soğuk savaş denen, esasında bir düşman yaratarak ezilenleri ve işçi sınıfını ulusal çıkarlar temelinde egemen sınıf etrafında tutmaya hizmet eden bir oyun sayesinde, gerek ABD gerek SSCB sömürüyü art

tırdıkça artırıp en ufak bir muhalefeti vatana ihanet sayıp anında ezdiler. Egemenler, bu güzel günlerin hiç bitmeyeceğini umuyorlardı.

Ne var ki tarihin yasalarının önüne geçilemez. Sistem, en gönençli olduğu, en kudretli gözüktüğü dönemlerde saplanacağı büyük krizin koşullarını hazırlamaktadır oysa ki. Nitekim, öyle de oldu. Sistem 1960'ların ortalarında tıkanmaya başladı. Kar oranları düşmeye başlamış, aşırı üretim sorunu ortaya çıkmış, kitlesel işsizlik uzun bir aradan sonra tekrar görülmeye başlanmıştı. Karanlıklar aleminin bu hortlakları kapitalistler için kabus dolu günlerin işaretçisiydi. Zaten, uzunca bir süredir toplumsal muhalefet dalgası için için mayalanmaktaydı. Burjuva toplumun ikiyüzlülüğünden, kendilerine dayatılan yaşam tarzı ve ahlak anlayışlarından nefret eden savaş sonrası genç kuşak, mayalanan büyük toplumsal öfkenin ateşleyicisi olacaktı. Gençliğin kültürel ve toplumsal talepleri giderek siyasallaşacak, bir süre sonra da proletarya mücadelesiyle birleşecekti. Sonuçta ortaya Ekim Devrimi ile başlayan dünya devrimi dalgasından sonraki en yaygın ve kapsamlı devrimci dalga çıkmış olacaktı. 1966-70 arası tüm dünyayı kasıp kavuran hareket, en radikal örneklerini Fransa, ABD, Filistin, Çekoslovakya (buranın SSCB kontrolünde olduğuna dikkat), Türkiye, İtalya, İngiltere, Japonya ve Latin Amerika'da gösterdi ve genel olarak tüm dünyayı etkiledi. Toplumsal mücadele ivmesinin uluslararası düzeyde doruğu olan Fransa Mayıs 68'i kastedilerek bu devrimci dalga 1968 yılıyla özdeşleşmiştir.

Fransa 1968

İkinci Dünya Savaşı yıllarında vatansever tutumuyla Alman işgaline karşı yoğun direniş göstermiş olan Parti Communiste Français (Fransız Komünist Partisi-PCF), savaşın bitmesinin ardından Fransa toplumunda büyük bir itibar elde etmişti. Milliyetçi bir çizgi kamuoyunda büyük puan toplamıştı. Savaş sonrası yıllarda partiye yüzbinlerce yeni üye katıldı. Sosyal demokrat SFIO'nun üye sayısı ise 300 bin üyeden 100 bine düştü.

İşçi sınıfı hareketi ise savaş öncesinde de oldukça etkindi, Halk Cephesi hükümeti ve işçi sınıfı içinde oldukça yaygın olan aynı PCF, radikalliğin önündeki dalgakıranlardı. Sınıf hareketindeki atılancılık İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra da kaldığı yerden devam edecekti. İşçiler, toplum içerisinde büyük bir nüfuza sahip olan PCF'den vatan savunması sırasında gösterdiği atılancılığı kapitalist sisteme karşı da göstermesini bekliyordu.

Öte yandan, Fransa'da savaştan önce de işçi hareketi üzerinde frenleyici etkisi olan PCF, Stalinist çizginin klasik örneklerinden birisi olarak milliyetçi bir düzen partisinden başka

bir konumda değildi. Politikasını tamamen SSCB diplomasi-sine göre şekillendiren PCF, savaştan sonra burjuva partileriyle koalisyon hükümetine katılarak, siyasi ve ekonomik istikrarı her şeyin üzerinde tutan bir çizgi izledi. Devrimci bir unsurun yapacağı ise tam tersine kapitalist istikrarsızlığı derinleştirmek olmalıydı. Genel sekreter Thorez, PCF'ye ve onun denetimindeki Confédération Generale de Travail'a (Genel İş Konfederasyonu) rağmen greve giden işçileri "lumpenlik, faşistlik ve hainlik" suçladı. 1947 ilkbaharında, ağır ekonomik ve siyasal baskılardan bunalan işçi sınıfı, PCF'nin de dahil olduğu hükümete isyan etti. 1947'de 3 milyon, 1948'de 6.5 milyon işçi greve gitti. 1919/1930 grevlerinden sonra ülkenin tarihinde en büyük grev dalgası yaşandı. PCF ise bir yandan grev dalgasını engellemeye çalıştı diğer yandan da grevlerin başarısı için mücadele eden, sayıca az olan devrimci Marksistlere sistematik bir terör kampanyası uyguluyorlardı. Bu saldırılarda, birçok devrimci Marksist militan PCF tarafından katledildi.

1968'in ilkbaharında öğrenci hareketi Vietnam Savaşı karşıtı eylemlerinin dozunu artırdıkça artırıyor. Paris'te öğrenciler ABD kurumları ve polise karşı şiddet eylemleri düzenliyorlardı. Ama öğrenci hareketlerindeki asıl sıçramayı Nantarré Üniversitesi öğrencileri yarattılar. Bu üniversite, Paris'in en yeni, en büyük (iki bini aşkın öğrenci), en modern ve Amerikan kampüs modeline dayalı tek üniversitesiydi. Kuzey Afrikalı proleterler ve işsizlerin yaşadığı gecekondu ve beton bloklardan oluşan Nantarré Üniversitesi (ODTÜ'ye ne kadar benzediğine dikkat edin), diyalektik biçimde patlamaların en şiddetlisinin yaşandığı yer oldu ve bunlara öncülük etti.

Sonuçta, savaş sonrası kapitalist sistemin istikrara kavuşup, ayaklarının sağlam zemine basmasında çok büyük roller üstlenmiş olan PCF, hızla güç kaybetti, işçiler PCF'den ve PCF kontrolündeki CGT'den hızla uzaklaştılar. 1947'de 5.5 milyona ulaşan CGT'li işçi sayısı 1959'da 1 milyona, PCF'nin 1947'de 1 milyon olan üye sayısı ise 1959'da 225 bine düşecekti. PCF'nin iğrenç karşı devrimci yüzü 68'de bir kez daha gözükecekti.

1960'lar: Devrimci Gençler PCF'den Kopuyor

Sekter söylemi ve parlamentarist çizgisiyle, düzen içi bir unsur olduğunu defalarca gözler önüne seren PCF, 60'ların ortalarına gelinirken, anti-kapitalist unsurların nezdinde cazibesini çoktan yitirmişti. 1950'lerin ortalarında Fransa'nın Afrika'daki sömürgeleri bir bir dağılmaktayken, Fransa'nın Cezayir'deki işgalini destekleyen PCF, saldırgan milliyetçi bir politika izlemiş oluyordu. Buna karşın 1960'da sosyalist eğilimli öğrenci örgütü Fransız Ulusal Öğrenci Birliği, resmen Cezayir'deki Fransız işgaline direnen ulusal kurtuluş mücadelesini destekleme kararı aldı. 1966'ya gelindiğinde devrimci Marksist bir örgütlenme olan Devrimci Komünist Gençlik

(JCR) ve Maoocuların kurduğu Genç Komünistler Birliği-Marksist Leninist(UJC-ML) sosyalist öğrenci tabanının önemli güçleri haline geldiler. Bu iki hareket Vietnam Savaşı'na karşı soyut bir barış çağrısı yapan PCF gençliğinin tersine, Vietnamla dayanışma komiteleri örgütleyerek, sokaklarda aktif propagandaya girişmeleri, güçlenmelerini sağlayan temel etken oldu. JCR'nin önemli bir atılımı da Vietnam dayanışma komiteleri oluşturmak için örgütlendikleri liselerde, öğrencilerin söz ve karar haklarını savunan anti-otoriter bir devrimci lise hareketinin doğmasına öncülük etmek oldu.

1967 Genel Grev Dalgası

1962'de başkanlık sistemine dayalı bir rejime geçen Fransa'da iktidara İkinci Dünya Savaşı "kahramanı" General de Gaulle gelmişti. De Gaulle yönetiminde Fransız kapitalistlerinin amacı, Fransa'yı yeni emperyalist sistem içerisinde eski "büyük" günlerine döndürmekti. Bu hedef doğrultusunda ABD'den tam bağımsızlık kazanmak için askeri harcamalar arttırılacak, ücretler düşük, çalışma saatleri uzun kılınacak, sanayide geniş çaplı bir rasyonalizasyon politikası izlenecekti. Bunun anlamı işçilerin çok yoğun sömürülmesiydi.

1967'de 1968 Mayıs'ındaki büyük genel grevinin eylem biçimlerinin ip uçlarının görüldüğü bir genel grev dalgası yaşandı. Artık, yavaş yavaş işçi sınıfı da eylem alanına inmeye başlıyordu. 1967 grevlerinin yoğunlaştığı yerler, yeni sanayileşen taşra kentlerinde modern teknoloji ile çalışan işletmelerdi.

1967'deki işçi eylemleri, önce CGT denetiminde, ücret artışı ve iş kazalarına tazminat talepleriyle sınırlı, düzenli program içinde başladı. İstenen % 4-5'lik ücret artışına ulaşıncı, CGT işçi eylemliliklerini birçok yerde işçilerin muhalefetine rağmen sona erdirdi. Ancak, birçok küçük kentteki büyük ve modern işletmelerde, işçiler eylemlerini kendilerinden sürdürdüler ve geleneksel direniş biçimlerini aştılar. 25 Şubat'ta, Besançon'daki Rhodia tekstil fabrikasındaki 3 bin işçi çalışma temposunu protesto ederek fabrikayı işgal etti. Bir hafta sonra Rhodia'nın Lyon'daki fabrikası da işgal edildi. Lorraine bölgesindeki 15 bin maden işçisi, işten çıkarmaların durdurulması için Nisan boyunca madenleri işgal ettiler. Bir süre sonra Rhodia'daki işçilerle polis arasında sert çatışmalar çıktı. Mans'ta 8 bin işçi, kent merkezinde yarım saat boyunca polisle çatıştı. En büyük olay, muhafazakar sağın güçlü olduğu Caen kentindeki Saviem elektromekanik fabrikasında oldu. Ocak 1968'de, 4 bini aşkın genç işçi greve gidip kent merkezine yürüdüler, polisle çatıştılar. Ertesi gün bu kez 7 bin işçi kente yürüdü ve yanlarına aldıkları demir bilyeler ve çubuklarla polise sert bir şekilde karşı koydu. 36'sı polis 200 kişinin yaralandığı olaylardan sonra, Caen'deki 15 bin işçi greve gidecek ve olaylar giderek büyüyerek bütün Atlas okyanusu kıyısını saracaktı. Devrimci Marksist gençlik örgütü JCR bu eylemlerle doğrudan ilişkiye geçerek işçilerle bağlarını güçlendirmişti.

Üniversite İşgalleri Başlıyor

1968'in ilkbaharında öğrenci hareketi Vietnam Savaşı karşıtı eylemlerinin dozunu artırdıkça artırıyor. Paris'te öğrenciler ABD kurumları ve polise karşı şiddet eylemleri düzenliyorlardı. Ama öğrenci hareketlerindeki asıl sıçramayı Nantarré Üniversitesi öğrencileri yarattılar. Bu üniversite,

Paris'in en yeni, en büyük (iki bini aşkın öğrenci), en modern ve Amerikan kampüs modeline dayalı tek üniversitesiydi. Kuzey Afrikalı proleterler ve işsizlerin yaşadığı gecekondu-lardan yüksek duvarlarla ayrılmış dev beton bloklardan oluşan Nantarre Üniversitesi (ODTÜ'ye ne kadar benzediğine dikkat edin), diyalektik biçimde patlamaların en şiddetlisinin yaşandığı yer oldu ve bunlara öncülük etti. Fransa Milli Eğitim Bakanı Fouchet'in "eğitimin sanayileştirilmesi" hedefleyen reform paketi öğrencileri de daha da radikalleştirirdi ve üniversite işgalleri başladı. Nisan ayı, Nantarre'nin ateşlediği sosyalist öğrenci hareketi ve faşist militanlar arasındaki Paris'te yoğunlaşan ama taşraya da yayılan çatışmalarla geçti. Çatışmaların gelişmesi üzerine Nantarre Üniversitesi kapatıldı, Sorbonne ise polis tarafından işgal edildi. Bunun üzerine CGT ve CFDT sendikalarının çağrısıyla bir günlük genel grev ilan edilerek gösteri çağrısı yapıldı. 13 Mayıs günü "işçi, öğrenci, öğretmen beraberdir" yazılı dev pankart arkasında, Paris'te 800 bin-1 milyon kişilik bir kalabalık yürüdü. Aynı gece, öğrenciler Quarter Latin'i yeniden işgal edip, o geceyi Özgürlük Gecesi ilan edip, meydanı "halka açtılar".

İşçiler Sahnedeki

13 Mayıs'ta uzun süredir Nantarre öğrencileriyle ilişki içinde olan Sud Aviation işçileri greve giderek fabrika yöneticilerini bürolarına hapsedtiler. Sud Aviation işçileri polisle çatışıp grevi sürdürürken, 14 Mayıs'ta gene Nantes'de Bougenais işçileri fabrika kapılarını yöneticilerin üzerine lehimleyerek greve katıldılar. 15 Mayıs'ta Cleon'daki Renault fabrikasında da yöneticiler bürolarına hapsedildiler. Fabrikaya kızıl bayrak çekildi ve süresiz işgal başladı. Bunun ardından grevler bütün ülkeye yayıldı. Grevcilerin sayısı 18 Mayıs'ta 2 milyonu, 20 Mayıs'ta 4 milyonu buldu, 22 Mayıs'ta 8 milyonu ve en sonunda 10 milyonu buldu, ki bu sayı Fransa'daki işgücünün 2/3'ünü oluşturuyordu. Bütün Fransa işçi sınıfı grevdeydi, postane, iletişim, ulaşım gibi temel kamu hizmetleri dahil, ülkedeki tüm hizmetler ve üretim durmuştu. CGT, CFDT, FO sendikaları engellemeye çalıştıkları ama başaramadıkları işçi sınıfının bu kendiliğinden atılımı karşısında çoktan başlayan grevi 18 Mayıs'ta resmileştirdiler.

24 Mayıs'ta Cumhurbaşkanı de Gaulle'ün radyoda bir konuşma yapacağı açıklandı. İktidardan 20 Mayıs'tan beri ilk kez ses gelecekti. De Gaulle konuşmasında referandum önermekten ve iç savaş karşısında uyarıda bulunmaktan başka bir şey söyleyemeyince, Fransa egemen sınıflarının çaresizlik içinde ne yapacağını bilmediği ortaya çıkmış oldu. 24 Mayıs akşamı, de Gaulle'ü protesto eden göstericilerle polis ve faşistler çatıştılar. Paris, Bordeaux, Lyon, Strasbourg ve Nantes'de saatlerce süren ve 2 kişinin ölümü, 500 kişinin yaralanması ile sonuçlanan olaylar esnasında bir ayaklanma ve iç savaşın provası yapılıyordu. Bu süreçten egemen sınıf daha da zayıflayarak çıktı. Bunun üzerine egemen sınıf bir hamle yaparak işveren ve işçi sendikalarını masaya oturmaya çağırdı. 25-27 Mayıs arasında yapılan görüşmelerde hükümet, 2. Dünya Savaşı'ndan sonraki en büyük asgari ücret zammını kabul etti: %35. Ücret dışı konuların görüşülmesi ise belirsiz bir tarihe erteleniyordu. CGT, geline noktanı memnundu. Ancak bu uzlaşma önerisi PCF ve CGT'nin güçlü olduğu ve onların Fransa işçi sınıfının öncü gücü saydıkları Bellancourt-Renault fabrikasından başlayarak hemen hemen

bütün fabrikalarda yapılan oylamalarda reddedildi. 27 Mayıs'tan sonra grev, kimi yerlerde polisi bile etkileyerek, o zamana dek çalışmayı sürdüren bazı devlet dairelerine de yayılarak devam edecekti. Bu arada 200 bin kişilik köylü protestosundan da anlaşılacağı üzere devrimin koşulları kırdı da oluşmaya başlamıştı.

Geri Çekilme Başlıyor

Kendiliğinden gelişen öğrenci ve işçi radikalizmi varabileceği en radikal noktalardan birine varmıştı. Yönetici sınıf çaresiz bir durumdaydı, de Gaulle ülkeyi terk etmek zorunda kalmıştı. Poliste dahi dağılma sinyalleri görölüyordu. Kırdı

da devrim hızla gelişmekteydi. Sorun artık iktidar mücadelesine dayanmıştı. Mayısın başından beri Paris ve başka birçok kentin sokaklarına hakim olan öğrenci hareketi ve işçi sınıfının tümünün katıldığı genel grev, devlet otoritesini tamamen tükettiği halde bile, radikal devrimci sloganlarına rağmen, siyasal iktidarı almaya dönük bir programa ve stratejiye sahip değildi. Devrimci Marksistler olayların akışına etki edebilecek güçlerde değillerdi. JCR, reformist ve apolitik bir sendikal geleneğe sahip FO'nun bazı birimlerine sızmış ve onları hızla radikalleştirilmiş olsa da bunlar yeterli değildi.

Adı komünist olan ama komünizme yapılan bir hakaret sayılması gereken Stalinist PCF, karşı devrimci geleneğini sürdürdü. Bu yolda, denetimindeki en büyük sendikal federasyon olan CGT'yi de etkili bir şekilde kullandı. PCF ve CGT, öğrenci taleplerine başından beri karşı çıkmıştı. Küçük burjuva hareketi olarak gördüğü ve işçilerin işine karışmakla suçladığı öğrencilerin işçilerle ilişki kurmalarını engellemeye çalıştı. Mayıs günlerinin büyük protestolarında 20 bin PCF görevlisi işçi kortejlerinin etrafında zincir oluşturarak öğrencilerin işçilerin arasına karışmasını engellemeye çalışmışlardı. CGT'nin genel grevin önüne koyduğu hedef, "halka dayalı bir hükümetin kurulması" idi. CGT, bunu bile dolaylı bir şekilde tanımlıyor, işçilerin kendilerini ekonomik hedeflerle sınırlaması gerektiğini savunuyordu. Stalinist PCF, 22 Mayıs boykotlarını " zengin çocuklarının yaptıkları boykotla işçi çocuklarının derse girip sınavlarını vermelerini engelledikleri" gerekçesiyle suçlamıştı. Esasında PCF'nin tüm çabası bir kez daha rejimin bekası içindi. En büyük korkusu olayların biraz daha büyümesi ve ordunun devreye girmesiydi. Bir erken seçim yapıp, rejim istikrara kavuşsa çok mutlu olacaktı.

Öğrenci kitlelerinin büyük çoğunluğu anarşizan eğilime sahiplerdi. İktidar hedefini toptan reddediyorlardı. Oysa sorun tam da iktidarın kapitalistlerin elinde mi kalacağı yoksa

bir ayaklanmayla işçi sınıfının eline mi geçecekti. Bu soruna karşı radikal öğrencilerin duyarsızlığı, işçileri bir an evvel evlerine göndermeye can atan Stalinist PCF ve CGT'nin işlerini büyük ölçüde kolaylaştırdı.

Oysa, hem politik ve ideolojik olarak hem de fiziksel güç olarak devrimci Marksistler kendi politikalarını ortaya koyabilselerdi devrim için birçok koşul hazır hale gelmişti. Gençliğin çok büyük kısmı kendisini tamamen sistem karşıtı bir noktaya oturtmuştu. Onların kazanılması kolaydı. Genç işçiler de PCF ve CGT'nin kontrolleri dışındaydılar. 1967 grevlerinin de gösterdiği gibi genç işçilerin atılabilirliği, işçi sınıflarının geri kalanını da tesiri altına kolayca alabilirdi. Böylelikle durum CGT bürokrasisini ve PCF duruşunu bir kenara fırlatmış olurdu. İşçi sınıfının çoğunluğu devrim safına kazanıldıktan sonra ise sorun artık ayaklanmanın pratik örgütlenmesine kalırdı.

Devrimci önderlik krizinin kendisini göstermesiyle devrimci dalga tepe taklak biçimde geri çekilmeye başladı. Grevlere yön verme yetisinde ve iddiasında olan bir siyasi iradenin olmayışı durumunda, zaten kitle iletişim araçları ve ulaşımın felç olduğu bir halde, içlerine kapanan grevler kendi aralarındaki koordinasyonu tümenden kaybettiler. Paris ile taşranın bütün bağları kopmuştu. Bu belirsizlik durumunun sonucunda radikalizm tavsamaya başladı. Birçok işyerinde işverenle grev komiteleri masaya oturdu, kızıl bayraklar indirildi. Öğrenci örgütü UNEF 27 Mayıs'ta sürece müdahale etmek için Paris'te bir stadda, 30 bin kişinin katıldığı bir kongre topladı, ancak bir çözüm önerisi ortaya konulamadı. Radikal güçlerin inisiyatifsizleştiğini gören PCF, "bir halk hükümetinde yer almaya hazır olduğunu belirtip, sosyal demokrat parti SFIO'ya ittifak önerisi yaptı. Böylelikle "istikrarıcı, sağduyulu" bir görüntü çizerek Fransız yönetici sınıfına güven tazeliyordu.

Egemen Sınıfın Karşı Atağı ve Genel Grevin Çözülüşü

30 Mayıs'a gelindiğinde egemen sınıf, eylemcilerin genel grev ve genel siyasi durum üzerindeki inisiyatiflerini yitirdiklerini, sürecin sonuçlarına dair hiçbir tasarım ve program üretmediklerini kavramıştı. Artık ciddi bir devrim tehlikesinin ortada olmadığı açıktı. İşçi sınıfı içinde, en örgütlü politik kesim olan PCF'nin istikrar yönündeki çağrıları onlara büyük güven ve meşruiyet sağlıyordu. De Gaulle, 30 Mayıs'ta vakit kaybetmeden, radyodan kendinden emin bir hava vermeyi başardığı konuşmasında, görevinin başında olduğunu, parlamentonun dağıtıldığını, yeni genel seçimler yapılacağını, silahlı kuvvetlerin valilerin emrinde olduğunu açıkladı. Bir hafta önceki radyo konuşmasıyla bu konuşma arasındaki farklılık iki sınıf arasındaki güçler dengesinin belki de en çarpıcı örneğiydi. De Gaulle konuşmasını "Vive le France!" diye bitirmiş, ardında de Gaulle'cü partilerin ve faşist grupların seferber ettiği 700 bin kişilik bir kasabalık Paris sokaklarına döküldü. Sonraki günlerde faşist gruplar sokağa hakim olmaya başladılar.

Egemen sınıf bir yandan sokağa hakim olamaya başlarken diğer yandan da orduyu devreye sokarak, haberleşme, benzin dağıtımı gibi temel ihtiyaçları karşılamaya başladı. Kamu sektöründe, büyük işletmelerin hemen hepsinde 7 Hazirana kadar işbaşı yapıldı. CGT ve seçimlerde sosyal demokratlarla hükümet olma hayali kuran PCF, işçilere polise karşı koy-

maması şiddete başvurmama çağrısı yaptılar. JCR ve UJC-ML ve radikal öğrenci grupları grevlerin sürdürülmesi için çaba sarf etseler de çoğu kez işçiler sendika bürokrasisinin tavrına gönülsüz de olsa boyun eğdiler. Kimi yerlerdeyse polis ve grev kırıcılarının müdahaleleriyle grevler sonlandı. 7 Haziran'da grevci işçilerin sayısı başlangıçtaki üçte birine 3 milyona düşmüştü. Devrimci hareket moralman tükenmiş, yerleşmişti.

Haziran'ın ikinci yarısında, yöneticilerin hapsedildiği, polis ve grev kırıcılarla ilk karşılaşmada işçilerin saldırıya geçtiği sert ve en son direnişler yaşandı. Ne var ki 14 Haziran'da 1 milyona inmiş grevci işçi sayısı, hızla düşmeye devam edecek ve Haziran'ın sonunda birkaç yüz kişilik olağan grevler dışında üretimin yapılmadığı bir fabrika kalmadı. Aynı yıl yapılan genel seçimlerde de Gaulle'cü parti, beş Fransız cumhuriyetinin tarihinde görülmemiş bir oy alarak parlamentonun dörtte üçünü ele geçirdi. Bu sonuç devrimden hayal kırıklığına uğramış geniş kitlelerin, karşı devrimcilerin periferisine girdiğini gösteriyordu.

Kendiliğinden ortaya çıkan ve bilinçli bir müdahale olmadan gelişmek zorunda kalan mücadelelerin yenilgiye uğraması kaçınılmazdır. Sınıf bilincine sahip burjuvazinin kitlelerin enerjisinin tüketmeye, onları yanlış kanallara sevk etmeye yönelik çabalarına karşı koymak ancak işçi sınıfının öncü kesimlerinden oluşan merkezi bir devrimci partinin varlığı ile mümkün olabilir. Ancak böyle bir parti, burjuvazinin manevralarının üstesinden gelip, devrim sürecinde kitlelere öncülük edebilir. Bu parti, ancak devrimci Marksizmi kendisine düstur edinirse bu görevi başarıyla yerine getirebilir.

Kitle Ayaklanmaları Ancak Bolşevik Bir Örgütün Öncülüğünde Başarılı Devrimlere Dönüşebilir

Fransa'da yaşanan süreç bir dizi gerçekliği gözler önüne sermiştir. Bunlardan birincisi resmi komünist partilerin ve dolayısıyla SSCB'nin işçi devrimleri önünde bir engel olduğu, başarılı devrimlerden en az diğer kapitalist unsurlar kadar korktuklarıdır. Diğer bir noktada kendiliğindenliğin sınırları ile ilgilidir. Kendiliğinden ortaya çıkan ve bilinçli bir müdahale olmadan gelişmek zorunda kalan mücadelelerin yenilgiye uğraması kaçınılmazdır. Sınıf bilincine sahip burjuvazinin kitlelerin enerjisinin tüketmeye, onları yanlış kanallara sevk etmeye yönelik çabalarına karşı koymak ancak işçi sınıfının öncü kesimlerinden oluşan merkezi bir devrimci partinin varlığı ile mümkün olabilir. Ancak böyle bir parti, burjuvazinin manevralarının üstesinden gelip, devrim sürecinde kitlelere öncülük edebilir. Yine Fransa'da yaşananlar göstermiştir ki bu parti, ancak devrimci Marksizmi kendisine düstur edinirse bu görevi başarıyla yerine getirebilir.

MARKSİZM VE SAVAŞ

"Ben bir kapitalist asker değilim; ben bir proleter devrimciyim. Plütokrasinin muntazam ordusuna değil, halkın düzensiz ordusuna aitim. Yönetici sınıftan gelen herhangi bir çarpışma emrine uymayı reddediyorum.. Biri dışında bütün savaşlara karşıyım; o savaşın da ruhum ve yüreğimle yanındayım. Bu savaş, sosyal devrimin dünya çapındaki savaşıdır. Bu savaşta yönetici sınıfın zorunlu kılacağı her şekilde çarpışmaya hazırım." (Eugene V.Debs)

Birinci Dünya Savaşı'ndan Vietnam'a, Amerika Birleşik Devletleri neredeyse her zaman ya bir savaşın içindeydi ya da bir savaşa hazırlanıyordu. Bu 60 yıl içerisinde bu korkudan hiçbir kuşak kurtulamadı. Toplumcu hareketin karşılaştığı politik sorunlar tipik olarak emperyalizm ve savaş ile bağlantılı olmuştur. Uluslararası Toplumcu eğilim her zaman emperyalist savaşa karşı olan ödün vermez direnişiyle ayırdedilmiştir.

Marksiizm ve Barışseverlik

Lenin klasik kitapçığı, Sosyalizm ve Savaş'ta savaşa karşı Marksist ve barışsever tutumların ayrımını yapar: "Sosyalistler her zaman uluslar arasındaki savaşları barbarca ve insanlıktan uzak olarak niteleyerek kınadılar. Bizim savaşa karşı tutumumuz burjuva barışseverliğinden daha temelde ayrılıyor. Biz bundan savaşlar ile sınıf çatışması arasındaki kaçınılmaz bağı anlıyoruz. Biz sınıflar yürürlükten kalkmadan ve sosyalizm kurulmadan savaşların da ortadan kaldırılamayacağını biliyoruz. Biz aynı zamanda iç savaşları ele alışımız açısından da farklılık gösteriyoruz. Örneğin ezilen sınıfın ezici sınıfa karşı açtığı savaşlar, köle sahiplerine karşı kölelerin, toprak sahiplerine karşı serflerin, burjuvaziye karşı işçilerin olduğu savaşlar, bizce son derece meşru, ilerici ve gereklidir. Her savaşın tarihi açısından (Marx'ın diyalektik maddeciliğinden yola çıkarak) ayrı ayrı incelenmesini gerekli saydığımızdan dolayı... Biz Marksistler barışseverlerden farklıyız. Geçmişte sayısız savaş olmuştur ve bunlar bütün savaşlara kaçınılmaz olarak eşlik eden dehşetlere, zulümlere, ıstıraplara ve güçlüklerle rağmen ileri

ci olmuşlardır, örneğin, insanlık gelişimi bunlardan yarar görmüştür."

Marksiizm savaşta mutlak bir pozisyonu reddeder. Her savaşı herbirini kendi farklı tarihsel bağlamında yerine yerleştirerek somut biçimde ve ayrı ayrı inceleriz. Barışseverlerin bütün savaşların kötü, ahlaksız ve savaşı başlatanlar için zararlı olduklarına dair görüşlerine katılmıyoruz. Bunlar maddi gerçeklikten kopuk, tarihsel olmayan, ahlakçı dogmalardır. Gerçekten de, bizim sınıfsal bakış açımızdan zorunlu ve bağımsızlık uğruna gösterilen şiddeti reddetmek doğal ahlaka aykırıdır. Savaşta kullanılan bir silah, diyelim ki bir Varşova Getto savaşçısının elinde bir Alman askerine doğrultulmuşken bir özgürlük aracıdır. Aynı silah bir Alman askerinin elinde Varşova Gettosundaki bir Yahudi'ye doğrultulmuşsa bir işkence ve ölüm aracıdır. Silahlar ve şiddete karşı soyut tiksinti bu gerçeği göstermez, bu ancak siyaset ve sınıf ahlakı ile mümkündür.

Biz ezenin gösterdiği şiddetle ezilenin gösterdiği şiddeti bir tutmuyoruz. Ezilen halkın gösterdiği şiddetin ya da işçi devriminin nefreti eyleme geçirerek insanlık ruhunu alçalttığı ve bunun yerini, düşmanlara karşı şiddete dayalı olmayan uzlaşmalarla, İsa gibi sevgiyle ya da ahlaki inanç yoluyla zafer kazanma stratejilerinin alması gerektiğini savunan barışseverlerin görüşlerine katılmıyoruz. Barışseverler ezen ve ezilen arasındaki farkın barışçı yollardan uzlaştırılması üzerine söylevler veriyorlar, işçilerin kendilerini sömürenlere karşı hissetmeleri gereken sınıf düşmanlığı ve nefret hakkında değil. Sosyalistler servet, güç ve ayrıcalık açısından eşitsizliklerin temelini oluşturduğu bir dünyada, uyum olması gerektiği fikrini reddederler. Yönetici sınıflar bilinen dünya tarihinde hiçbir zaman barışsever ya da ahlakçı yakarışlara aldırış etmemişlerdir. Bu nedenle barışseverler yakarışlarını, başarılı direnişi zayıflatarak ve silahsızlandırarak ve düzenin korunmasına katkıda bulunarak, ezilenlere yöneltilir.

Savaş Zorla Yapılan Siyasettir

Belirli bir savaşı destekleyen yahut reddeden Marksist düşünce ağırlıklı olarak, belki de en büyük savaş tarihçisi ve stratejisti olan Carl von Clausewitz'den temel alır. Clausewitz'in çıkış noktası "savaş, şiddet içeren yöntemlerle yürütülen siyasettir" diyen ünlü cümleydi. Bu Lenin'in belirttiği gibi " her savaşı, ilgili kuvvetlerin -ve bu ülkelerdeki çeşitli sınıfların- belirli bir dönemdeki politikaları olarak gören Marx ve Engels'in de görüş noktasıydı." Lenin sonra bu düşünceyi daha da genişleterek, "savaşın sınıf karaktere

rine" de bakmamız gerektiğini söyledi, "söz konusu savaşa neden olan nedir, onu başlatan sınıflar hangileridir ve onun ortaya çıkmasına neden olan tarihi ve ekonomik nedenler nelerdir."

Biz sosyalistler olarak bir savaşın tüm siyasi cephelerini çözümlmeye çalışırız: Savaşın başlangıcı olan gerçek politikalar (resmi olarak açıklananlar değil) ve savaşı başlatan sınıfların politikaları. Savaşın siyasetini tam olarak anlayabilmek için tek bir tanesini değil, savaşmakta olan bütün güçleri incelememiz gerekir. Eğer biz savaşa yol açan siyasi görüşlere katılıyorsak, şiddet içeren yöntemlerle sürdürülüyor olsa bile onlar için olan mücadelemize devam ederiz. Buna karşıt olarak eğer biz, yönetici sınıfın ve devletin bu görüşlerine muhalifsek mücadele başka, şiddetli yöntemlere kaydığında bu muhalefetimizden vazgeçmeyiz. Biz savaşa yol açan siyasi görüşlere, dolayısıyla savaşa olan karşıtlığımızı sürdürürüz. Bu anahtar, savaşı çevreleyen gizemin kilidini açar. Hangi savaşların ilerlemeci ve desteğe değer, hangilerinin gerici, haksız ve destekten yoksun bırakılması gerektiğini belirleyeceğimiz yöntemleri yalınlaştırır. Biz siyasi olarak destekleyebileceğimiz savaşların yanındayız. Biz ulusal bağımsızlık ve demokrasi adına yapılan savaşların, devrimlerin ve işçi sınıfı ve mazlumların taraf olduğu iç savaşların yanındayız. Biz siyasi yanını reddettiğimiz savaşların karşındayız: emperyalist savaşların, ırkçı milliyetçi savaşların ve yönetici sınıfın serveti, gücü ve ayrıcalıkları için olanların. Her ayrı savaşta bizim pozisyonumuzu belirleyen, bizim siyasi görüşlerimiz, gerçek olayların ve savaşı ilerleten olayların ve güçlerin dinamiklerinin kendi tarihi, ekonomik ve sınıfsal bağlamında çözümlenmesidir.

Savaşın İki Çağı

Marx ve Engels savaş meselesinden çekinmediler. Belirli savaşlarda, savaşın cephelerden en fazla tarihsel ilerleme adına hareket eden için zafer ya da yenilgi kriterini kullanarak taraf aldılar. Bu yaklaşım, ilerici ulusal savaşlar ve sosyalizmin henüz tarihsel bir olasılık olmadığı yıllardaki burjuva devrimleri çağına uygundu. 1776'nın Amerikan Devriminden 1871'in Paris Komünü'ne kadar olan dönemde burjuvalar hala ilerici bir rol oynayabiliyorlardı. Burjuva devrimleri feodal ilişkileri devirdi, sahiplenilmiş geniş arazileri böldü, devleti ve kiliseyi birbirinden ayırdı ve demokratik cumhuriyetler kurdu. Bu çeşit bir savaşa en iyi örnek Fransız Devrimi'ydı. Fransız Devrimi'nin yayılması feodalizmi Avrupa çapında sarstı. Avrupa'nın geri kalanına yayılamaması durumunda devrim, dıştan gelen aristokrat karşı devrimi tarafından bastırılacaktı. Dönemin köktenci solcuları devrimci savaşın saldırgan yandaşlarıydılar. Taraf ülkelerin ufak feodal devletlere bölünmesini durduran ve birleşik ulusal devletler ve pazarlar yaratan Alman ve İtalyan birleşmesi de bu çağın ilerici, burjuva savaşları arasında sayılabilir.

Bu dönemin başka bir ilerici savaş biçimi de kölelik iğrençliğini sona erdirmek adına yapılan iç savaştı. Haiti Devrimi insana özgürlüğü adına acımasız, uzun bir savaş dönemiyle sonuçlandı. Benzer şekilde, Kuzeyin özgür siyahlarının desteğini alan Kuzey kapitalizmi ve Güneyin köleleri ile çiftlik kölesi sahiplerinin Güney konfederasyonu arasında gerçekleşen Amerikan iç savaşı kapitalizmin ilerlemesi için olduğu kadar insanın özgürleştirilmesi için de verilmiş bir savaştı. Aynı zaman da bu, dünyanın herhangi bir

bölgesinde burjuva kesiminin devrimci bir rol oynadığı son hareketlerden biriydi. Bu olayları kentsoylu olduklarından dolayı sınırlı olarak niteleyip bir kenara atmak tarihe uygun bir tutum değildir. Geçmiş durumlarla karşılaştırıldığında bunlar ilerici ve tarihi gelişmelerdir. Bunlar üretim yöntemleri ve proleterya sosyalizm için önkoşul olan endüstriyel kapitalizmi yarattı. Marx ve Engels o çağın savaşları için olan pozisyonlarının hangi tarafın zaferinin tarihsel bir ilerleme sayılacağı ve hangi tarafın işçi sınıfının ilerideki çıkarlarını temsil ettiği üzerine alınması gerektiğine karar vermişlerdi. Bu ilerlemeci ulusal savaşlar çağı 1871'de Paris Komünü'nün yıkılmasıyla son buldu. Kapitalizm, Batı'da feodalizme galip gelerek, ilk işçi sınıfı sosyalist devriminin karşısına çıktı. İşçi sınıfı artık sermayeye karşı devrimci bir tehdit oluşturuyordu; hiçbir kapitalist sınıfsa daha az zararlı değildi, hiçbirisi daha ilerici bir tutum sergilemedi ya da işçi sınıfının çıkarlarını temsil etmedi. İşçi sınıfı artık kendi sınıf seçeneğini ortaya koyabilecek güçteydi: Sosyalizm.

Biz sosyalistler olarak bir savaşın tüm siyasi cephelerini çözümlmeye çalışırız: Savaşın başlangıcı olan gerçek politikalar (resmi olarak açıklananlar değil) ve savaşı başlatan sınıfların politikaları. Savaşın siyasetini tam olarak anlayabilmek için tek bir tanesini değil, savaşmakta olan bütün güçleri incelememiz gerekir. Eğer biz savaşa yol açan siyasi görüşlere katılıyorsak, şiddet içeren yöntemlerle sürdürülüyor olsa bile onlar için olan mücadelemize devam ederiz. Buna karşıt olarak eğer biz, yönetici sınıfın ve devletin bu görüşlerine muhalifsek mücadele başka, şiddetli yöntemlere kaydığında bu muhalefetimizden vazgeçmeyiz.

Emperyalizm

Birkaç on yıl içerisinde tekellerin doğuşu, emperyalizm savunucularının ilan ettiği gibi kesintisiz barışın ve refahın süregeldiği bir çağ başlatmadı. Güçlü ulusal sermayelerin sınırsız rekabeti dünya ekonomisini periyodik bozulmalarla parçalıyordu. Her bir ulusal sermaye anarşik rekabette korunmak için, ekonomik yarışta arkasında askeri ve diplomatik kudretin desteğini arayarak kendi devletinin gücünü bakıyor. Bu dinamik, sıradışı bir yıkım getiren kesintisiz savaşım yüzyılını üretti. Bu yüzyılda dünyamızın savaşı geçirdiği tek bir yıl olmadı. Modern emperyalist savaşlar, çağdaş kapitalizmin gerici doğasını ve sosyalist dönüşüm için henüz çok taze olduğu gerçeğini tanımlar. Emperyalizm altında servetin uçsuz bucaksızca birikimi ve insanlığın bilimdeki ilerlemesi insanlık çıkarına hizmet edeceği yerde gerçeküstü toplu imha silahlarının yaratılacağı yöntemler haline gelmişlerdir. Finans sermayesinin sözcüsü olan Wall Street Journal yakın zamanda savaş ile ilgili böyle bir yorumda bulundu: "Paranın, refah devletini genişletmekte kullanılmasısansa hayat kurtarabilecek bombalar aldığını görmeyi tercih ederiz." Kapitalizmin bu bombaları ve diğer "hayat kurtarıcı" araçları dünyayı eşi benzeri görülmemiş yıkımlara sürükledi (1).

Dünya Savaşı'nda 25 milyon ve 2. Dünya Savaşı'nda 55 milyon ölü). Bu tip çarpıcı gerçekler varolan toplumsal düzenin bir tür modern barbarlık olduğunun apaçık göstergeleridir.

Lenin'in de gözlemlediği gibi emperyalist savaşlar, insanlığın ilerlemesine katkıda bulunmak bir yana, modern soyguncular arasındaki ganimet kavgasıdır. Yönetici sınıfın servet ve kar amaçlı bu talancı savaşlarında emperyalistler arasında alınacak hiçbir cephe yoktur, hiçbiri tarihsel gelişimi ve işçi sınıfının çıkarlarını temsil etme bakımından birbirinden daha iyi değildir. Küçük soyguncularla büyük soyguncular arasında, eski soyguncularla yükselmekte olan soyguncular arasında çok da fazla bir seçim şansı yok. Biz bütün soyguncuların karşısındayız. Biz bütün emperyalist savaşlara, fetih ve zulüm amaçlı gerici savaşlar oldukları için karşı çıkıyoruz. Bunlar sadece yönetici sınıfın çıkarlarına; kendi servet gücü ve ayrıcalıklarını genişletmek adına, sadece kendi işçi sınıflarını değil yabancı işçi sınıflarını da istismar etmelerine zemin hazırlayarak hizmet eden savaşlardır. Taraflardan herhangi birinin savunucuları, yalnızca düşman tarafın emperyalist dürtülerini, hırslarını, fetihlerini, müsaderelerini, istismarlarını ve suçlarını açık ederken, kendi yönetici sınıflarının emperyalizminin gizemli bir şekilde demokratik, anti-faşist, ya da başka bir yüce amaç haline gelmiş suçlarının sessiz ortakları olarak kalıyorlar.

Kapitalizmin ilerici evresinde yönetici sınıf kendi çıkarını ulusunun çıkarıyla özdeş olarak tanımlayabiliyordu. Emperyalizm altındaki zorluk sıradan insanlara kapitalist çıkarların aynı zamanda ulusal çıkarlarla örtüştüğünü ikna etmekte yatıyor. Hiçbir emperyalist ordu "Daha yüksek çıkarlar" ya da "Kapitalist fetih" veya "Petrol" sloganlarının yazılı olduğu bayraklarla savaşa girmez. Kapitalizmin uşakları -kitle medyası, kiliseler, üniversiteler- insanları soykırıma karşı, demokrasi, saldırıya karşı savunma ya da başka onurlu bir amaç uğruna savaştıklarına ikna etmek ve böylece sermayenin sınıf çıkarlarını ve gerçek emperyalist savaş amaçlarını maskeleyerek için fazladan mesai yapıyorlar. Sosyalist karşı koyuş, çoğu zaman ideolojik yalanların ortaya çıkarılmasıyla, savaşın gerçek yönelimlerini ve siyasi görünüşünü kanıtlamakla başlamak durumundadır.

Savunma ve Saldırı Savaşları

"Sözde kamuoyunun devlet hesaplarında rol oynamasından bu yana, ne zaman ve nerede savaşmakta olan her bir tarafın, yürek ağrısı duymadan, anayurtlarını ve haklı davalarını düşmanın şerefsiz saldırılarından korumak için kılıçlarını kınlarından çıkardıkları bir savaş olmuştur? Bu efsane, oyunun barut ve

kurşun kadar ayrılmaz bir parçasıdır." (Rosa Luexburg)

Çağdaş emperyalist savaş doğasının gereği olarak, çatışmanın sonunda çoğu zaman devrimci bir öfkeyle patlayan bir çelişkiye sahiptir. Kapitalist sınıf genellikle kendisinden başka kimsenin yarar görmediği seferberliklere, asker alımlarına ve ağır vergilere ihtiyaç duyar. Bu çelişkiyi aşmak için savaştaki bütün ülkeler kamuoyu desteği almak için kendi insanlarına yalan söylerler. Birinci yalan şudur: "Savaşı biz istemedik. Düşman saldırısı bizi savaşa zorladı. Biz sadece kendimizi savunuyoruz." Sosyalistler bu dalavere perdesini aralayıp savaş halindeki ülkelerin emperyalist ilişkilerini açıklığa kavuşturmak durumundadır.

Biz diktatörlüğün ve faşizmin kabul ettirilmesine karşı koyan demokratik savaşların yanındayız. Biz, bu tür çatışmalarda taraf alırmız, çünkü Lenin'in de söylediği gibi, "Tam bir demokrasiyi yürürlüğe koymamış hiçbir muzaffer sosyalizm olamaz. Bu nedenle, proletarya, demokrasi için geniş çerçeveli, tutarlı ve devrimci bir mücadele vermeden burjuva üzerindeki zaferi için hazır olamaz." Çağdaş dünyada demokrasiye karşı yapılan nerdeyse bütün saldırılar çalışanların demokratik haklarına ve onlara ait demokratik kurumlara (birlikler, çalışanların basını, partiler ve siyasi örgütler gibi) karşı yapılmaktadır. Biz, kendi devrimci yöntemimizle demokrasiye karşı bütün saldırılara karşıyız ve demokrasiye karşı her saldırının demokrasi için bir savaşa dönüşebileceğinin farkındayız.

Joel Geier

FİLİSTİN GİBİ

Kuzey Kürdistan'daki durumun Filistinlileştiği tespitini Genelkurmay, Ağustos 2005'te o dönemki serhıldanların ardından yapmıştı. Bu tespit, olayların başka kanallara girdiğini, direnişin yöntem değiştirmekte olduğunu ifade ediyordu. Aynı zamanda, bu tespitin arkasında endişe-panik arası bir korkunun yattığı belgindi. Zira, Filistin'de topyekün bir halk direnişi yaşıyor, direniş tanklara karşı taş atan küçük generallerle sembolleşip tüm dünyanın sempatisini kazanıyordu. Bunun hem ulusal düzeyde hem de uluslararası politikada yarattığı etki muazzamdı.

Bu yüzden Türk egemen sınıfları, Kürt sorunundaki son yönelimi, eskisine göre çok daha tehlikeli bulmaktadır. Zira, gerilla mücadelesi, kendi doğasına özgün bir çok zaafı barındırmaktadır. Bunların başında milyonlarca halk kitlesini

Diyarbakır'daki çatışmalarda en ön saflarda Filistin'de olduğu gibi çocuk generaller vardı

pasif kılması, mücadeleyi modern toplumların merkezi şehirlere değil de kırlara taşınması ve gariban erleri öldürmenin faydadan çok zarar getirmesidir, zira bu insanların egemen sınıf açısından gerçekte hiçbir önemi olmadığı gibi cenazeleri Türk şovenizminin azdırılmasında kullanılmıştır. Öte yandan mücadelenin kentlere kayması, ezilen yüz binlerce Kürt emekçisini mücadelenin merkezine taşıyıp aktif bir militan haline getirdiğinden, hem Türk devleti üzerinde büyük bir basınç yaratacak hem de bir mücadelenin başarısı açısından olmazsa olmaz olan meşruiyet kazanmayı beraberinde getirecektir.

Şehir meydanlarında gözü kara bir mücadele sergileyen yığınlar karşısında devletin katliam yapmaktan başka seçeneği yoktur. Nitekim, Newroz'dan sonra başlayan olaylar tam da bunları getirmektedir. Olaylar da öldürülen 14 kişinin 3'ü çocuktur, rejim çocukların üzerine kurşun sıkabilmiştir. Kerkük hayalleri kurup, kırmızı çizgiler çekenler şimdi Diyarbakır'da baş edememektedirler. Sonuçta, Türk devleti siyasal alanda köşeye sıkışmıştır. Olayların, birkaç "teröristin" işi olmadığını, olayların arkasında Kürt halkının

olduğunu başta Türk halkı olmak üzere tüm dünya görmüştür. Ayağa kalkan bir halkın karşısında devletin korucularının, Skorsky helikopterlerinin, termal kameralarının bir işe yaramadığı gözükümüştür.

Devletin yapabileceği bir tek şey kalmıştır: katliamcı yüzünü tüm çıplaklığıyla ortaya koymak. Devlet açısından katliamlar çıkmaz sokaklardır. Çünkü, katliamlarla bir yandan sorunlar biraz daha derinleşir ve daha kalıcı hale gelir. Diğer yandan da Türk egemen sınıfının uluslararası ilişkileri açısından onulmaz yaralar ortaya koyar. Her şeyden evvel dış güçlerin müdahale zemini ortaya çıkar. Bu da Türk devletinin yenilgisi anlamına gelir, zira bu sorun Türk devleti ve Kürtler arasında çözülmezse uluslararası arenada masada çözülmesi gündeme gelecektir.

Etnik Çatışma

Son dönemde en çok konuşulan konulardan birisi de Türk ve Kürt halkı arasında etnik çatışma çıkma ihtimalidir. İlk olarak böyle bir çatışmanın temellerinin bulunduğu tespitiyle başlamak gerekir. Zaten toplumda şovenist ve saldırgan bir ruh hali egemendir. Egemen sınıf her daim milliyetçiliği toplumsal muhalefetin ve Kürt hareketinin karşısında konumlandırmış, faşist hareketi yedekte tutmuş, gerektiğinde saldırmış ve belki de ileride üzerine düşebilecek "büyük" görevler için sıcak tutmuştur. Geçtiğimiz Ağustos ayında Bozüyük'te ve Trabzon'da olanlar, en son Mart ayında Sakarya'da yaşananlar faşist hareketin böyle bir etnik çatışmadaki muhtemel pratiklerinden örneklerdir. Ayrıca bu tarz linç girişimlerinin faşistlerin tek başlarına gerçekleştirebilecekleri şeyler olmadığı, bir takım "derin" yerlerden işaret ve yardım aldıkları da bilinmelidir.

Böyle bir etnik çatışmanın bir diğer maddi zemini de çeşitli Batı kentlerine dağılmış Kürt nüfusunun o bölgelerde bir azınlık oluşturması ve yerleşik nüfusla aralarında büyük bir gerginlik olmasıdır. Yüz binlercesi köylerinden zorla göç ettirilmiş olan Kürtlerin bir kısmı, geleneksel bağlarının güçlü olmasının yardımıyla yerleştirdikleri yerlerde tutunabilmek için güç gerektiren mafyatik işleri ellerine geçirmiş, bir takım gayri meşru para kazanma yollarına sıkça başvurmuştur. Bu, egemen sınıf tarafından pompalanan milliyetçiliğin, sorunun kökenlerini göremeyen yerli halk arasında yaygınlaşmasını hızlandırmıştır. Kürtler de bu gibi yerlerde giderek daha çok içlerine kapanmıştır. İnsanların günlük yaşamları kaynaklı ürettikleri Kürt düşmanlığı büyük kin tohumlarını beraberinde getirmekte, hatta 90'ların başlarında çatışmaların en yoğun olduğu dönemdekenden bile daha fazla etkili olmaktadır. Bu durum çok tehlikelidir. Durumu anlamak için başta İstanbul olmak üzere, Adana, Mersin, Antalya, İzmir, Osmaniye, Bursa, Manisa, Denizli, Sakarya, Balıkesir Karabük, İzmit gibi illerde fazla değil bir hafta geçirmek yeterlidir.

Durumun bu noktaya gelmesi solun yenilgisinin en açık göstergesidir. Düzen dışı sol, göç dalgasıyla ortaya çıkan sorunlardan Kürtlerin sorumlu tutulamayacağını anlata-

mamıştır. Durum böyle olunca, radikal solun etki alanına daha açık sosyal demokrat görüşlere sahip milyonlarca kişi bile Kürt sorununda şovenizm batağına saplanmaktan kurtulamamıştır.

Etnik gerilimin boyutlarının en açık göstergelerinden birisi grupların birbirlerine kız alıp verme durumlarıdır. Örneğin, Anadolu'da Alevi ve Sünni gruplar arasında yüzyıllardır devam eden toplumsal gerilim nedeniyle kız alıp verme katı bir şekilde sınırlandırılmıştır. Türk ve Kürtler arasındaysa kız alıp verme olayının çok daha rahat olduğu kesindi. Önemli olan karşı tarafın Kürt veya Türk olması değil, Sünni veya Alevi olmasıydı. Ne var ki son 10 yıldır Kürt ve Türkler arasında da kız alıp verme durumunun ortadan kalkmaya yüz tuttuğuna şahit oluyoruz. Bu gözlem etnik gerilimin ne kadar tırmandığının önemli bir işaretidir.

İç savaşı andıran böyle büyük çapta bir etnik çatışma devrimcilerin en son isteyeceği şeydir. Halkların birbirini gırtlaklaması toplumların hafızalarında bir daha kapanmayacak büyük yaralar açacaktır. İstanbul'da Kürt, Diyarbakır'da Türk olmak tehlikeli hale geliyor, etnik çatışmanın maddi zeminin olduğundan şüphe edilmemelidir. Bu anlamıyla böyle bir çatışmayı önlemeye çalışmak devrimcilerin boynunun borcudur. Öte yandan böyle bir çatışma, Türk egemen sınıflarının yenilgilerden sonra oynayacağı son koz olabilir. Bu defa, azınlık konumundaki Kürtlerin sürülme istenmesi, buralarda katliama tabi tutulmaları gündeme gelecektir. ATO Başkanı Sinan Aygün daha şimdiden ayaklanan Kürtlerin Barzani'nin yanına gitmesi gerektiğini söylemektedir.

Bombalı Eylemler

Diyarbakır ve bölgenin diğer illerinde çatışmalar yaşanırken radikal Kürt gruplar İstanbul'da misilleme anlamına gelen eylemlerde bulundular. Bu eylemlerde dört sivil insan öldü. Gelecekte de bu tarz misilleme eylemlerinin olması çok mümkün. Bu eylemliliklerin söz konusu çatışmaların belirleyici noktalarından biri olacağı kesin. Üzerinde de halen tartışmalar yapılıyor, yapılacak. Bu yüzden bu noktayı Marksist açıdan anlamlandırmak önemli.

Filistin'de en büyük direniş grupları, özellikle İslamcı olanları olan HAMAS ve İslami Hareket örgütleri İsrail'e karşı mücadelelerinde sivil hedeflere karşı onlarca intihar saldırısı düzenlediler. Çeçenistan'da da Ruslara karşı mücadele eden direnişçiler, çocukları dahi rehin alıp öldürebilen bir çizgi izlediler. Bu yöntemleriyle bütün dünya tarafından kınanıp mahkum edildiler. Hatta katliamcı Rus ordusundan bile daha kötü gözle bakılır oldular. Bu noktada Marksist Bakış'ın 1. sayısında Çeçenistan ilgili yazıda şunları belirtmiştik: *"Çeçenistan sorununun tartışılması gereken bir yüzü de sivillere yönelik şiddet eylemleridir. Beslan katliamının ardından birçokları Çeçen militanlara hakaretler yağdırmaya, onların canilikleri*

ni ballandıra ballandıra anlatmaya başladı. Ne var ki, sivilleri hedef alan bu tür katliamların asıl sorumlusu, Putin ve liderlik ettiği Rus şovenizmidir. Eğer siz, onbinlerce sivil Çeçeni kadın çocuk demeden katlettiyseniz, o halk içinden size misillemelede bulunmak isteyen gönüllü onlarca intihar komandosu çıkar."

Bu nedenle devrimciler kalkıp bunun da diğerinden farkı yok, deyip olayı kınamazlar. Alıntıda belirtildiği gibi mücadele yöntemlerini egemen sınıflar belirler. Mesela, rejim her sokağa çıkamı içeri atacaksa, artık protestocular protesto yöntemlerini dönüştürmek zorundadırlar. Kürtlerin eylemlerinde de durum aynen geçerlidir. Bu demek değildir ki bu

saldırıları tasvip edilmelidir.

Kesinlikle

hayır. Aksine

bu eylemliler

Kürt ulusal

mücadelesine

hiçbir şey

kazandırmaya-

cağı gibi çok

şey de götüre-

cektir. Çöp

tenekesine

bomba koyup

oradaki zavallı

boycıyı

öldürmek, Kürt

düşmanlığını

ve şovenizmi

beslemekten

başka bir işe

yaramaz. Bu

nedenlerle, bu

yöntemlerin

terk edilmesi gerekir.

Bir kez daha sosyalistler ne yapmalı? Artık şu çok net görülüyor: Kürt halkını bastırmak için toplumda yaratılan hava sosyalistleri de boğuyor. PKK'li oldukları sanılarak linç girişimine maruz kalan onlarca sosyalist aktivistin yaşadıkları bu konuda manidardır. Bu yüzden, artık harekete geçmek ve somut politikalar üretmek gerekmektedir. Tüm sosyalistlerin anlayabileceği bir nokta olan, "Kürt halkıyla dayanışmak ve devlet terörüne karşı Kürt halkının yanında olmak" ortak paydası temelinde mümkün olan en geniş katılımlı birliktelikler örgütlemek ve bu birliktelik vasıtasıyla yapılacak ekinliklerle kamuoyunu etkilemeye çalışmak bugünün yakıcı ihtiyacıdır. Böyle bir ihtiyacın karşılanamaması durumunda yaratılan şovenist baskı ortamı sosyalistlerin etki alanını daralttıkça daraltacaktır. Bilinmelidir ki, zaten ulusalcı damarları güçlü olan kimi sol grupların hızla sağa kayıp şovenist bir söylem benimsemesinde bu darlıktan kurtulma isteği önemli bir yer tutmaktadır.

Bir kez daha sosyalistler ne yapmalı? Artık şu çok net görülüyor: Kürt halkını bastırmak için toplumda yaratılan hava sosyalistleri de boğuyor. PKK'li oldukları sanılarak linç girişimine maruz kalan onlarca sosyalist aktivistin yaşadıkları bu konuda manidardır. Bu yüzden, artık harekete geçmek ve somut politikalar üretmek gerekmektedir. Tüm sosyalistlerin anlayabileceği bir nokta olan, "Kürt halkıyla dayanışmak ve devlet terörüne karşı Kürt halkının yanında olmak" ortak paydası temelinde mümkün olan en geniş katılımlı birliktelikler örgütlemek ve bu birliktelik vasıtasıyla yapılacak ekinliklerle kamuoyunu etkilemeye çalışmak bugünün yakıcı ihtiyacıdır.

KARDEŞLİK YÜRÜYÜŞÜ

20 yıldır Kürt sorununda Türkiyeli solcuların yapması gereken ama ne yazık ki yapılmayan bir siyasi çalışma için önemli bir adım atıldı. Boğaziçi, ODTÜ, Hacettepe ve Ankara Üniversitesi'nden öğrenciler devletin baskısı karşısında Kürt halkıyla dayanışmasını göstermek için Diyarbakır'a Kardeşlik Yürüyüşünü başlattılar. Şovenizmin panzehiri Kürt halkıyla dayanışmayı yükseltmek, devlet baskısı ve şovenizme karşı mücadele etmektir. Bu konuda benüz geç kalınmış sayılmaz. Yapılması gereken çok iş vardır. Bu tür kampanyaların var gücüyle desteklenmesi ve arkasında durulması gelecekteki çalışmalar için bir dayanak noktası olmasını sağlayacaktır.

Bölge Newroz'a bir hayli gergin girmişti. Herhangi bir yerde bir kıvılcımın çakılması halinde büyük serhıldanların başlayacağı kesindi. Bunun farkında olan ve bu durumdan oldukça çekinen Türkiye burjuvazisi Newrozlara müdahale etmeme kararı aldı. Gerçekten de devlet güçleri Kürt gençlerinin Newroz boyunca olanca radikalliğine karşı olayları izlemekle yetindi. Zira, olaylar bir kez başladığında katliam yapmaktan başka şanslarının olmadığını biliyorlardı. Ne var ki Genelkurmay 14 gerillayı kimyasal silah kullanarak imha etmekte tereddüt etmedi. Oysa, gerillaların cenaze törenlerinde büyük olaylar çıkacağı ortadaydı. Gerisini biliyoruz. Kürt halkının serhıldanına Türk devleti katliamla karşılık verdi. Olaylarda 14 kişi öldürüldü, üstelik öldürülenler arasında üç, altı, dokuz ve 12 yaşlarında çocuklar da var.

Her şey ne kadar da Filistin intifadası görüntülerini andırmaya başlamıştı. Panzerlerle çatışan küçük çocuklar ve öldürülen küçük

çocuklar... Artık solun bir ses çıkarması gerekiyordu, birlik içinde olunmalı cılızlık aşılmalıydı. Yıllardır, yapılması gereken fakat bir türlü yapılamayan devlet baskısına ve şovenizme karşı etkili bir karşı koyuş için önemli bir adım sonunda atıldı. Aralarında dört çocuğun da bulunduğu on dört kişinin Diyarbakır'da çıkan olayların arkasından öldürülmesine karşı Boğaziçi Üniversitesinde kendiliğinden bir inisiyatif ortaya çıktı. Bir öğretim görevlisinin derste öğrencileriyle sohbeti sırasında ortaya atılan bir fikirten sonra Boğaziçi Üniversitesi'nde başlayan kampanya ardından ODTÜ'ye, daha sonra Ankara Üniversitesi ve Hacettepe Üniversitesi'ne sıçradı. Öğrenciler Kürt halkıyla dayanışmak için Diyarbakır'a gidecek, orada öldürülen çocukların ailesi ziyaret edilecekti. Bunun anlamı bellidir: Kürt halkının yanında taraf olmak. Verilen mesaj açıktır.

Kampanyanın politik içeriği uzun tartışmalara neden oldu. Bu tartışmalarda herhangi bir homojenliğe varılamadı. Zaten varılması mümkün değildi. Ama, Diyarbakır'da başlayan olaylardan sonra kalkıp Diyarbakır'a gitmek, orada öldürülen insanların ailesine baş sağlığı dilemek, başlı başına ortaklaşmak için yeterli bir alt noktadır. Böyle bir kampanyadan ulusal sorunda tüm doğruları net bir şekilde ortaya koyan bir hat beklemek abesle iştigaldir. Kürt sorununda yıllardır, Kürt

halkının yanında Türkiye'de ses getirecek bir ortak kampanya dahi örgütlenmemiş kimi çevrelerin kampanya boyunca üzerinde hiç kimsenin anlaşılamayacağı noktaları bahane göstererek kampanyanın dışında kalmaları affedilir gibi değildir. Temel anlamı, devletin Kürt halkı üzerindeki baskıları karşısında Kürtlerin yanında olmak ve çılgınca yükseltlen şovenizme karşı bir fren görevi görmek olan böyle bir kampanyanın tüm gücüyle desteklenmesi devrimcilerin en başta gelen

acil görevi değildir de nedir. Unutulmamalıdır ki Kürt halkı üzerinden yükseltlen şovenizm dönüp dolaşıp aşırı solcuları da vurmaktadır. Hemen hemen her hafta PKK'li diye linç edilmeye çalışılan aşırı solcu insanların TV'lerdeki görüntülerini izlemeye başladık.

Halkların kardeşliği, bir taraf devlete karşı mücadele veriyorken diğer tarafın bu çatışmada devlete destek vermesiyle hayata geçmez. Böyle bir durumda halkların kardeşliği havada kalan boş bir laf olmaktan öteye gidemez. Halkların kardeşliği ancak devlet baskısı ve haksızlık karşısında ezen ulusun da ezilen ulusu desteklemesiyle, fiili bir çabanın ürünü olarak yaratılabilir. Yoksa halkların kardeşliği kendiliğinden bir gerçekliğe sahip olan bir kavram değildir. Bu nedenle ortaya somut bir çalışma koymak zorunludur. Öyle bir çalışma ki tüm demokratik çevrelerden sağlayacağı en büyük

Öldürülen 6 yaşındaki Enes'in ailesine taziye ziyareti

destekle Kürt halkıyla dayanışan, haklı mücadelesinde ona destek vererek halkların kardeşliği sloganına hayat vermiş olsun.

Ne yazık ki geniş çevrelerce desteklenen böyle bir kampanya 20 yıldır hayata geçirilemedi. Meydan faşistlere kaldı. Şovenist güçler Kürt sorununda sokağın mutlak hakimi oldular. Her asker cenazeyle milliyetçilik daha da yükseltildi. Sol güçlerse bu cenazelerin yanına bile yaklaşmadılar. Reformist unsurlar ise şovenist histerinin arkasına takılabildi ancak. Oysa bu cenazeler (en azından bir kısmı) kafatasçılık yerine savaş karşıtı bir içerikle doldurulabilirdi. Kürt sorununda sol sokakta daha fazla bulunabilir, şovenizm karşısında denge oluşturabilirdi. Bu da bambaşka bir havanın egemen olmasını sağlardı. Evvela Kürt halkı kendi kaderiyle başbaşa kaldığı hissinden uzaklaşırdı. Bu ise ön yargıların kırılmasını sağlayarak halklar arasında mesafenin oluşmasını (ki bu mesafe giderek açılmaktadır) önlerdi. Ta en başından olayların etnik milliyetçi bir kanala kayması engellenmiş olurdu.

Bütün bunlar başarısız oldu. Sonuçta yaşanan büyük bir yenilgidir sol adına. Kürt sorunu gibi rejimin yumuşak karnı olan bir konuda reformist

solun devlete teslim olacağı açıktı. Öte yandan radikal sol bu açılımı gücü yettiğinde zorlayabilir ve reformist solun kitle tabanını bu konuda kendisine çekebildiği ölçüde başarılı da olabilirdi. Ne var ki kendisi henüz Stalinizm-Kemalizm bulamacından sıyrılammış radikal solun hakim güçleri, böyle bir misyonu taşıyabilecek ideolojik ve politik donanıma sahip değildi.

Her sınıf ve bunların siyasi temsilcileri toplumsal çelişkilerde kendi lehlerine bir çözüm yaratabilmek için belirli bir strateji geliştirirler. Evvela bu stratejinin kendi sınıf çıkarlarını tam olarak ifade etmesi gerekir,

bunun yanında söz konusu stratejinin iki arada bir derede kalmayan, anlaşılır ve tutarlı yapısının olması zorunludur. Geriye söz konusu stratejiyi kararlı bir şekilde uygulamaya sokmak kalır.

Radikal sol ise böyle bir stratejiyi yürütebilecek yeteneklere sahip olmadığını Kürt sorunundaki sayısız örnekte ispatlamıştır. Son kampanyanın da devrimci örgütlerin dışından sivil toplumcu, demokratik refleksleri güçlü reformist kesimler tarafından başlatılması tesadüfi değildir. Sonuçta 20 yıldır, ne yazık ki böyle bir politik hattın izlenememiş olması durumu söz konusudur. Böyle bir politikanın yaratılamamış olmasının sonucunda dalga dalga yükselen milliyetçilik solu ezip geçmiştir.

Sınıf mücadelesi, şovenist dalganın basıncı altında kalmıştır. Dört koldan ilerleyen neoliberal saldırılara karşı ciddi bir karşı koyuşun olmayışında Kürt sorununda yükseltelen milliyetçiliğin ciddi payının olduğu yadsınamaz. Aşırı solun hızla var olan güçlerini de kaybetmeye başlaması bu dönemde yaşanmıştır. Yükseltelen şovenizm İşçi Partisi ve TKP örneğinde olduğu gibi bir takım sol akımların hızla sağa doğru kayışını hızlandırmıştır. Özetle, Kürt sorununda radikal solun Kürt halkıyla kucaklaşamaması sınıf hareketini ve radikal solun kendi güçlerini oldukça zayıflatmıştır.

Yürütülen kampanyanın ne kadar anlamlı olduğunu, bölgenin bölge dışından gelecek seslere ne kadar hasret olduğunu Diyarbakır'dan alınan tepkilerden de anlamak mümkün. Diyarbakır belediye başkanlarından oluşan bir heyet "son 2 haftadır yüzümüzü güldüren tek şey sizin gelişiniz" diyerek durumu ifade etti. Diyarbakır'da 12 Eylül, OHAL döneminde bile görülmemiş bir gözaltı ve tutuklama kampanyası yürütülüyor. 500'den fazla insan gözaltına alındı, ki bunun 200'e yakını çocuk. Bunların 400'den fazlası tutuklandı, ki bu sayının da 70'e yakını çocuktur. Gözaltına alınanlarda ve tutuklananlarda sistematik işkence izlerini görmek mümkün. Kürt halkına yönelik baskıların olabildiğince arttığı böyle bir dönemde, baskılara karşı bölge dışından bir ses çıkması çok daha büyük bir önem kazandığı aşıkardır.

Kürt Hareketi ile Kimi Sol Örgütler Arasında Çatışma: Sol İçi Şiddet Üzerinde Değerlendirmeler

Geçtiğimiz günlerde, sol içi şiddetin yeni örnekleri yaşandı. Kürt hareketiyle başını HÖC, TKP ve Kızılbayrak'ın çektiği Türk solundan kimi Stalinist fraksiyonların aralarının uzunca bir süredir gergin olduğu bilinmekteydi. Zaten kimi zaman fiili çatışmalara dönüşen bu gerginliğin son zamanlarda iyiden iyiye şiddet sarmalına büründüğü gözükmemektedir. Olaylar, İstanbul'da Gazi Mahallesi ve üniversite kampüslerinde, Diyarbakır'da ve yurtdışındaki kimi kamplarda fiili çatışmalara varmıştır. Sola önemli ölçüde güç ve prestij kaybettiren bu çatışmalara ilişkin bazı temel ilkesel noktaların açıklığa kavuşması gerekmektedir, ayrıca Kürt hareketiyle çeşitli sol gruplar arasındaki son gerilim üzerine söyleyeceklerimiz olacaktır.

Kürt Hareketi ile Türk Solundan Kimi Gruplar Arasındaki Husumet

Bu yazının kaleme alınmasını sağlayan söz konusu gerilim, hiçbir politik gerekçesi olmayan salt örgütler arasındaki rekabetten kaynaklanan, sıradan sol içi kavgalardan farklıdır. Ulusalci Kemalist etkilerden beslenen ya da burayla köprüleri tamamen atamamış Türk solundan kimi grupların, Kürt sorunda şovenist bir siyaset (ya da şovenizme hizmet eden) izleyip, Kürt hareketinin büyük saygı duyduğu kimi değerlere fütursuzca saldırması uzunca bir süredir bu gruplar arasında gerilimi tırmandırmaktaydı; bu gerilim şimdilerde zaman zaman yerini fiziki şiddet biçimlerine bırakmaktadır.

Bu noktada, ilk olarak Kürtlerin Türk solundan şikayetlerini anlamak gerektiğini ortaya koyarak başlayalım. Daha önce Marksist Bakış sayfalarında ortaya konduğu üzere, Türk solu, büyük ölçüde Kemalizm-Stalinizm-Üçüncü Dünya milliyetçiliğinin harmanlanmasının bir ürünü olarak ortaya çıkıp geliştiğinden Kürt sorunu gibi bir konuda tökezlememesi mümkün değildi.

Bu anlamıyla Türk soluyla Kürt solu arasındaki ilk çatışmalar 1968 gibi çok erken tarihlerde mevcuttu. O dönem TİP'in parlamenter çizgisinden rahatsızlık duyan daha militan gençler TİP'ten farklı bir yönelime girip "milli demokratik devrim" (MDD) tezlerini savunmaya başlamışlardı. Ordu- bürokrasi-aydın ittifakında şekillenen zinde güçler olarak anılan bir toplumsal tabana dayanan bu birlik ve onun ideolojik dayanağı MDD oldukça Kemalist ve milliyetçi bir içeriğe sahipti. Bu nedenle Kürt devrimcilerinin bu oluşuma sıcak bakmaları beklenemezdi. Bu yüzden daha sonra Dev Genç'i kuracak olan MDD'ci gençlik akımlarından farklı olarak, Kürt devrimcileri bölünmede pasifist ve parlamentarist olmasına rağmen TİP'ten yana tavır koyacaklar, daha sonra ise Dev Genç'e katılmak yerine Doğu Devrimcileri Kültür Ocakları'nı (DDKO) kuracaklardır.

1968'li yıllardan itibaren Kürt sorununda, istisna sağlam tutumlar bir yana bırakılırsa, Türkiye aşırı solu gereken politikaları izleyememiştir. Bu noktaları burada ayrıntılı olarak ele almak konuyu dağıtacaktır. Bugünkü çatışmanın kaynağına gelince Kürt hareketiyle aralarında husumet bulunan

yapıların şoven tutumları yadsınamaz. Örneğin 2005 Newroz'u'ndan sonra yaşanan bayrak provokasyonundan sonra Kürtlere karşı linç kampanyası başlatılmış, TKP'liler böyle bir ortamda "bayrağa yapılan saygısızlık kabul edilemez" şeklinde bir açıklamada bulunabilmiştir. Kızılbayrak çevresi ise F tipi cezaevlerindeki tecrit uygulamasını protesto eylemlerinde İmralı'da tutuklu bulunan Abdullah Öcalan'a uygulanan tecritin gündeme gelmesine karşı var gücüyle karşı çıkmakta, bu uğurda gerekirse platformları bölmeyi göze alabilmektedir. Bu gibi örnekleri çoğaltmak çok mümkünken, bunun üzerine bir de söz konusu yapıların politik eleştirisi seviyesini aşıp küfür edebiyatına dönüşen bir şekilde Kürt hareketinin çok büyük önem verdiği değerlere sistematik olarak pervasızca saldırması, Kürt hareketini agresifleştirmiş, gerginliklerin yerini şiddet almaya başlamıştır. Kürt hareketiyle yaşadıkları gerginlikle beraber, bu grupların sol içi şiddet karşısı nutuklar atması hiç samimi değildir, bu grupların sol içi şiddet konusundaki sicilleri hiç de temiz değildir. Zaten, devletle olan çatışması olabildiğince sert geçen Kürt hareketinin böyle bir atmosferin de etkisiyle olayları şiddet kanallarına havale etmesi için çok uygun bir zemin zaten hazır bulunmaktadır.

Öte yandan, Kürt hareketinin hassasiyetlerinde büyük ölçüde haklı olması Kürt hareketinin şiddet kullanmasını mazur göstermez. Politik çalışmalara her açıdan zarar veren, düzenin egemenlerinin elini ovuşturarak izlediği böyle bir çatışmaya mahal vermemek Kürt hareketinin toplumsal mücadelelere karşı bir sorumluluğudur. Özellikle faşist saldırganlığın her an tetikte beklediği İstanbul'daki üniversitelerde, kızdıkları grupla çatışmaya girmenin izah edilebilir hiçbir tarafı yoktur. Söz konusu grupların kendilerine karşı sistematik bir şekilde küfür edebiyatı içinde olmaları da sol içi şiddet için mazeret olamaz. Uzun yıllardır, başta devlet olmak üzere burjuva medya tarafından sistematik bir şekilde saldırıya maruz kalmış ve buna karşı başarıyla direnmiş bir hareketin, burjuva medyayla karşılaştırıldığında son derece cılız kalan kimi solcu grupların kimi söylemleri karşısında harekete geçip şiddeti gündeme alması açıklanabilir bir şey değildir.

Bu konuda şunu ortaya koymakta yarar var: Kürt hareketi, sol içi şiddete son vermelidir. Kürt hareketinin özellikle bu dönemde soğukkanlı olamamasına neden olacak birçok faktörün olduğunu biliyoruz, ama çözümün şiddet kullanmakta olmadığı açıktır. Umarız Kürt doatlarımız eleştirilerimize kulak verir ve şovenist saldırganlığın tüm gücüyle bastırdığı böyle bir dönemde enerjinin boşa gitmesine yarayan bu gibi çatışmalardan uzak dururlar.

Devrimci Marksist Gelenek Sol İçi Şiddete Kökten Karşıdır

Yazının bu kısmında genel olarak sol içi şiddete bakışımızı ortaya koymak yerinde olacaktır.

Sol içi çatışmalara neden karşı çıkılması gerektiği üzerine

burada uzun uzadıya söz etmeye gerek yok. Sol içi şiddetin devrimci dayanışmaya ağır darbeler indirmesi, sol içinde zorbalığın egemen olmasına ve böylelikle solun en önemli özelliklerinden eleştirel düşünceye zemin kaybettirmesine hizmet etmesi, kitleler nezdinde sola büyük itibar kaybettirmesi, sol içinde dar örgütsel çıkarları her şeyin üstünde tutan dogmatik anlayışı geliştirmesi, saflarda büyük demoralizasyon yaratması, sistem karşıtı kanallarda harcanacak enerjiyi iç çatışmalarda heba edilmesine neden olduğunun hatırlanması yeterli olacaktır.

Sol içi şiddet kaynağını, sınıfsal bir zemin, ideolojik köken ve örgütsel alışkanlıklar ile bunları da kapsayan bir mücadele kültüründen alır. Bundan dolayı, zaman zaman karşılaşılan sol içi şiddet örneklerini, salt o olayın içinde yaşandığı zamansal ve mekansal düzlemde ele almak, son derece eksik bir görüntü ortaya çıkaracaktır. Sol içi şiddet olaylarının nadiren karşılaşılan, seyrek ve tesadüfi olaylar olmayışı, bu iddiayı doğrular niteliktedir. Bu nedenle, radikal solun, tüm iddiasızlığını ve çapsizliğini daha baştan ortaya koyan sol içi çatışmaları doğuran (besleyen) politik kültürün ve ideolojik arka planın mahkum edilmesi zaruridir.

İlk olarak şunu ortaya koymakla başlayalım: Devrimci Marksist geleneğimiz, sol içi şiddet anlayışına tamamen karşıdır ve bunu uzun yıllar boyunca her türlü mücadeleyi kapsayan pratiğinde net bir şekilde ortaya koymuştur. Örneğin, Marks ve Engels I.Enternasyonal içinde Bakunin ve diğer anarşistlere karşı ideolojik ve örgütsel konularda büyük mücadele verse de bu mücadele hiçbir zaman sol içi çatışmaya dönüşmemiştir. Yine, Lenin ve Bolşevikler her ne kadar Narodnik gelenekle ve Menşeviklerle çok sert geçen büyük bir ideolojik ve politik rekabete girmiş olsalar da bu unsurlarla hiçbir biçimde fiili kavgaya girmemişlerdir. Üstelik Ekim Devrimi'nden sonra kurulan ilk işçi hükümeti, Sol Sosyalist Devrimcilerle kurulan bir koalisyon hükümetidir. Ekim Devrimi'nden sonra, bu gruplar Lenin ve diğer Bolşevik liderlere suikast düzenleyip, karşı devrimci ordulara subay olarak kayıp yaptırana, sabotajlar yoluyla işçi devletini iç savaşta zor duruma düşürmek için eylemler sabotajlar düzenlemek gibi birçok karşı devrimci eyleme girişine kadar bu gruplara karşı şiddet eylemleri düzenlenmemiştir.

Stalinizmin Mirası

Sol içi şiddet Stalinizmle beraber yerleşik bir gerçeklik haline gelmiştir. Stalinizm'in Rusya'da karşı devrimle işçi iktidarını alt etmesinden sonradır ki sol içi şiddet yaşanmaya başlamıştır. Zira, bir karşı devrim ilk iş olarak devrimin önder kadrolarını yok etmeye girişir. SSCB'de de böyle olmuş, Bolşevik liderler ve kadrolarının hemen hemen tamamı Stalinist aygıt tarafından imha

edilmiştir. Ayrıca, III.Enternasyonal'e bağlı dünyadaki tüm komünist partilerin Stalinizasyonu ve Moskova'nın dış politika aracı haline getirilmesi süreci de bu partilerdeki Bolşevik geleneğin yok edilmesi için kanlı geçmiş, bu, fiziki şiddet ve imhanın dahil olduğu birçok yöntemle gerçekleştirilmiştir.

Stalinizm, pratikte uyguladığı sol içi şiddeti haklı çıkaracak ideolojik söylemler de geliştirmiştir. İşçi iktidarı dönemi için Stalinizmin yerleştirdiği otoriter bir tek parti diktatörlüğü yaklaşımı, sosyalist demokrasi geleneğini tümünden dışalamıştır. Bunun sonucu olarak, devrimci çoğulculuk ve dayanışmanın yerine tek sesliliğin egemen olduğu bir ortamda farklı devrimci gruplar birbirlerini alt edilmesi gereken rakip gruplar olarak görmeye başlamışlardır. Öyle ya devrimden sonra tek bir partinin diktatörlüğü kurulacaktır. Ama bu parti hangisi olacaktır? Bu sorunun cevabı üzerinden başlayacak rekabet, büyük çatışmaları beraberinde taşıyabileceğini tarihte birçok kez göstermiştir. Ayrıca, Stalinizm böyle bir partinin üstünlüğünü belirtmek için büyük bir parti fetişizmi yaratmak durumunda kalmıştır. Dar grup çıkarıcılık, sektörlük, dogmatizm hep bu hastalığın bir ürünüdür.

Bu yaklaşımın s o n u ç l a r ı n a Türkiye'den sayısız örnek verilebilir. Sonuçta eylemlerde koca koca meydanlar, bulvarlar paylaşamaz hale gelmiş, farklı sol gruplardan insanlar sıra kavgası yüzünden birbirlerine acımasızca saldırmış, polislerin kendilerine uyguladıkları şiddetin bir benzerini "rakip" sol grubun üyelerine uygulamıştır.

1970'lerde özellikle solun güçlü olduğu bölgelerde sol içi cinayetler yaşanmıştır. Ne yazık ki bugün de benzer süreçlerin, kimi zaman en berbat haliyle, hala yaşanmakta olduğunu görüyoruz.

Geçmişinden dersler çıkarmayan, eski hataların özeleştirisini yapmayan dolayısıyla hedefleri ile kendi kafa yapısı arasındaki derin çelişkileri bırakın çözmeyi bunların üzerine bile gitmeyen hareketler, 21.yy'da mücadele karşısında olsa olsa ayak bağı olabilirler. Üstelik tarih tarafından aşılmış böyle bir sol kültürün içten içe çürümesi, küflenmesi kaçınılmazdır.

Kürtlerin Türk solundan şikayetlerini anlamak gerektiğini ortaya koyarak başlayalım. Daha önce Marksist Bakış sayfalarında ortaya konduğu üzere, Türk solu, büyük ölçüde Kemalizm-Stalinizm-Üçüncü Dünya milliyetçiliğinin harmanlanmasının bir ürünü olarak ortaya çıkıp geliştiğinden Kürt sorunu gibi bir konuda tökezlememesi mümkün değildi... Öte yandan, Kürt hareketinin hassasiyetlerinde büyük ölçüde haklı olması Kürt hareketinin şiddet kullanmasını mazur göstermez. Politik çalışmalara her açıdan zarar veren, düzenin egemenlerinin elini ovuşturarak izlediği böyle bir çatışmaya mahal vermemek Kürt hareketinin toplumsal mücadelelere karşı bir sorumluluğudur.

Sürekli Devrim Teorisi

Kapitalist gelişmeyi tam olarak yaşayamamış, geri ülkelerde sosyalistlerin hedeflerinin ne olması gerektiği konusu, Marksistlerin cevaplandırmaya çalıştıkları bir soru olarak uzun yıllar önemini korudu. Bugün de kapitalist üretim ilişkilerinin hala geri olduğu, kırsal nüfusun hala ağır bastığı kimi Asya ve Afrika ülkelerinde devrimcilerin sosyalizme nasıl ulaşacağı cevaplandırılması gereken önemli bir sorundur. En net halini ve tüm dünya ölçeğinde genelleşmesini, Troçki'ye borçlu olan sürekli devrim teorisi, bu soruya işçi sınıfının tarihsel perspektifleri açısından devrimci bir cevap veren yegane stratejiyi ortaya koyar.

Kapitalist gelişmeyi tam olarak yaşayamamış, geri ülkelerde sosyalistlerin hedeflerinin ne olması gerektiği konusu, Marksistlerin cevaplandırmaya çalıştıkları bir soru olarak uzun yıllar önemini korudu. Bugün de kapitalist üretim ilişkilerinin hala geri olduğu, kırsal nüfusun hala ağır bastığı kimi Asya ve Afrika ülkelerinde devrimcilerin sosyalizme nasıl ulaşacağı cevaplandırılması gereken önemli bir sorundur. En net halini ve tüm dünya ölçeğinde genelleşmesini, Troçki'ye borçlu olan sürekli devrim teorisi, bu soruya işçi sınıfının tarihsel perspektifleri açısından devrimci bir cevap veren yegane stratejiyi ortaya koyar.

Kökenleri

Yukarıda bahsettiğimiz tartışma, yani burjuva demokratik açılımı yaşayamamış ülkelerdeki sosyalistlerin görevlerinin ne olması gerektiği Marks ve Engels için de cevaplandırılması gereken bir konuydu. Özellikle, Macaristan, Almanya, Avusturya ve İtalya'da ulusal birlik, ulusal kurtuluş, parlamenter demokratik rejime dayalı cumhuriyet gibi burjuva demokratik talepler henüz karşılanmamış değildi. Fransa'da proleterlerin başlattığı büyük 1848 devrim dalgası, söz konusu Orta Avrupa ülkelerinde burjuva demokratik sorunları gündeme taşıyordu. Ne var ki söz konusu burjuva demokratik dönüşümlerin doğrudan muhatapları olan burjuvalar, devrim boyunca herhangi bir sorumluluk almak bir yana devrimin ezilmesinde otokratik baskıya aktif destek sunarak hiçbir ilerici rol oynayamayacaklarını ispatlamışlardı. Buna şahit olan Marks ve Engels, devrimden önceki yaklaşımlarının özeleştirisi verdiler. Burjuvalar, Paris'te kapitalistlere karşı ayaklanan işçilerden o kadar korkmaktadırlar ki otokratları beslemeye devam etmeyi yeğlemektedirler. Marks, bunun üzerine sosyalistlerin devrim hedefinin alması gereken biçimi ve izleyeceği yolu şu şekilde ortaya koydu: 'her türlü sınıf hakimiyeti ile uzlaşmayı reddeden bir devrim'. Marks, Fransa'da Sınıf Savaşmaları adlı eserinde '...Bu sosyalizmin içeriği, devrimin sürekliliğinin ilanı; genel anlamıyla sınıflar arasındaki farklılıkların giderilebilmesi için zorunlu bir geçiş olarak proletarya diktatörlüğü; bu farklılıkların dayanağı olan tüm üretim ilişkilerinin yok edilmesi; bu üretim ilişkilerine denk düşen tüm sosyal ilişkilerden kaynaklanan tüm fikirlerin altüst edilmesidir' diyerek sürekli devrim teorisinin ilk ortaya çıkış şeklini ifade etmiştir. Marks ve çağdaşı devrimciler sürekli devrim terimini 1850'de kurulan Devrimci Komünistler Evrensel Derneği'nde, Komünist Ligasında da kullanmıştı. Burjuvazinin tarihsel olarak ilerici olma özelliğini tümünden kaybettiği gerçeği, Marks ve Engels tarafından ortaya konmuş ise de sürekli devrim teorisinin temelini oluşturacak olan bu tespit henüz teori düzeyinde ortaya konmamış, dünya ölçeğinde genelleşmemiştir. Bu teori, ancak devrimci hareketin güçlü olduğu geri bir ülkede mücadele eden Marksistlerin tartışmalarında ortaya çıkacaktı.

Rus Devrimi'nde Üç Anlayış

20.yy'ın hemen başında Rusya'da devrim ateşi için için kaynamaktaydı. Eski gücü hızla tükenen yüzlerce yıllık bir imparatorluğun arta kalan son mirasını yemekle meşgul Çarlık ve büyük soylular, eski nüfuzunun yanında o çok değer verdiği şeref ve haysiyetini yitirmiş veya yitirmekte olan diğer soylular, geniş Rusya bozkırlarına yayılmış milyonlarca topraksız ve aç köylü Rusya'da feodalizmin artıkları olarak son demlerini yaşamaktaydılar. Şehirlerdeyse modern sanayileşme hızla ilerlemekte ve koynunda modern proleter sınıfı yaratmaktadır. İşte, toplam nüfus içindeki payı bir hayli az olsa da arkasına ezilen köylü ordusunu takarak Rus toplumunun çelişkilerini çözebilecek güç de bu modern proleterler ordusudur.

Ne var ki bu, o günün koşullarında Rusya'da hemen her Çarlık muhalifinin kesin benimsediği bir görüş değildi. O dönem Rusya Sosyal Demokrat İşçi Partisi'nin Menşevik bölüntüsü yaklaşan devrimin çarlık düzenini ve feodal kalıntıları süpürecek ve hızlı bir kapitalist gelişmeyi yaratacak olan (elbette ki burjuvaların öncülüğündeki) bir burjuva demokratik devrim olacağını öngörüyordu. Burjuva demokratik aşamadan sonra yaşanacak hızlı sanayileşme ile işçi sınıfı gelişecek, bundan sonra da artık sosyalist devrim gündeme gelecektir. Menşeviklere göre devrimcilerin görevi söz konusu devrimde liberal burjuvaziyi desteklemek ve onu cesaretlendirmek ve bu çerçevede işçi haklarını korumaktır. Proletaryanın burjuvazi ile ittifakı demek olan bu Menşevik anlayış, işçilerin ve köylülerin devrimci mücadelelerinin önüne set çekmek ve burjuvazi ile proletaryanın çıkarlarının uzlaşmaz olduğu gerçekliğine aykırı davran-

narak burjuvaziye iktidarı teslim etmek anlamı taşır. Aşamalı devrim anlayışının daha radikal başka bir türünü de Rusya Sosyal Demokrat İşçi Partisi'nin Bolşevik bölüntüsü savunuyordu. Bolşeviklere göre, Rusya'da burjuvazi devrimine hiçbir şekilde katılmayacak, işçi sınıfından duyduğu korku, Çarlıktan duyduğu tiksintiden daha baskın gelecekti. Üstelik sermaye çevrelerinin Çarlıkla iç içe geçmiş çıkarları söz konusuydu, bütün bunlar burjuvaziye ikiye bölünmüş ve korkak yapmaya yeter de artardı bile. Bolşevikler, devrimde sadece işçilerle köylülüğün devrimci bir rol oynayabileceğini, bu yüzden bu iki sınıfın ittifak halinde burjuva demokratik devrimi derinleştirebildiği kadar derinleştirmesi gerektiğini, ve sonuçta işçilerin ve köylülüğün demokratik diktatörlüğünün kurulması gerektiğini savundular.

Troçki ise Bolşeviklerin burjuvazinin gericiliği konusundaki fikirlerine tamamen katılmakla birlikte, Bolşeviklerin işçilerin ve köylülerin demokratik diktatörlüğü tezine karşı çıkmaktaydı. Troçki'ye göre iktidar farklı sınıflar arasında paylaşılamaz, bu sınıf savaşımının doğasına aykırıdır. Söz konusu diktatörlük işçilerin mi olacak yoksa köylülerin mi? Bu soruyu Lenin ve Bolşevikler hiçbir zaman açıklığa kavuşturmamıştır. Lenin proletarya ve köylülüğün demokratik diktatörlüğünün nasıl örgütleneceğine ilişkin sorulara yanıt geliştirmeyi reddederek bu bağlamdaki açıklamasında sadece liberal burjuvaziye ile işbirliğine karşı olduğunu net bir biçimde ortaya koymuş ve işçilerin ve köylülerin işbirliğini ön plana çıkarmıştır. Troçki'ye göre Lenin'in tutumundaki diğer açmaz da köylülüğün bağımsız sınıf siyasetini izleme yeteneğinde olmadığı gerçeğini atlamasıydı. Gerçekten de köylülük kendi sınıf doğasının bir sonucu olarak, kendi siyasi programını izleyecek uzun süreli bir siyasal bir uzantıyı tarihte hiçbir zaman yaşama geçirememiştir. Dolayısıyla devrimden sonra siyasal iktidar mekanizmasını eline geçirecek bir köylü partisinin var olabileceğini düşünmek daha başından yanlıştı. Troçki'nin çözümlemesine göre devrimci programı sonuna kadar götürebilecek yegane sınıf proletaryaydı. Köylülüğün aktif desteğini alacak proletarya burjuva aşamayı hiç beklemeden doğrudan işçi iktidarını kurabilirdi. Çarlığı yıkacak olan işçi devrimi, Avrupa'daki devrimlerin tetikleyicisi olacak, böylelikle imdada yetişen gelişmiş ülke devrimci proletaryası geri bir ülke olan Rusya'daki işçi iktidarını ayakta tutacaktır. Böylelikle, ezilen uluslar sorunu, demokrasi sorunu, toprak sorunu, savaşa karşı barış sorunu gibi burjuva demokratik görevler, işçi iktidarı tarafından sosyalist devrimlerle iç içe yerine getirilebilecekti.

Zaferden Hüsrana

1917 yılında, Troçki'nin teorisi, bizzat devrim tarafından tarihte eşine az rastlanacak şekilde çok net bir şekilde doğrulandı. 1917 yılında Lenin, Nisan Tezleri'nde demokratik devrimden bahsetmeyerek, tüm iktidar sovyetlere sloganını öne çıkarmış olması ve bunun, Ekim devrimiyle uygulamaya geçilmesi sürekli devrim teorisinin doğruluğunun kanıtı olmuştur. Burjuvazinin devrimden fellek fellek kaçtığı, hatta devrimi boğmak için elinden geleni yaptığı gözüküyordu. İktidarsız küçük burjuva güçlerin ve köylü radikalizminin yaşandığı olaylar dizisi proletaryayı ezilen tüm ulusun önderi olarak iktidarı ele geçirmeye zorladığı görüldü. Ve gerçekten de toprak sorunu, emperyalist savaştan barışa geçilmesi,

ulusal sorun, demokrasi, Çarlık sisteminin yıkılışının kurum-sallaşması gibi bir çok burjuva demokratik görev işçi iktidarı döneminde gerçekleşti. Yine Rusya'daki proleter devrimin Avrupa'daki diğer devrimleri tetikleyeceği tezi de doğrulandı. Bu devrimlerin başarısı geri bir ülkedeki işçi iktidarının ayakta kalabilmesi için olmazsa olmazdı. En büyük umutlar, Alman devriminin başarısını için besleniyordu. Ne var ki Alman devriminin de aralarında bulunduğu bir dizi devrim, başarıya ulaşmadan yenildiler. Bu, sürekli devrimin durduğu kritik noktaydı. Devrim bu noktadan sonra gerisin geriye zemin kaybetmeye başladı. Bolşeviklerin en çok korktukları şey başlarına gelmişti. Devrim, Rusya'da izole olmuştu. İçte ve dışta artan çelişkiler, Rusya'da bürokratik yozlaşmayı beraberinde getirdi ve 1928'e gelindiğinde Rusya'da işçi iktidarı tamamen son bulmuştu. Devrimin cellatları, devrim öncesinin burjuvaları değil, devrim sonrasının bürokratları- memurları olduklarından açık bir karşı devrimci duruş yerine devrimci jargonla gizlenmiş karşı devrimcilik yaptılar. Bir yandan Lenin'i ağzından

Troçki 1905 Devrimi sonrası Sovyet Başkanı olduğu için tutuklandı. Resimde hücrelerinde duruşmasını beklerken

düşürmeyen, tüm Bolşevik ve devrimci değerlere ters düşecek şekilde Lenin'e devasa bir anıt mezar yapan bürokratlar, diğer yandan da Lenin'in bütün eserlerini zamanla yok ettiler. Sonuçta, öyle veya böyle karşı devrim karşı devrimdir ve temel düsturlarını yerine getirecektir. Fiziki olarak işçi iktidarına son vermenin yanında Bolşevik kuşağın yok edilmesi ve Bolşevik değerlerin aforoz edilmesi bir karşı devrimin olmazsa olmaz özellikleridir. Bu değerler arasında kuşkusuz sürekli devrim teorisi de olacaktı.

Tek Ülkede Sosyalizm ve Aşamalar Teorisi

Stalinist iktidar devrimin tek kurtuluş yolu olan devrimin yayılması ve bunun teorisi olan sürekli devrim teorisine var gücüyle saldırmaya başladı. Zira, sınıf çıkarları bürokrasiye fazlasıyla bilinmezliklerle dolu riskli bir yol gibi gözüküyordu. Kendi avantajlı pozisyonlarını konsolide etmek onların temel gayesiydi. Üstelik devrimci dalganın yayılması bürokrasinin işçi sınıfı lehine geriletilmesini beraberinde getirecekti. Bu yüzden bürokrasi kendi sınıf iç güdülerini temelinde tek ülkede sosyalizm sözde teorisini ve aşamalı

devrim anlayışını gündeme getirdi. Bu yol fazlasıyla güvenli ve bilindikti. Tek ülkede sosyalizm teorisinin dikkate değer tek yanı yanında taşıdığı pisliklerdi: Milliyetçilik, dar görüşlülük, enternasyonalizmin reddi. Karşı devrimci bu sözde teorinin devamcısı "barış içinde birlikte yaşamak" teorisiydi. Barış içinde birlikte yaşayan Rusya'daki işçi iktidarı ile emperyalist dünya sistemi idi. Stalinistlere göre bu ikisi bir takım uluslararası teamüller çerçevesinde birbirlerine zarar vermeden yaşayıp gidebilirlerdi.

Aşamalı devrim teorisi de sosyalist devrimden duyulan korkunun, sınıf işbirliğine olan yatkınlığın özü olarak Bolşeviklerin uzun yıllar mücadele ettiği Menşevizmin bir ifadesinden başka bir şey değil. Koşular sosyalist devrim için uygun değil, öncelikle burjuva demokratik bir devrim yaşanmalı martavalı, birçok devrimin Stalinistler tarafından satılmasında malzeme işlevi gördü.

Rusya'daki işçi iktidarı hızla zemin kaybederken, devrimin yenilmemesi için tek yol, devrim dalgasının yayılmasıydı. İlk dalga başarısız olmuştu, hala Rusya'daki işçi iktidarı dünyadaki yegane örnekti. Öte yandan yenilgi kader değildi. 1924'te Almanya'da bir ayaklanma olmuş, 1926'da İngiltere tarihinin en büyük genel grev fırtınasına tutulmuş ve 1927'de Çin'de işçiler devrime koşmaktaydılar. Bu anlamıyla işçi iktidarının dolayısıyla dünya devriminin umudu sürekli devrim anlayışının ne kadar etkin kullanılacağına bağlıydı Her biri birer dönemeç noktası olabilecek bu devrimci dönemler, III.Enternasyonal'in yönetimini eline geçirmiş olan Stalinist bürokrasinin hatalı politikaları yüzünden kaybedildi. 1924 Almanya'daki devrimci ayaklanma girişimi Stalinistlerin çağrısıyla çok gereksiz ve koşullar olgunlaşmadan yapıldığından tam bir fiyaskoyla sonuçlandı. 1926'da İngiltere'deki büyük genel grevdeyse Stalinistler, işçi sınıfını sendika bürokratlarının kuyruğuna takarak onları hükümetle sefil bir anlaşmayı onaylamaya zorladılar. Böylelikle, İngiltere'de gelişen devrimci yükseliş olgunlaşmadan sona erdi. Stalin güdümündeki Komintern'in 1927'de Çin Komünist Partisi'ne izlettiği politika ise açıkça Menşevik bir tutumdur ve karşı devrimde milyonlarca komünistin katledilmesine yol açtı. Ülkenin doğusunda yoğunlaşmış, çok güçlü ve modern Çin proletaryasına öncülük eden Çin Komünist Partisi (ÇKP)'ne burjuva milliyetçisi Komintang ile işbirliği yapması emredildi. Stalinistlere göre Çin sosyalizme hazır değildi, Çin'deki devrimin muhatabı burjuvazinin siyasi ifadesi olan Komintang idi, dolayısıyla onunla ittifak halinde olmak gerekirdi. Bir süre sonra Komintang önderliğinde toparlanan karşı devrim çok kısa bir süre de milyonlarca işçi ve komünisti katliama tabi utarak tarihin en kara sayfalarından birine imza attı. Martinov gibi azılı eski Menşeviklerin Stalin'in bir numaralı adamı olmasına şaşmamak gerek.

Sovyet iktidarı yenilmek zorunda değildi. Söz konusu devrimci durumlara yapılacak devrimci müdahaleler ile devrimin Rusya sınırlarına taşması mümkün olacaktı. Kapitalizmin en büyük buhranı olan 1929 krizinin de yaklaşmakta olduğu düşünüldüğünde, bu devrimlerdeki olası başarılar kapitalizm için ölüm çanlarının çalması demek olacaktı.

Sürekli Devrim Teorisi

Troçki, Rusya'daki işçi iktidarının karşı devrimle kaybe-

dilmesinin ardından devrimci savaşımını sürdürdü. Bu mücadeleyi hem pratik hem de teorik alanda tüm keskinliği ile verdi. 1930'da İstanbul'da Sürekli Devrim adlı kitabını tamamlayarak teorisini sadece Rusya koşullarına değil, tüm geri kalmış ülke proleter devrimcilerine genelleştirdi. Şimdi bu teorinin genel hatlarını ortaya koymakta fayda var.

Rus devriminde Troçki üçüncü bir yaklaşım olan sürekli devrim teorisi 1905'te "Sonuçlar ve Olasılıklar" başlıklı broşürü ile dile getirmiştir. Menşeviklerin bir aşama olarak ileri sürdüğü demokratik görevler, sürekli devrim teorisinde sanki hiç yokmuş gibi anlatılarak kafa karışıklığına yol açılır. Bu konudaki kafa karışıklığının tersine sürekli devrim teorisi,

Stalinist iktidar devrimin tek kurtuluş yolu olan devrimin yayılması ve bunun teorisi olan sürekli devrim teorisine var gücüyle saldırmaya başladı. Kendi avantajlı pozisyonlarını konsolide etmek onların temel gayesiydi. Üstelik devrimci dalganın yayılması bürokrasinin işçi sınıfı lehine geriletilmesini beraberinde getirecekti. Bu yüzden bürokrasi kendi sınıf iç güdülerini temelinde tek ülkede sosyalizm sözde teorisini ve aşamalı devrim anlayışını gündeme getirdi. Tek ülkede sosyalizm teorisinin dikkate değer tek yanı yanında taşıdığı pisliklerdi: Milliyetçilik, dar görüşlülük, enternasyonalizmin reddi. Karşı devrimci bu sözde teorinin devamcısı "barış içinde birlikte yaşamak" teorisiydi. Barış içinde birlikte yaşayan Rusya'daki işçi iktidarı ile emperyalist dünya sistemi idi. Stalinistlere göre bu ikisi bir takım uluslararası teamüller çerçevesinde birbirlerine zarar vermeden yaşayıp gidebilirlerdi.

demokratik görevleri yadsımadan; tarihsel açıdan geç kalmış burjuva devriminin görevlerini, tarım devrimini ve devletin demokratik yeniden inşasını çözmede 'proletarya diktatörlüğünün' öncü rolü üstleneceğini belirtmiştir.

Troçki işçilerin ve köylülerin demokratik diktatörlüğü teorisinin eksikliğini, 'gerçek diktatörlüğün hangi sınıfın elinde bulunacağı sorusunu cevapsız bırakmasında görüyoruz' sözleriyle ifade etmiştir.

Sürekli devrim teorisine göre köylülük Fransız ve İngiliz burjuva devrimlerinde olduğu gibi yaşanacak olan yeni devrimlerde de kendi bağımsız sınıf tavrını sergileyemeyecektir. Devrimin kazanılması Rusya gibi kapitalist ilişkilerin oturmadığı ülkelerde köylülüğün takınacağı tutuma bağlıdır. Troçki 1905 yazında bu görüşlerini şu şekilde dile getirmiştir: 'Zamanında burjuvazinin yapmış olduğu gibi, proletarya da görevini köylülük ve şehir küçük burjuvazisinden aldığı destekle yerine getireceği çok açıktır. Proletarya, kırsal kesime öncülük eder, onu harekete çekerek, planlarının başarısında ona pay ayırır. Ancak proletarya kaçınılmaz olarak, öncülük durumunu korur. Bu proletarya ve köylülüğün dik-

dür.'

Sürekli devrim teorisinde sömürge ve yarı sömürge ülkelerde, proletaryanın köylülüğe yön vermeye elverişli gücü olmaması durumunda demokratik devrimin tamamlanmasının mümkün olmadığı ifade edilir. Rusya örneğinde olduğu gibi sanayi işçi sınıfının toplam nüfusa oranının son derece az olduğu ülkelerde işçi sınıfının büyük sanayi kentlerinde vermiş olduğu mücadele ve bu mücadelenin etkisinin tüm ülkede etkin olması proletaryanın yeni üretim sürecindeki toplumsal belirleyiciliğinin bir sonucudur. Üretici güçlerin ne denli gelişmiş olduğundan çok, proletaryanın sınıf mücadelesi içindeki gücü, uluslararası atmosfer, ve işçilerin mücadele deneyimleri, kendilerini hazır hissetmeleri gibi durumlar devrimin ilerleyişinin rotasını çizecektir. Bu koşullarda iktidara gelmiş olan proletaryanın, diktatörlüğün ve sosyalizmin geleceği, ulusal üretici güçlerden çok, uluslararası sosyalist devrimin gelişmesine bağlıdır.

Sürekli devrim teorisinin demokratik devrimden sosyalist devrime geçiş sürecini açıklaması yanında bir diğer niteliği, sosyalist devrimin yeni insanı, yeni toplumu yaratma sürecini açıklamasıdır. Troçki'nin toplumun deri değiştirmesi olarak adlandırdığı bu süreçte aile, ahlak, ekonomi, bilim gibi alanlarda yenilenme aşamasına girilir, yeni insan yeni yaşamının kaderini kendi ellerine almada ikinci adımını da atmış olur. Troçki 'Devrimler karmaşık karşılıklı etkiler içinde gelişir ve toplumun dengeye ulaşmasına engel olur. Sosyalist devrimin sürekli niteliği burada yatmaktadır'demiştir. Eski toplumsal düzenin zincirlerinin kırılmasıyla, yeni bir toplumun ekonomik ve sosyal zeminin kurulması bu alandaki devrimin kazanılmasına bağlıdır, bu da devrimin sürekliliğidir.

Sürekli devrim teorisinde sözü edilen geri ülkelerdeki demokratik görevlerin işçi iktidarı tarafından yerine getirilmesinin ve bununla eş zamanlı olarak sosyalist tedbirlerin uygulamaya sokulmasının zorunlu sac ayağı devrimin uluslararası arenada yayılmasıdır. Dünyada egemen üretim ilişkisi durumunda olan kapitalizm bir dünya pazarı, dünya çapında işbölümü ve dünya üretici gücü yaratmaktadır. Enternasyonalizm bu koşulların dayattığı zorunlu bir ilke durumundadır. Sınıf mücadelesinin dünya ölçüsünde başarısı devrimin hayatta kalma sorunudur. Sosyalist devrimin ulusal sınırlar içinde başlar ve uluslararası alanda tamamlanır. Bunun en anlamlı örneği olarak Rusya'yı verebiliriz. Sovyet devriminin kaybedilme süreci dünyada yalnız kalmasaydı geriye döndürülebilirdi. Troçki şu sözleriyle devrimin uluslararası arenada yayılmasının zorunluluğunu ortaya koymuştur: 'Proleter devrimin, Sovyetler Birliği deneyiminin de gösterdiği gibi, uzun bir süre için dahi bile olsa, ulusal sınırlar içinde kalması ancak geçici bir durum olabilir. Tecrit edilmiş bir proletarya diktatörlüğünde ulaşılan başarıların yanı sıra kaçınılmaz olarak iç ve dış çelişkiler de gelişir. Tecrit edilmişlik durumunun devam etmesi halinde proleter devlet en sonunda bu çelişkilerin kurbanı olur. Buradan tek kurtuluş yolu, gelişmiş ülkelerinin proletaryalarının iktidarı ellerine geçirmesidir. Bu açıdan bakıldığında ulusal devrim kendi kendine yeterli bir bütün değildir; o uluslararası devrimin bir halkasıdır. Geçici alçalış ve yükseliş dönemlerine rağmen uluslararası devrim sürekli bir süreçte oluşur.'

Sonuç

Bugün, sürekli devrim teorisinin önemi ve anlamı ne? Ya

Barbarlık ya sosyalizm ikilemi uzunca bir süredir geçerliliğini koruyor. Kapitalizm emperyalist savaşlar, vahşi bir sömürü ve yabancılaşmayla insanlığa cehennem yaşatmakta. Durum böyleyken ilk önce burjuva demokratik aşamayı yaşayalım türünden safsatılara insanlığın tahammülü yok. Böyle bir sınıf uzlaşmacılığının ve sosyalist devrimden korkunun ifade ettiği anlam, bugün eskisinden daha iğreti durmakta, iyice mide bulandırıcı hale gelmektedir. Nepal'de krallığa karşı girilen devrimci mücadelelerin önü hala aynı teranelerle kesilmeye, burjuva sınırlar içerisinde hapsedilmeye çalışılıyor. Oysa ki burjuva parlamentonun ya da herhangi bir burjuva üst yapısal kurum devrimcilerin tarihsel çıkarları açısından bir yere oturmadığı bilinmelidir.

Mücadelemiz proleter devrimler hedefine kilitlenmeli, bu uğurda enternasyonalist geleneğimizden en ufak bir ödün verilmemelidir. İşçi sınıfının uluslararası dayanışması, dünya devrimi perspektifi temelinde ele alınmalı, kavgamız ulusal sınırların ötesini görebilmelidir. Devrimci mücadelede tek geçerli yol budur.

Güner Gövenç

Bir Ölümün Ardından MILOSEVIÇ VE YUGOSLAVYA

Son dönemde insanları belki en çok şaşırtan gelişme, 90'lı yılların en tanınmış simalarından Slobadan Miloseviç'in ölüm haberi oldu. Bu haber bir dizi tartışmayı da beraberinde getirdi ve farklı çevrelerden farklı tepkilerle karşıladı. Kimileri Müslümanlarla zulüm yapan bir kasabın ölümü karşısında sevindiler; kimileri ise ABD'ye kafa tutan bir anti-emperyalistin şüpheli ölümü karşısında üzüldü ve öfkeleniler. Peki devrimci Marksistler bu konuyu nasıl değerlendirmeli? Bu soruya cevap verebilmek için Miloseviç'in kim olduğunu bilmek, bunun için de Miloseviç döneminde Balkalarda yaşananları incelemek gerekiyor.

Yugoslavya'nın Dağılışı Süreci

Tito yönetiminde Yugoslavya, Bosna-Hersek, Hırvatistan, Makedonya, Slovenya, Sırbistan ve Montenegro olmak üzere 6 cumhuriyetten oluşuyordu. Her bir cumhuriyet sırayla Yugoslavya'yı yönetiyordu. Yugoslavya'da her ne kadar farklı cumhuriyetlerin varlığına müsaade eden bir federasyon anlayışı benimsenmiş olsa da, bu federasyon proleter enternasyonalizmi ilkesine dayanılarak kurulan sosyalist bir federasyon değildi. Bu nedenle de ulusal önyargılardan, milliyetçilikten, alttan alta var olan öfkeden bağımsız değildi. Federasyonun kurucusu Tito bile kendi ölümünden sonra federasyonun ayakta kalıp kalamayacağından, varolan uluslar arasında savaşın başlayıp başlamayacağına emin olmadığını söylüyordu. Olaylar, Tito'nun öngörülerinden farklı bir rota izlemedi.

1989 yılı Doğu Avrupa'daki bürokratik sistemlerin yıkılışına tanıklık etti. Her ne kadar Tito Stalin ile, dolayısıyla SSCB ile arasını açmış olsa da Yugoslavya'daki ekonomik model SSCB'dekinin aynısıydı: bürokratik devlet kapitalizmi. Bürokratik devlet kapitalisti modelin serbest piyasacı model karşısındaki yenilgisini ifade eden bu dağılışın, bu modelin uygulandığı her ülkeyi etkileyeceği aşıkardı. Bürokratik devlet kapitalisti modelde örgütlenen rejimler miladını

doldurmuştu. Bu durum Yugoslavya için de geçerliydi.

Yugoslavya'nın dağılışının emarelerinin görünmesiyle farklı cumhuriyetlerin egemen elitleri, bu süreçten en büyük karı elde ederek çıkma yarışına giriştiler. Her bir yönetici sınıf kendi ulusal iktidarını en güçlü biçimde inşa etmek, böylece de uluslararası arenada etki kazanmak istiyor

du. Bu rekabetin savaş gerektirdiği açıktı. Bu savaş da milliyetçiliğin güçlü olduğu bu bölgede gırtlaklaşmayı da beraberinde getirecekti, getirdi de. Yugoslavya'nın mirasından en büyük payı kim alacaktı? Bu sorunun cevabı gelecekte o devletin gücünü, emperyalist hiyerarşideki yerini ve gelişmişlik düzeyini etkileyecekti.

Bu savaşın ilk adımını Miloseviç attı. Ancak savaşın tek tarafı Miloseviç değildi. Balkanların kasabı tek başına Miloseviç değildi, diğer yönetici sınıflarda Miloseviç kadar suçlu ve katliamcıydılar.

Miloseviç'in İktidara Gelişi

Miloseviç 1987'de Sırbistan'da devlet başkanı oldu. Ancak iktidarı eline alması 1989'u buldu. Miloseviç yönetici sınıfın temsilcisiydi ve onun çıkarları doğrultusunda hareket ediyordu. Rejim kendi iç bütünlüğünü sağlayıp diğer cumhuriyetler aleyhine büyümek istediğinde Miloseviç, bunun için gerekli olan her türlü ideolojik ve fiziksel altyapıyı hazırladı. Yükselttiği Sırp milliyetçiliği ile bu hedefte kitleleri arkasına toplamaya çalıştı.

Miloseviç öncesindeki Tito rejimi, Latin Amerika ile birlikte uluslararası kurumlara en çok borçlananlar arasındaydı. Tito öldüğünde Yugoslavya'nın 20 milyar dolar borcu vardı. Borçları geri ödemek için IMF ile yapılan anlaşmalar sonucunda işçi sınıfının yaşam standartları yükelen işsizlik ve azalan ücretlerle birlikte düşmeye başladı. 1986'da enflasyon oranı %100'dü ve 1,2 milyon Yugoslav işçi işsizdi. İşçi sınıfının bu saldırılara cevabı, bürokrasinin bağımsız işçi eylemlerini yasaklayan yasasına karşı, büyüyen bir dalga şeklindeki grevlerle oldu. 1986'da 851 grev olmuşken, 87'de bu sayı ikiye katlandı ve 88'de grev sayısı 2 bindi. İşçi sınıfının büyüyen direnişine cevap olarak, her bir cumhuriyetteki Stalinist bürokratlar kitlelerin öfkesini bölmenin aracı olarak milliyetçiliği öne sürdüler. Miloseviç de milliyetçiliği en iyi kullananlardan biriydi.

Miloseviç Balkanlardaki Çatışmanın Fitilini Ateşliyor

Doğu Avrupa'da yaşananlar sonrasında SSCB ve Yugoslavya'nın dağılacağı netleşmişti. Bu gelişmeler ışığında, Hırvat, Sloven ve Bosnalı Müslüman yönetici sınıflar, kendi iktidar etme güçlerini zayıflatan Sırp'ların kontrolündeki Yugoslavya'dan ayrılmayı düşünüyorlardı. Hırvat ve Sloven elitleri başta Almanya olmak üzere emperyalist devletlerin desteğini arkasına almıştı. Sırp yönetici sınıfı ise eğer Bosna ve Hırvatistan'daki büyük Sırp nüfusunun Sırbistan'la ilişkileri zayıflarsa iktidarının tehlikeye gireceğini düşünüyordu. Miloseviç'in Sırbistan'da yönetici sınıfın iktidarını istikrarlı hale getirmek için yaptığı her şey Yugoslavya'yı istikrarsızlaştırdı. Diğer cumhuriyetlerde Sırp karşıtı milliyetçiler iktidara geldi. Hırvatistan'da Franjo Tudjman, Bosna'da Izetbegovic iktidara geldiler.

Yugoslavya'nın dağılması savaş kaçınılmaz hale getirdi.

Miloseviç

Savaşın tek sorumlusu Sırp'lar değildi. Sırp'lar, Hırvat ve Bosnalı Müslümanlar büyüklüğü ve nüfusunun yayılması oranında etnik temizliklerin, canavarlıkların suçlusudur. Batı'nın bu savaşta Miloseviç karşısında yer almasının nedenini savaşan tarafların doğru veya yanlışlarında değil, emperyalist planlarda aramak gerekir. Bosna savaşıyla ABD hegemonyasındaki Nato ordusunun Rusya'nın sınırlarına kadar genişmesi mümkün olmuştur. Bu nedenle, ABD'nin Balkanlardaki müttefikleri Rusya'nın Sırp'lar değil, Hırvatlar ve Bosnalı Müslümanlar olmuştur. Bütün bu hesaplarla, ABD 1995'de Bosnalı Sırp'ları bombalamış ve Tudjman'a 200 bin Hırvatistan Sırpına etnik temizlik yapması için yeşil ışık yakmıştır. ABD ve İngiltere Kosovalı Arnavutlara yüzünü dönmüş ve 1999'da Sırbistan'ı bombalamıştır.

Miloseviç, 1989'da Sırbistan devlet başkanı olur olmaz Kosova'nın özerk statüsüne son verdi. Kontrolü sağlamak için Yugoslav birliklerinin bölgeye gönderildiği 1990'da Sırbistan, Kosova hükümetini feshetti. Hırvatistan ve Slovenya'nın Yugoslavya'dan 1991'de bağımsızlığını ilan etmesi üzerine Slovenya sınırlarına tanklar gönderdi. Kısa süren bir savaşı tetikleyerek, Slovenya'nın ayrılışını engelledi. Hırvatistan'daki Sırp'ları da silahlara sarılmaları için cesaretlendirdi. 1992 yılının Ocak ayında Hırvatistan'da ateşkes yürürlüğe girerken, Mart ayında Bosna-Hersek bağımsızlığını ilan etti. Miloseviç, bu kez Bosnalı Sırp'ların ayaklanması için destek verdi. Yaklaşık 250.000 kişinin öldüğü Bosna Savaşı'nın başlamasından üç yıl sonra, Hırvat ve Bosnalı liderlerle anlaşmayı kabul etti.

Yugoslavya'da Kasım ve Aralık 1996'da yapılan seçimlerde, eski Sırp liderinin müttefikleri genel seçimleri kazandı. Muhalefetteki koalisyon, yerel seçimlerde başkent Belgrad da dahil olmak üzere kentlerin çoğunda zafer kazandı. Ancak kendi kontrolündeki Seçim Komisyonu, yerel seçimleri iptal etti. 250 bin kişinin katıldığı seçim sonrası gösteriler nedeniyle, Miloseviç 1997 Ocak ayında yenilgiyi kabullenerek, bazı kentlerin kontrolünü muhalefete bıraktı. 15 Temmuz'da parlamento tarafından Yugoslavya devlet başkanlığına getirildi.

Kosova'da Arnavutların ayaklanmasını bastırmak için Şubat 1998'de bölgeye birlikler gönderdi. 18-19 Mart'ta Fransa'da yapılan barış görüşmelerinde Kosovalı Arnavutlar bölgeye geçici özerklik tanınmasını öngören barış anlaşmasını imzaladı, ancak Sırp'lar anlaşmayı reddetti. Görüşmelerin başarısızlıkla sonuçlanması üzerine 24 Mart'ta NATO bombardımanı başladı. NATO bombardımanı Sırp askerlerinin Kosova'dan çekilmeye başladığı 10 Haziran'a

kadar sürdü.

Savaşın arifesinde Sırp'lar Miloseviç'i destek lemediklerini ortaya koyuyorlardı. Yüzde 69, ulusal birlik hükümetine güvenmediğini açıkladı. Miloseviç'in kişisel oylaması hiçbir zaman olmadığı kadar düştü ve yüzde 20'den aşağı indi. Nato müdahalesi, rejimin, insanları "ulusumuzun düşmanları" argümanı ile ayakları üzerinde durabilmesini sağladı. Milliyetçiliğin gerçek karşıtlarına karşı bir cadı avı başladı. Devlet medyası tarafından pompalanan şovenist histerisi ile bir kısım insanın Kosova uğrunda ölmeye değere inanması sağlandı. İnsanlar dışarıda tepkisiz kalmayı tercih ederken, özel yaşamlarında savaştan dolayı Miloseviç'i suçlayanların sayısı arttı. Belgrad'da bir duvar yazısındaki şu sözler, savaş istemeyen Sırp'ların içinde bulundukları durumu özetliyordu: "Gökyüzünde Nato, yerde Miloseviç!"

Miloseviç, ülke çapında yükselen büyük gösterilerle 2000'de alaşağı edildi. Göstericiler parlamento binasını, televizyon binasını ve karakolları ele geçirdiler. Bu isyan Miloseviç'in iktidardaki sonu oldu.

Miloseviç: Anti- Emperyalist midir?

Miloseviç, Doğu Bloku'nun yıkılmasıyla birlikte Yugoslavya'daki gelecek çözülüşü gören Sırp yönetici sınıfının çıkarları doğrultusunda hareket etmiştir. Sırp yönetici sınıfının çıkarları parçalanacak Yugoslavya'dan alabildiğince büyük bir pay sahibi olmak, diğer unsurlar üzerinde hegemonya kurmaktan geçmektedir. Miloseviç de bu perspektifle

Savaşın arifesinde Sırp'lar Miloseviç'i desteklemediklerini ortaya koyuyorlardı. Yüzde 69, ulusal birlik hükümetine güvenmediğini açıkladı. Miloseviç'in kişisel oylaması hiçbir zaman olmadığı kadar düştü ve yüzde 20'den aşağı indi. Nato müdahalesi, rejimin, insanları "ulusumuzun düşmanları" argümanı ile ayakları üzerinde durabilmesini sağladı. Milliyetçiliğin gerçek karşıtlarına karşı bir cadı avı başladı. Devlet medyası tarafından pompalanan şovenist histerisi ile bir kısım insanın Kosova uğrunda ölmeye değere inanması sağlandı. İnsanlar dışarıda tepkisiz kalmayı tercih ederken, özel yaşamlarında savaştan dolayı Miloseviç'i suçlayanların sayısı arttı. Belgrad'da bir duvar yazısındaki şu sözler, savaş istemeyen Sırp'ların içinde bulundukları durumu özetliyordu: "Gökyüzünde Nato, yerde Miloseviç!"

içeride milliyetçiliği yükselterek kitleleri peşine takmaya çalışmış, dışarıda da diğer unsurlara karşı bir savaş yürütmüştür. Bu savaş sırasında etnik-temizlikten, sistematik işkencelerden, daha türlü iğrençliklerden uzak durmamıştır. Bu savaş kesinlikle savunma amaçlı

yapılmamış, Sırbistan'ın emperyalist hiyerarşideki yerini güçlendirmek gayesiyle harekete geçilmiştir. Bu bağlamda, Miloseviç kesinlikle bir anti-emperyalist değildir, olamaz da. ABD'nin çıkarlarıyla örtüşmeyen hareketlerde bulunmak anti-emperyalist nitelendirmesi için yeterli bir ibare olsaydı bugün Çin'den Rusya'ya, Fransa'dan İran'a birçok devlet de anti-emperyalistler kervanına katılırdı. Kim bilir katanlar da olabilir! Ancak bu yaklaşımın Marksizmle yakından uzaktan bir ilgisi yoktur.

Miloseviç: Balkanlardaki Tek Katil midir?

Miloseviç uyguladığı etnik temizliklerle, işkencelerle, daha birçok iğrenç yöntemlerle bir kasap olduğunu kanıtlamıştır. Ancak ABD ve Avrupa'nın çıkarları dolayısıyla yaşananların tek suçlusu olarak Miloseviç'i göstermeleri kabul edilebilir bir durum değildir. Hırvat ve Bosnalı Müslüman yönetici sınıfların yöntemleri Miloseviç'ten pek de farklılık göstermektedir. Tek fark Sırların, Hırvatların, Bosnalıların nüfus büyüklüğünden ve yayılma alanından kaynaklanmaktadır. Miloseviç kadar UÇK, İzetbegoviç, Tudjman da kasaptır. İngiltere, ABD ve Avrupalı güçlerin iki yüzlülüğünü açıklamaya gerek yok! Miloseviç'in uluslararası güçler tarafından öldürülmüş olması, işlerin karıştığı şu günlerde yeni sıkıntı kaynakları istememeleri (Lahey'de Miloseviç prestij kazanıyordu), bize daha önceden de bildiğimiz bir gerçeği tekrar göstermektedir: emperyalistler çıkarları gerektirdiğinde Miloseviç, Saddam gibi eli kanlı diktatörleri desteklemekten uzak durmazken işleri bittiğinde, önlerinde engel olmaya başladıklarında infaz etmekten de çekinmezler. Miloseviç gibi eli kanlı bir diktatörün ölümü bu gerçeği tekrar su yüzüne çıkarmakla birlikte devrimci Marksistler açısından üzüntü kaynağı olamaz.

Balkanlarda Çözüm Ne?

Troçki, 1910'da yazdığı "Balkan Sorunu ve Sosyal Demokratlar" isimli bir yazısında Balkan sorunun çözüm yollarını şu büyük öngörü ile açıklar: "Balkanların yaşamlarındaki karışıklıktan, kaostan kurtulmalarının tek yolu bölgenin bütün insanların ulusal ögel-lerden her birine otonomi veren tek bir ekonomik ve politik birliğin içinde olmasından geçer... Sadece birleşmiş Balkan halkları Çarlığın ve Avrupa emperyalizminin utanç verici iddialarına gerçek bir reddediş olur. Balkan bölgesinin bir devlet olarak birliği ancak iki şekilde sağlanabilir: ya güçlü olduğunu kanıtlamış bir Balkan devletinin zayıflar aleyhine genişlemesiyle, yani yukarıdan (ki bu yol zayıf ulusların baskı altına alınması, imhası

savaşının yoludur ve monarşizm ve militarizmi güçlendirir) ya da insanların kendilerinin biraraya gelmesiyle aşağıdan bir şekilde, ki bu yol devrimin yoludur." Troçki, böyle bir federasyonun kuruluşu ancak proletaryanın birleşik devrimci mücadelesi ile gerçekleştirebileceğini söyler. Balkan burjuvazisi, kapitalist gelişme sürecinde geç kalmış bütün ülkelerde olduğu gibi politik olarak kısır, yeteneksiz, korkak ve şovenizm ile çürümüştür. Balkan burjuvazisi ilkeli ve eşitlerin birliği perspektifiyle bir Balkan federasyonunu yaşama geçiremeyeceğini 1910'dan bu yana kanıtlamaktadır. Bu görev, dün olduğu gibi bugün de proletaryanın omuzlarındadır. Balkanların proletaryasının birleşik, devrimci mücadelesi Balkanlara kalıcı barışı, halklar arasındaki kardeşliği getirebilir ve emperyalist müdahalelere, sömürü düzenine son verebilir. Çözüm Balkan proletaryasının birleşik ve devrimci mücadelesiyle kazanılacak Balkan Sosyalist Federasyonu'ndan geçmektedir.

Aynur Akman

Balkan burjuvazisi ilkeli ve eşitlerin birliği perspektifiyle bir Balkan federasyonunu yaşama geçiremeyeceğini 1910'dan bu yana kanıtlamaktadır. Bu görev, dün olduğu gibi bugün de proletaryanın omuzlarındadır. Balkanların proletaryasının birleşik, devrimci mücadelesi Balkanlara kalıcı barışı, halklar arasındaki kardeşliği getirebilir ve emperyalist müdahalelere, sömürü düzenine son verebilir. Çözüm Balkan proletaryasının birleşik ve devrimci mücadelesiyle kazanılacak Balkan Sosyalist Federasyonu'ndan geçmektedir.

İşsizlik ve Çağrışımları

İşsizlik kavramı, daha çok emek gücünün sermaye tarafından kullanılmaması fikrine dayanır ve sermayenin gerçekte hareket halindeki soyut emek (ihtiyaç ve isteklerinden soyutlanmış emek) olduğunu inkar eder. Sermaye, emeği verimli bir şekilde sömürse de sömürme de, işsiz meta-laşmış varoluş biçimi sona ermez. Emek gücünü satmaya zorlanan ama bunu başaramayan işsiz, sermayenin başka bir biçimi haline gelir ve bu biçim içinde ne olduğumuz ve neye ihtiyaç duyduğumuz önemsizdir, olduğumuz ve ihtiyaç duyduğumuz şeylerin sermaye için faydalı olup olmadığı kavramı ön plandadır. İşsizlik emeğin maddiyattan koparılmasının belirginleştiği kapitalist işin, birikmiş biçimidir.

'Her işçi sadece kısmen istihdam edildiği veya tamamen işsiz olduğu dönemler boyunca aşırı nüfusa dahil olur. Fakat her zaman sahip olduğu üç biçim saptayabiliriz: istikrarsız, gizli ve hareketsiz ve yoksulluk alanında ikamet eden. (4.bicim)' (Kapital I)

Marx'ın gözlemleri günümüzde, işsizlerin somut deneyimleri tarafından doğrulanmaktadır. Bu alandaki çalışmalara göre işsizlik; toplumsal acizlik, terk edilme, dışlanma hissi gibi semptomlar gösteren toplumsal bir salgın hastalık olarak yaşanmaktadır. İşsizler kendilerini ne üretim sürecine ne de başka herhangi bir yere ait olmadıkları sahipsiz topraklardaymış gibi hissederler. İşsizler, bir iş bulabilmek için her gün verdikleri savaşa, sadece, uzun kuyrukların aşağılamasına, aşırı taleplere, yaşlarından dolayı geri çevrilmeye, onlarla mülakat yapan yöneticilerin güçlülük kompleksine, ücretler ve çalışma koşulları ile ilgili beklentilerinin düşürülmesine maruz kalmazlar. Daha da önemlisi kendilerini pazarlayabilme yeteneklerini kazanmaları gerekir. 'Kişi kendini her zaman pazarlamalıdır!' Kişi sunmak zorunda olduğunu, gerçekte olduğu kişiyi nasıl pazarlar? Marx'ın da belirttiği gibi, işsizlik döneminde hayatın kendisi ertelenir:

'Canlı ve bu yüzden de ihtiyaçları olan bir sermaye olması işçinin talihsizliğidir...Bir sermaye olarak işçinin değeri arz ve

talebe uygun olarak artar ya da azalır ve fiziksel açıdan dahi, varoluşuna, hayatına bir mal arzı gibi davranılmıştır ve davranılır...artık işçi için var olmamak- ihtiyaçtan ya da şans eseri-sermayenin aklına gelir gelmez, işçi artık kendisi için varolmaz...sermayenin varlığı kendi hayatıdır' (K.Marx)

Kısacası işsizler, oldukları ile ihtiyaç duydukları şeyler ve oldukları ile ihtiyaç duydukları şeylerin kapitalist sistem için yararlı olup olmadığı arasında bir gerilime maruz kalırlar. Çünkü kapitalist süreç 'İhtiyaçların kapasitelerden kopartılmasını' gerektirir. İhtiyaçlar amaçlara ulaşıldığı anda terk edilir ama ihtiyaçlar aynı zamanda kapasite ve de kapasiteler de ihtiyaçtır.

Türkiye'de İşsizlik Üzerine

Toplumun geniş kesimleri için hayati önem taşıyan ve ekonomik olduğu kadar sosyal bir problemde olan işsizliğin boyutları yönetici sınıfları artık daha da çok korkutuyor. İşsizlik sonucunda işgücü piyasalarında ortaya çıkan arz-talep durumu işgücü maliyetlerini ucuzlattığı için işverenler tarafından ihmal edilebilir bir değişken olarak görülse de, kontrol dışına çıktığında ekonominin kilitlenmesine yol açması ve taşıdığı sosyal riskler nedeniyle yöneticilerin hassasiyetinin artmasına neden oluyor.

Klasik iktisadın fikir babası olarak bilinen Adam Smith, ekonomideki bütün daralma dönemlerinin sonuçlarını en ağır şekilde yaşayanların emekçiler olduğunu tespit edeli 200 yıl oldu. Türkiye ekonomisinin uzun yıllar yaşadığı sorunların nedenleri konusunda farklı görüşler olsa da, sonucu konusunda hemen herkes hemfikir; işsizlik. Türkiye'de neredeyse bir yaşam biçimi gibi işsizliğin bütün tahrir edici sonuçlarını yaşayan alt sınıflara sürekli yenileri ekleniyor. İşsizlik sorunu Türkiye'de hep kamu açıkları, enflasyon, dış borç gibi yapısal sorunların gölgesinde bırakıldı. Son 25 yıllık dönemde de ekonomi ve toplum gündeminin tamamen dışına çıktı. Borsa endeksinin %1'lik hareketi televizyon ekranlarında dakikalarca yorumlanırken, insan yaşamını doğrudan ilgilendiren iş ve işsizlikle ilgili TÜİK istatistikleri(her ne kadar gerçek rakamlar olmasa da) ekranlarda ve gazetelerde yer bulamadı.

İşsiz sayısında ki artış o kadar fazla ki çok az sayıda insanın alınacağı işlere bile yüzlerce, hatta bazen bilerce insan başvuruyor

HANEHALKI İŞGÜCÜ ANKETİ
ARALIK 2005 SONUÇLARI
(Kasım-Aralık 2005, Ocak 2006)

Tablo 1. İşgücü durumu (Aralık 2005)

	TÜRKİYE	KENT
		TOPLAM
Kurumsal olmayan sivil nüfus (000)	72.085	44.811
15 ve daha yukarı yaştaki nüfus (000)	51.202	32.085
İşgücü (000)	24.034	14.624
İstihdam (000)	21.332	12.691
İşsiz (000)	2.702	1.932
İşgücüne katılma oranı (%)	46,9	45,6
İstihdam oranı (%)	41,7	39,6
İşsizlik oranı (%)	11,2	13,2
Tarım dışı işsizlik oranı (%)	14,3	13,6
Genç nüfusta işsizlik oranı ⁽¹⁾ (%)	21,5	22,9
Eksik istihdam oranı (%)	3,5	3,0
Genç nüfusta eksik istihdam oranı ⁽¹⁾ (%)	4,0	3,0
		ERKEK
Kurumsal olmayan sivil nüfus (000)	35.974	22.601
15 ve daha yukarı yaştaki nüfus (000)	25.387	16.101
İşgücü (000)	18.037	11.479
İstihdam (000)	16.017	10.083
İşsiz (000)	2.020	1.396
İşgücüne katılma oranı (%)	71,0	71,3
İstihdam oranı (%)	63,1	62,6
İşsizlik oranı (%)	11,2	12,2
Tarım dışı işsizlik oranı (%)	13,2	12,4
Genç nüfusta işsizlik oranı ⁽¹⁾ (%)	21,4	21,1
Eksik istihdam oranı (%)	4,0	3,2
Genç nüfusta eksik istihdam oranı ⁽¹⁾ (%)	4,8	3,3
		KADIN
Kurumsal olmayan sivil nüfus (000)	36.111	22.211
15 ve daha yukarı yaştaki nüfus (000)	25.814	15.984
İşgücü (000)	5.997	3.144
İstihdam (000)	5.315	2.608
İşsiz (000)	682	536
İşgücüne katılma oranı (%)	23,2	19,7
İstihdam oranı (%)	20,6	16,3
İşsizlik oranı (%)	11,4	17,1
Tarım dışı işsizlik oranı (%)	18,8	18,2
Genç nüfusta işsizlik oranı ⁽¹⁾ (%)	21,6	27,2
Eksik istihdam oranı (%)	2,0	2,7
Genç nüfusta eksik istihdam oranı ⁽¹⁾ (%)	2,3	2,4

(1) 15-24 yaş grubundaki nüfus

İşsizliğe yönelik çözüm önerileri hep 'Türkiye büyüyecek ve büyüyen ekonomi iş yaratacak' uydurma cümleleriyle sınırlı kaldı. Türkiye son 10 yıldır bütün büyüme hedeflerini, yalnızca yabancı sermayeye, dolayısıyla ithalata dayalı yatırımlara ve tüketime bağladı. İthalata ve dış kaynağa bağlı büyümeye çalışan Türkiye'ni kambiyo rejimiyle birlikte yabancı sermaye içeriğini de hızla serbestleştirilmesiyle, kısa vadeli portföy yatırımlarına yönelerek 'sıcak para' halini aldı. Böylece, yabancı sermaye girişine bağlı büyüme ile istihdam yaratılacağı düşüncesi ve aralarındaki nedensellik ilişkisi giderek ortadan kalktı. İstikrarsız ve dalgalanmalara bağlı bir büyüme kalıcı bir istihdam yaratamadı. Türkiye bu haliyle Dünya Bankası raporlarına 'büyüyen ama istihdam yaratmayan ekonomi' olarak geçti.

Türkiye İstatistik Kurumu'nun (TÜİK) hanehalkı işgücü anketinin Kasım-Aralık 2005-Ocak 2006 önemini kapsayan sonuçlarını açıkladı. Buna göre; işgücüne katılma oranı %46.9'da kaldığı Aralık ayında işsizlik oranı ise %11.2 düzeyinde tahmin edildi. 2005 Aralık ayı itibarıyla işsiz sayısı 2 milyon 702 bin. Türkiye genelinde işsizlik oranı %11.2, kentlerde %13.2 ve kırsal bölgelerde %8.2 olarak hesaplanmış.

Aynı dönemde genç nüfusta işsizlik oranı Türkiye genelinde %21.5, kentlerde %22.9 kırsalda %18. Genç nüfus erkeklerin işsizlik oranı %21.4, kadınların işsizlik oranı ise %21.6 oldu. Çalışanların yarısı kayıt dışı, anket sonuçlarına göre Türkiye'de istihdam edilen 21 milyon 332 bin kişinin %48'i kayıtdışı çalışıyor.

Tüm bu verilerin gerçeği yansıttığını kesinlikle söyleyemeyiz. Kamuoyu da bu rakamların gerçek olmadığını farkındadır. Bu çelişki sokaktaki insanın işsizlikten anladığı ile burjuva iktisat yazınındaki işsizlik tanımının farklılığından kaynaklanıyor. Bir kimsenin TÜİK'in işsizlik tanımı içerisine girebilmesi için, anketin yapılmasından önceki son üç ay içerisinde iş arama kanallarından en az birisini kullanmış olmasının yanı sıra, on beş gün içinde işbaşı yapabilecek durumda olma şartını yerine getirmesi gerekiyor. Aksi takdirde işsiz olmasına rağmen işsiz kategorisine girmiyor. Yukarıda Aralık 2005 itibarıyla oluşturulan tabloda yer alan işsiz tanımına giren %11.2 ve 2005 ve 2004 karşılaştırmalı değerlerin verildiği tablo 2'deki %10.3 işsizlik oranları bu sosyo-ekonomik yapıda oldukça fazladır. İş aramaktan ümidini kesmiş, cesareti kırılmış yüzbinlerce insanın bulunduğu bu ülkede, o cesareti muhafaza eden, aktif olarak iş arayıp da bulamayan insanların TÜİK rakamlarına göre %11.2 olması aşırı yüksek bir rakamdır. Çünkü öteki grubun (iş aramaktan ümidi kesmiş olanlar) bu orandan 2 kat yüksek olabileceğini tahmin edebiliriz.

HANEHALKI İŞGÜCÜ ANKETİ 2005 YILI SONUÇLARI

Tablo 2. İşgücü durumu, 2004 -2005

	TÜRKİYE		KENT		KIR	
	2004	2005	2004	2005	2004	2005
Kurumsal olmayan sivil nüfus (000)	70 556	71.611	43 218	44.312	27 338	27
15 ve daha yukarı yaştaki nüfus (000)	49 906	50.826	30 813	31.678	19 093	19
İşgücü (000)	24 289	24.565	13 714	14.398	10 576	10
İstihdam (000)	21 791	22.046	11 843	12.566	9 948	9
İşsiz (000)	2 498	2.520	1 870	1.832	628	
İşgücüne katılma oranı (%)	48,7	48,3	44,5	45,5	55,4	
İstihdam oranı (%)	43,7	43,4	38,4	39,7	52,1	
İşsizlik oranı (%)	10,3	10,3	13,6	12,7	5,9	
<i>Tarım dışı işsizlik oranı (%)</i>	14,7	13,6	14,3	13,2	16,1	
<i>Genç nüfusta işsizlik oranı ⁽¹⁾ (%)</i>	19,7	19,3	25,2	22,8	12,6	
Eksik istihdam oranı (%)	4,1	3,4	3,8	3,0	4,6	
<i>Genç nüfusta eksik istihdam oranı ⁽¹⁾ (%)</i>	5,1	4,5	3,9	3,2	6,6	
İşgücüne dahil olmayanlar (000)	25 616	26.261	17 099	17.279	8 517	8
İş aramayıp, iş başı yapmaya hazır olanlar	1.223	1.714	694	993	529	
Mevsimlik çalışanlar	464	481	135	119	329	
Ev işleriyle meşgul	13.301	13.025	9.179	8.956	4.122	4
Öğrenci	3.283	3.393	2.453	2.489	830	
Emekli	2.886	2.908	2.205	2.208	681	
Çalışamaz halde	2.840	3.098	1.299	1.383	1.541	1
Diğer	1.617	1.641	1.133	1.132	484	

(1) 15-24 yaş grubundaki nüfus

Bu verilere göre, nüfusun çok az bir kısmı işgücüne katılıyor, diğer bir ifadeyle Türkiye'de çalışabilir nüfusun ancak yarıya yakını işgücüne katılıyor gibi görünmektedir. Ancak bu rakamlar doğruyu yansıtmıyor. Rakamlardaki hatanın nedeni, bu rakamların işgücü kapsamına aldıklarının, ve alabileceklerinin, sosyal güvenlik şemsiyesi altında prim ödeyen kesim olmasından kaynaklanır. Oysa ki Türkiye'de sosyal güvence dahilinde olan işgücü çok sınırlı sayıdadır.

İşsizlerin en yoğun olduğu kesim toplumun en genç kesimidir. Milyonlarca genç işsizlerin varlığı, bir yandan halen çalışmakta olan işçilerin üzerinde büyük bir baskı yaratırken böylelikle patronlara sömürünün dozajını arttırma fırsatı yaratırken, diğer yandan da işsizliğin gençlikte yarattığı toplumsal öfke patronları tedirgin etmektedir.

M.Ezo Tosun

BİR MEKTUP, BİR CEVAP

Kafamda beni epey meşgul eden bazı sorular var, bunlara cevap ararken sizlerin de yardımınıza ihtiyaç duydum ve size yazmaya karar verdim. İlk önce kendimi tanıtayım. Ben, benim gibi milyonlarca öğrencinin tüm enerjisini yiyip bitiren üniversite sınavlarına hazırlanan kıdemli bir dersane öğrencisiyim. Ailem ve çevrem köklü bir şekilde sağcı düşünceye bağlı insanlar. Bense liseden beri dünyadaki bütün haksızlıklar, savaşlar, kötülükler karşısında sosyalizmin ideallerinin gerçek tutarlılığı ve alternatifi temsil ettiğini düşünüyorum. Bu düşüncelerle derginizin ilk sayısını aldım. Çok içerikli ve kaliteli bulduğum Marksist Bakış'ın sonraki bütün sayılarını aldım ve okudum. Özellikle Çeçenistan olaylarını yorumlayış tarzınız beni çok etkilemişti. Gerçekten sosyalist tutarlılığına verilebilecek en güzel örnek bu olsa gerek. Yine enternasyonalizmin en koyu savunusunu yapmanız sosyalist idealler açısından çok anlamlı.

Çözmeye çalıştığım sorular şunlar: Devrimin temel direği olacak olan işçi sınıfı pek bir etkisiz değil mi? İşçi sınıfının öldüğünü iddia edenlere katılmıyorum, ücretli çalışanların giderek daha fazlalaştığı doğru ama işçiler çok pasif ve bilinçsizler. Sendikalar desen sendika ağalarının güdümünde. Bu konuda Marksist Bakış'ın son sayısında bir yazı vardı. Benim sorguladığım asıl konu kapitalistlerin ellerindeki medya vb araçlarla düzenli olarak insanları uyuşturduğu, onları suni tartışmalar ve suya sabuna dokunmayan günübirlik olaylarla meşgul edip asıl meselelerden uzak tuttuğudur. Bunun karşısında ne yapılabilir? Yani, yaşam akıyor, insanlar yuvarlanıp gidiyorlar, bizler yaşıyoruz.

Bu karamsar düşüncelerin karşısına Latin Amerika ve Fransa'daki olumlu gelişmeleri koyduğumda yeniden umutlanıyorum. Ama ne yazık ki Türkiye'de durum böyle değil. Akrabalarımın çoğu işçi ama ne yazık ki hemen hepsi sağ ideolojiyi savunuyorlar. Sonuçta, Türkiye'de olmaz gibi geliyor bana, en azından işimiz oldukça zor. Umudumuzu dünyadaki ezilen ve sömürülen kardeşlerimiz ayakta tutuyor.

Bir nokta da şu: Devrimci gruplar kendi aralarında oldukça bölünmüş durumdalar. Bu da güçlerin dağılmasına ve kapitalistler karşısında zayıflamamıza neden oluyor. Bu konuda ne düşünüyorsunuz ve bu sorunu aşmak için ne yapmak lazım?

Şimdiden teşekkür ederim. Derginizin Marksist yolda yılmadan ilerlemesi en büyük temennim. Çalışmalarınızda başarılar.

Sevgili yoldaş;

İşçi sınıfı hareketinin oldukça geri düzeyde olduğu tartışılmayacak kadar açık. Ne var ki sınıf mücadelesini ve bununla

el ele giden devrimci kavgamızı tarihsel bir gelişim çerçevesinde ele almak gerekir. Yani tarihin belirli bir periyodunu sabitleyip, o anki durumu genelleştirmek ve her şeyin o haliyle akıp gideceğini düşünmek yanlış analizler yapmamıza sebep olur. Bu açıdan sınıf mücadelesinin içinde bulunduğu durumu değişmeyecek bir şey olarak ele almamalıyız. Böyle statik yaklaşımlar diyalektik maddeci görüşle de bağdaşmaz. Sınıf mücadelesi ve devrimci kavgamızın gelişimi tarih boyunca düz bir çizgi şeklinde ilerlememiş, inişli çıkışlı dalgalı seyir boyunca hareket etmiştir. Örneğin, tüm dünyada 68 hareketiyle başlayan ve 70'li yıllar boyunca devam eden radikal sınıf mücadeleleri 80'lerin başından itibaren yerini uzun bir gericilik dönemine bırakmıştır. Ve bu uzun gericilik dönemi, şimdilerde Latin Amerika'da ve Fransa'daki gelişmelerin de gösterdiği üzere aşılmaya başlanmıştır.

Sınıf mücadelesinin işçi sınıfı ve ezilenler aleyhine oldukça gerilediği gericilik dönemlerinde kırılma anları tarihte hep hazır bulunur. Lenin, 1916 Aralık'ında "sanırım bizim kuşak devrimi göremeyecek" diye düşünürken yaklaşık üç ay sonra dünya emekçi kadınlar günü devrimin başlangıcı olmuştur. Bu noktada şunu belirtmek gerekir ki Rusya'da asıl belirleyici olan o büyük devrimci dalgaya politik perspektif kazandırabilecek güçte ve donanımda bir devrimciler örgütünün var olmasıydı. Uzun yıllar boyunca, çetin mücadele dönemlerinde çelikleşen, işçi sınıfı içinde yaygınlaşan, geçmişin derslerini mevcut zamana taşıyan Bolşevik örgütün varlığı proleter devrimin başarısını sağlamıştır. İşte çağımızdaki asıl mesele de budur. Devrimci dalga geldiğinde devrimcilerin gücü ve donanımı yetersizse, büyük bir fırsat kaçırılmış olacaktır. Sınıf mücadelesi tarihinde onlarca devrimci durum bu temel eksiklik yüzünden kaybedilmiştir. Bu yüzden içinde bulunduğumuza benzer gericilik dönemleri o büyük günlere hazırlık dönemleri olarak değerlendirilmelidir. Eğer bugünden örgütlü mücadele içinde bulunup Bolşevik örgütün güçlenmesi için köstek inadıyla mücadeleye atılmazsak, gelecekteki devrimci mücadelenin atılımı heba olup gidecektir. 1968'ler 78'lerdeki büyük kitle radikalizmi, Marksist fikirlerle donanmış devrimci örgütün var olmayışı yüzünden geride büyük hayal kırıklığı bırakarak geri çekildi. Şunu akıldan çıkarmamak gerekir; devrimci mücadele birkaç yılın işi değildir, bu uzun ve sabır gerektiren zorlu yolda işimizi her şeyden çok zorlaştıran şey karamsarlık ve aceceliktir.

"Türkiye'de olmaz" tutumu, Türkiye'deki çelişkilerin ve devrimci dinamiklerin tartışılmasını gerektirmektedir. Ama ondan önce bu tutumun daha baştan gözden kaçırıldığı bir nokta var. Türkiye tüm dünyadan izole bir şekilde yaşamamaktadır. Türkiyeli işçiler, ezilenler, ırgatlar, devrimcilerin dünyadaki sınıf kardeşlerinin başarılarından etkilenmemeleri

mümkün değildir. Herhangi bir yerde olabilir ama burada olmaz tutumu bu açıdan daha baştan yanılmaktadır. Unutulmamalıdır ki kapitalizmin krizleri küresel, devrimler seridir. Ve bu bok çukurundan çıkma umudunu somut olarak ortaya koyan ilk ciddi adım tüm dünyada devrimci mücadeleleri ateşleyecektir, bundan Türkiye'nin mahrum kalması gibi bir şey söz konusu olamaz.

Türkiye'nin devrimci potansiyelleri ise daha baştan bizleri umutlandırmalıdır. Sınıf çelişkilerinin bu kadar net olduğu, üstelik bunların ulusal ve mezhepsel çelişkilerle daha da derinleştiği bir ülkede devrimcilerin en başta sahip olması gereken nitelik devrimci iddia ve cüretkarlıktır. 68'leri, 78'leri, 89 baharlarını, 15-16 Haziranları, Tarih direnişlerini yaratan, devrimci mücadele geleneği güçlü bir tarihimiz var bu topraklarda. Böyle güçlü bir mirasa sırtımızı dayamışken gelecek konusunda umutsuzluğa kapılmak, Türkiye'de olmaz demek en azından kolay pes etmek değil de nedir? Kapitalist zincirlerin kırıldığı ilk ülke devrimcileri olmak için var gücümüzle savaşmak en birincil görevimizdir.

Kapitalistlerin insanların enerjilerini medya vasıtasıyla ya da diğer yöntemlerle düzenli olarak farklı potalarda erittiğini belirtmişsin. Bu tespit de aynı temel hata yatıyor. Pembe dizilerin vatani, futbol hastalığının en önemli merkezlerinden biri olan Latin Amerika son beş yılda kaç tane ayaklanma yaşadı. Eğer bu ayaklanmalar devrimle taçlanmadıysa yukarıda bahsettiğimiz devrimci önderlik krizinin yüzündendir. Egemen sınıflara tanrısal güçler atfetmekten vazgeçmek, bunun karşısında kendi potansiyellerimizin tam anlamıyla farkına varmak zorundayız.

Bölünmüşlük konusuna gelince. İlk olarak sen de takdir edersin ki her bölünme anlamsız değildir. Kendisini aşırı solda ifade eden ama ne yazık ki gerçekte "aşırı" olmayan, dünya kadar milliyetçi-ulusalcı ya da sol liberal reformist unsurlar var. Yine sınıf mücadelesini pratiğiyle reddeden küçük burjuva maceracı yapılardan, sosyalizm adına kendi partisinin diktatörlüğünü anlayan Stalinist yapılara kadar Bolşevik gelenekten nasibini hiç almamış bolca siyasi grup mevcut. Dolayısıyla bayrakları karıştırmayıp, Bolşevik geleneği örmeye yoğunlaşmak Marksistlerin izlemesi gereken politikadır.

Bayraklarımızın ayrı olması yani farklı siyasal yapılar olmamız, anlaştığımız konularda mücadele birliği içinde olmamız anlamına gelmez. Asıl sorun buradadır. Farklı siyasal yapılarda olabiliriz, öte yandan bu, egemen sınıf karşısında bizim tek vücut olmamız önünde engel değildir. Bu ise en başta sol içi kültürle ilgilidir. Ne yazık ki böyle bir dayanışma kültürü sol içinde yerleşememiştir. Elbette bunun da ideolojik arka planı vardır. Dergimizin yeni sayısında sol içi çatışma üzerine bir yazı yayınlanacak. Bu konu o yazıda daha da açılacaktır. Mektubu daha fazla uzatmayalım yalnız bir hatırlatmada bulunalım. 70'li yıllarda sol içi bölünme şimdikinden hem sayısal olarak hem de derinlik olarak daha fazlaydı. Ne var ki devrimci hareketlerin militanları ve kitle tabanları bugüne göre kıyaslanamayacak kadar daha genişti. 70'lerdeki radikal sınıf mücadelesinin yenilgisini sağlayan ideolojik nedenler ve bu ideolojik nedenlerin beraberinde getirdiği örgütsel nedenlerdi, çok parçalılık değil.

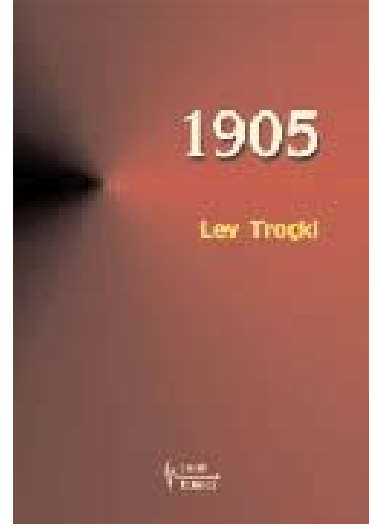

KİTAP TANITIMI: "1905", TROÇKİ

"1905" kitabı Troçki'nin, 1905 öncesi Rusya'sındaki genel durumu; işçi sınıfının o dönemdeki ekonomik ve politik hareketlenmelerini, köylü ayaklanmalarını, burjuvazi ve Çarlık arasındaki ilişkileri anlattığı ve 1905 Ocak'ında tetiklenen ve daha senesi dolmadan karşı devrim tarafından kanla bastırılan bir devrimi değerlendirdiği kitabıdır.

Burjuvazi karşısında sınıf olma bilinci proletaryaya kendiliğinden bir devrimci hareket olma özelliği kazandırır. Bu hareket 1905 yılına doğru kıvılcımlanır. 1905 9 Ocak gününe gelindiğinde, Gapon liderliğinde ekonomik taleplerle Kışlık Saraya yürüyen işçilerin üzerine açılan ateş devrimin fitilini ateşler. Sonrasında Kanlı Pazarı protesto amacıyla başlatılan grevler seri bir şekilde Rusya'nın dört bir yanına yayılır. Sovyetler öncülüğünde siyasi bir karakter kazanan grevler ve işçi sınıfının mücadeleleri burjuvazi ve Çarlık için ciddi bir tehlike oluşturur. Oluşan tehlike karşı devrimi harekete geçirmiştir: "...İşçiler ve köylüler vuruldular, asıldılar; sopalarla, kütüklerle ölünceye kadar dövüldüler, işkence gördüler. Çarlığın şükran ve sevinç ilahisiyle 749 kişi idam edildi, 100'den fazla çiftlik yakıldı. İki aylık süre içerisinde Baltık bölgesinde birçok insan dövülerek öldürüldü. 9 Ocak ile ilk Devlet Duması'nın toplandığı 27 Nisan 1906 tarihleri arasında abartısız rakamlara göre, Çarlık hükümeti 14 binden fazla insanı öldürdü, binden fazlasını idam etti, yirmi binden fazlasını yaraladı, birçok insanı tutukladı ve sürgüne gönderdi. Bedel çok fazla değildi, çünkü Çarlığın varlığı tehlikedeydi!"

1905 Devrimi çıkışıyla, yükselişiyle, hatalarıyla gelecek devrimler için büyük bir deneyimdir ve nitekim de Ekim Devrimi'nin kazanılmasında 1905 Devrimi'nin deneyimlerinin rolü büyüktür. Bu nedenledir ki okunması gereken kitapların başında yer alır. Kitabı gerçek Marksist geleneği içselleştirmiş bir yazarın yazması da kitabın okunması için ayrı bir neden teşkil eder.

**Baskılar, Yükseltilen Şovenizm,
Linç Girişimleri...**

BU ATEŞ HEPİMİZİ YAKAR

**KÜRT HALKIYLA
DAYANIŞMAYI
YÜKSELTELİM!**